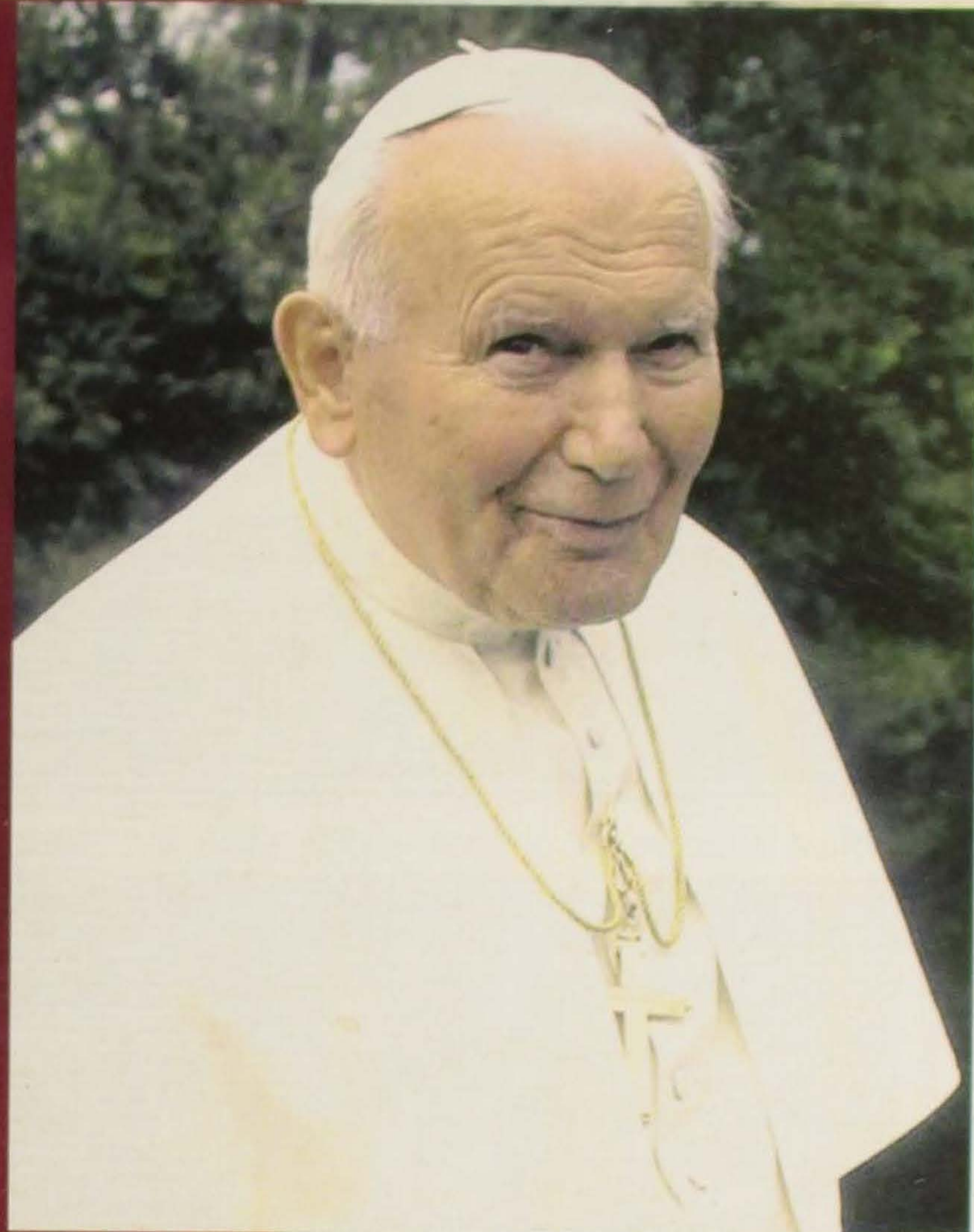

I
V
A
N

P
A
V
A
O

II.

RADOSTAN SAM.
RADUJTE SE I VI!

Katolički list

ZVONIK

GOD: XII BR. 4 (126) Subotica, travanj (april) 2005. 70,00 din

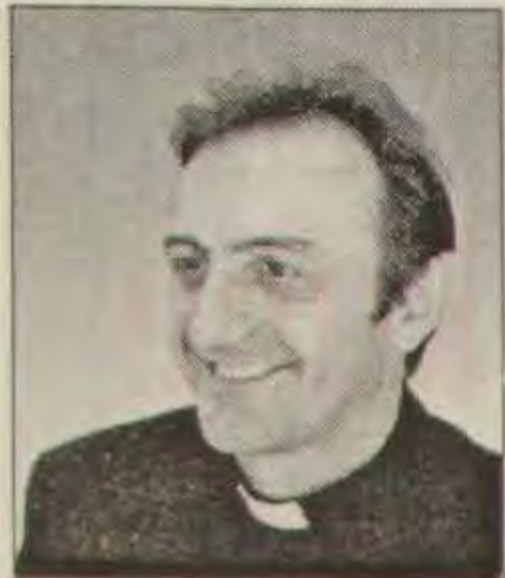

PAPA IVAN PAVAO II. 1978. - 2005.

Svetu misu i obred ukopa po rimokatoličkom obredu vodio je kardinal Joseph Ratzinger

DVA SVJETSKA DOGAĐAJA IVAN PAVAO II. I BENEDIKT XVI.

Dragi čitatelji *Zvonika*!

Spremao sam se poslije podne pisati uvodnik pod naslovom "Ivan Pavao II. i Euharistija" kako bih na ovom mjestu ostao dosljedan da u ovoj Godini Euharistije uvodnike posvećujem aktualnom crkvenom vremenu i povezujem ga s velikim otajstvom Euharistije. Međutim, prije nego što sam počeo pisati, s enciklikom "Crkva o Euharistiji" i s apostolskim pismom "Ostani s nama Gospodine" u rukama, uključio sam TV i vidio da je vatikanski program "Telepace" usmjerio svoje kamere u dimnjak na Sikstinskoj kapeli. Naravno, nisam izdržao i čeka sam kakav će se dim pojaviti. I kad se pojavio bijeli dim, odlučio sam ovaj prostor ipak posvetiti NOVOM PAPI, premda ćemo o njemu puno više pisati u idućem, duhovskom broju. No, obećavam da ću namjeravanu temu obraditi i objaviti je u nekom od narednih brojeva.

Razdoblje od prošlog do ovog *Zvonika* obilježila su dva događaja na svjetskoj razini. Najprije je Crkvu i čitav svijet potresla smrt velikog i svetog pape **Ivana Pavla II.** te njegov veličanstven ukop. A onda su se misli i molitveno raspoloženje okrenuli iščekivanju novoga pape. S nestrpljenjem i kršćanskim uzbuđenjem očekivali smo vijest o novom papi. Prvi put smo imali priliku pratiti u izravnom televizijskom prijenosu svečani početak konklava. Bili smo ponosni kad smo vidjeli među 115 kardinala izbornika poznate nam i drage kardinale **Vinka Puljića** i **Josipa Bozanića**. I nismo dugo čekali. Danas, 19. travnja, godine Gospodnje 2005. oko 18 sati pojavio se taj, očekivani, bijeli dim iz dimnjaka na Sikstinskoj kapeli, odjeknula su zvona s bazilike sv. Petra i u čitavom svijetu i ubrzo zatim čuli smo radosnu vijest: **HABEMUS PAPAM!** Imamo Papu, 265. po redu, odnosno 264. nasljednika sv. Petra. Moram priznati da su mi suze krenule na oči. Najviše zbog činjenice što sam jedan od milijardu i sto milijuna katolika svijeta koji se raduju tom događaju i koji zahvaljuju Bogu što od danas ponovno imaju Papu kao svog vrhovnog poglavara. Novi papa je časn i najugledniji kardinal kardinalskoga zbora

Rimokatoličke crkve. Novi papa je kardinal **JOSEPH RATZINGER** koji je sebi uzeo ime **BENEDIKT XVI.** Aleluja!

U izravnom prijenosu s Trga sv. Petra koji se u trenu napunio primijetio sam jedan transparent na kojem je pisalo: "MI VEĆ ZNAMO DA TE VOLIMO"! Uvjeren sam da će tako biti. Da ćemo i ovog Papu voljeti i slušati. Okrijepljeni njegovim prvim blago-

slovom "Urbi et Orbi" (Gradu i Svijetu) i primivši milost potpunog oprost, krećemo u novo razdoblje Crkve na čelu s papom Benediktom XVI. kojeg ćemo revno, kao i Ivana Pavla II., pratiti i na stranicama našeg *Zvonika*. I evo počinjemo odmah. Prenosimo prve riječi novoga Pape: "Draga braćo i sestre, nakon velikog pape Ivana Pavla II. gospoda kardinali izabrali su mene, poniznog i jednostavnog radnika na Gospodnjoj njivi, za novog papu. Tješi me u toj zadaći da se Gospodin zna služiti i raditi i s nesavršenim sredstvima i nadasve se povjeravam vašim molitvama. U radosti Uskrslog Gospodina. Idemo naprijed uz njegovu pomoć i uz pomoć njegove majke Marije koja je na našoj strani. Hvala vam!"

S vama je uvijek u zajedništvu molitve i ljubavi, a sada ujedinjen s vama u radosti, oduševljenju i ponosu

vaš urednik

Piše: br. Vjenceslav Mihetec, OCD

ODRICANJE SAMOGA SEBE

Na putu molitve, koju njeguje Karmel, stalni i nezamjenjivi pratilac je **ODRICANJE SAMOGA SEBE**. Sam čovjek je najveća zapreka samome sebi na putu molitve. Sveta naša majka Terezija ga naziva čak "razbojnikom". Hoće reći da čovjek razbojničkim snagama brani i čuva svoje "bogatstvo" i ničega se ne želi odreći, a s druge strane rado bi se posvetio molitvi. Dakle, između čovjekove želje za molitvom i same molitve stoji on sam kao ljubomorni čuvar sve svoje svojine. Sve to i ne bi bilo tako "žestoko" da se ne radi o odricanju samoga sebe. U ogri je odricanje "vlastite volje". Na to nas upozorava izričaj iz molitve Gospodnje: "budi volja Tvoja". To je borba za svetost. U toj borbi Isusa je oblijevao krvav znoj. Odreći se vlastite volje znači odreći se samoga sebe. Tu se čovjek svim silama bori "za sebe". Niti vanjsko odricanje nije jednostavno. Teško se odreći i materijalnih dobara koja smetaju na putu posvećivanja Bogu, a kad su pak u pitanju nutarnja dobra, a kruna im je, vlastita volja, onda to postaje krvoznjono teško.

Postavlja se pitanje, je li to onda uopće moguće. Tko to može? Neprijatelj, kojemu nikako nije stalo da po odricanju dođemo do žive povezanosti s Bogom, govori i uvjerava nas da je to nemoguće pa čak i opasno po zdravlje. On nas može navesti i na put stroge i nerazborite tjelesne pokore i odricanja, sve u lažnoj nakani da nas privede k Bogu, da se uistinu naruši zdravlje, pa onda čovjek zauvijek odustane od svakog pokušaja na putu molitve.

Kako onda ostvariti taj temeljni uvjet za život molitve? Sveta Terezija uči da je odricanje samoga sebe oslonjeno na krepost poniznosti. "Poniznost i samozataja su vazda spojene. To su dvije sestre, koje se ne smiju rastavljati jedna od druge... moramo ih zagrliti i ljubiti i nikad ne smijemo biti bez njih". (Put 10,3)

Kako prepoznati pravu poniznost? Prava poniznost nikada ne uznemiruje, ne uzrujava, ne smućuje dušu. Ona se uvijek očituje kao mir i ugodnost. Ona u duši uvijek djeluje kao pčela u košnici. Njezin med je mir. U poslanici Hebrejima čitamo: "Volja Božja mir je naš."

Prvi koji nam svjedoči djelotvornost samozataje je Isus Krist. Najdoličniji uzor poniznosti. "Oče! Ako hoćeš, otkloni ovu čašu od mene. Ali ne moja volja, nego tvoja neka bude." Što uočavamo? Isus nije bezosoban. On iznosi svoju želju. To jest, "ako je moguće otkloni ovu čašu od mene", ali slijedi predanje, "ne moja volja, nego tvoja neka bude". S tim predanjem Isus ulazi u mir, koji obara s nogu one koji nisu u miru.

Ovo nam ukazuje na snagu ovih dviju kreposti. Samozataje i poniznosti. Tko želi doći do mira bez njih neće moći. Mir je uvjet da se Boga čuje i da Bog čuje nas. Razgovor s Bogom moguć je u miru. To je molitva. Karmel ima iskustvo takve molitve. Nudi je i vama, dragi čitatelji. Podvucimo još jednom, tko želi moliti, drugovati, razgovarati s Bogom odricanjem samoga sebe u iskrenoj poniznosti uči će u svijet mira, Božju obećanu zemlju jer, kako je rekao po proroku: "U zemlju Karmela ja vas uvedoh!"

Cilj Radio Marije - Božja riječ u svaku kuću

PATER TADEJ VOJNOVIĆ - Dragi slušatelji Radio Marije, posebno nam je drago a i čast da pozdravimo u svojoj sredini preč. gospodina **Andriju Anišića**, naslovnog opata i župnika crkve i župe sv. Roka u Subotici, profesora na Teološko-katehetskom institutu Subotičke biskupije, profesora moralke. Znači, vrlo odgovornog čovjeka koji oblikuje studente prema katoličkom moralu. Dragi Andrija, dobro došao u Radio Mariju (dalje: RM) i želimo da ove trenutke doista provedemo u radosti, u dijalogu, razgovarajući o problemima Crkve, o problemima navještanja evanđelja i još moram posebno reći, dragi slušatelji, da je prečasni gospodin Andrija urednik *Zvonika* kojega mnogi dobro poznajete i on je i u tom svojstvu zaželio da napravimo jedan intervju koji će poslužiti i *Zvoniku* ali i Radio Mariji. Kao što znate, mediji se dijele na pisane medije, elektronske medije, pa eto imamo sada prisutnost jednog i drugog medija. Andrija, izvoli.

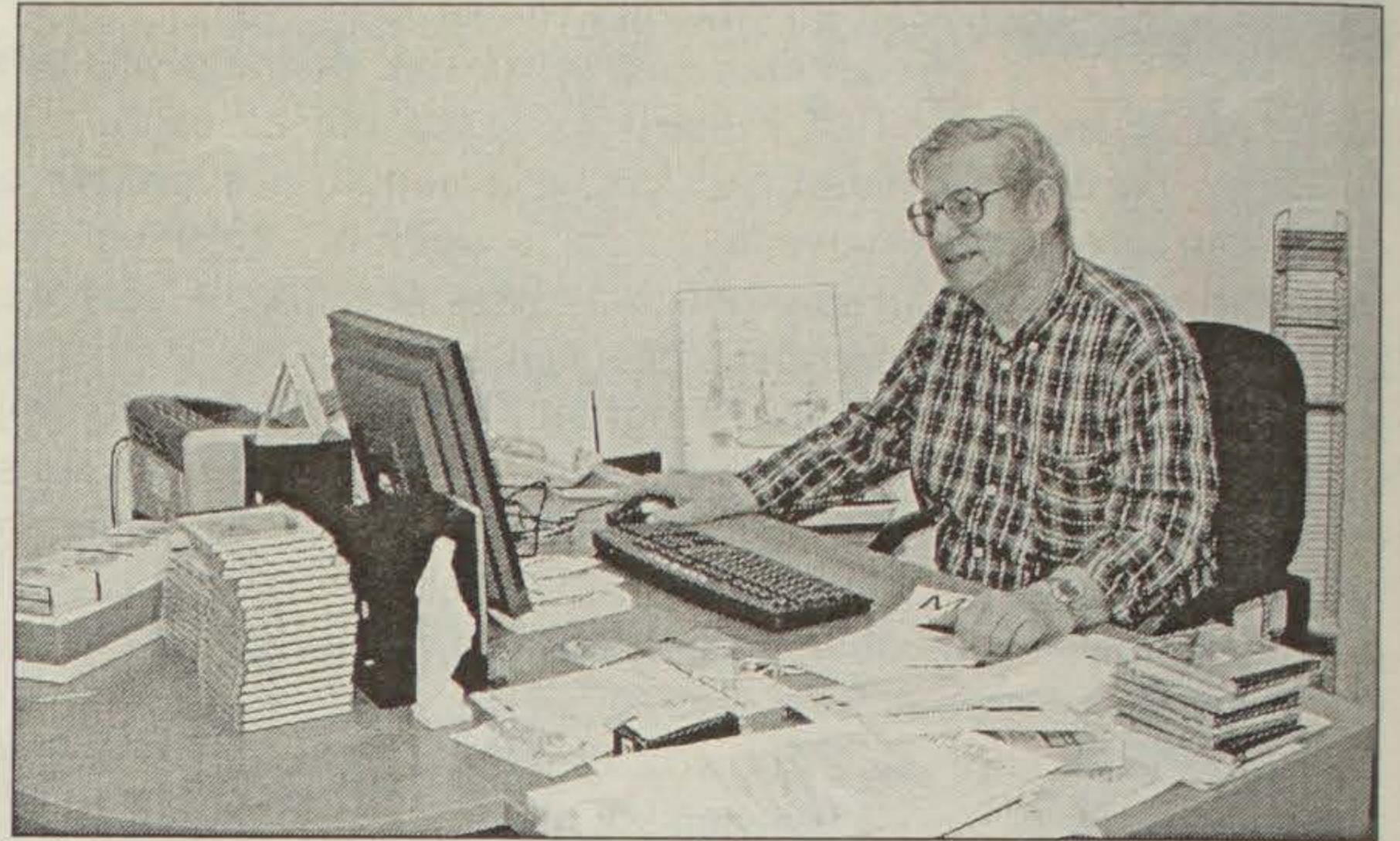
ANDRIJA ANIŠIĆ - Hvala lijepo. Zahvaljujem na ovoj milosti što mogu biti prvi put u studiju Radio Marije. Sa svime što sam dosad vidio sam oduševljen i zahvaljujem stvarno Bogu na tako velikoj milosti koju imamo. Drago mi je da imam priliku razgovarati s direktorom Radio Marije i s dragim suradnikom *Zvonika*. Kako znamo, pater Tadej već dugo godina vodi rubriku Biblija što je vrlo značajna rubrika u *Zvoniku*. Evo, radujem se i ja ovom razgovoru o Radio Mariji i o svemu što je rekao. Srdačno pozdravljam sve slušatelje Radio Marije, posebno se radujem što će uskoro glas Radio Marije stići i do Subotice i do svih naših vjernika.

- Nadamo se i radujemo se, to nam je želja. Na tome radimo i čim sa signalom dođemo na satelit, a to je krajem ovoga mjeseca, odmah otvaramo subotički studio.

- ☐ **Najsuvremenija tehnička oprema**
- ☐ **Program podijeljen na bitno mađarski i hrvatski dio**

● *Volio bih za čitatelje Zvonika malo porazgovoriti s vama, pater, postavljajući i ona poznata pitanja koja slušatelji RM već znaju, ali čitatelji Zvonika ne znaju dovoljno. Poznato je da je Radio Marija međunarodna udruga i međunarodni radio. Otkud Radio Marija u Novom Sadu?*

☐ Radio Marija je službeni naziv World Family Radio Maria, znači Svjetska obitelj Radio Marije. Nastala je u Italiji, u malom mjestu Como, kraj lijepog jezera, kao župni radio koji je želio širiti Božju riječ pogotovo nakon što je papa Pavao VI pozvao na novu evangelizaciju. Pozvao je da se uključe laici, te se jedna grupa laika, koja je držala Radio Mariju, priključila upravo tom pozivu želeći odgovoriti baš preko radija. Radio Marija se sve više širio najprije po Italiji, a kasnije i po drugim zemljama tako da danas Radio Marija postoji i živi u 42 zemlje i na 4 kontinenta. Među te 42 zemlje smo i mi. Odakle Radio Marija? Razgovarali smo još 1993. čak i 92. o potrebi RM i odlučili smo da i ovdje učinimo tu pustolovinu, da tako kažem, da RM proradi ovdje u sasvim specifičnim

uvjetima kao što su ovi naši. Prve kontakte s RM je uspostavio pater Karlo i onda su došli predstavnici RM, pogledali su, željeli su da doista ovdje bude RM i da tehnički pomognu. Jedino je bio problem naći svećenika koji bi bio slobodan i oslobođen drugih dužnosti kako bi se mogao posvetiti RM. Tada sam zamolio p. provincijala i on me oslobodio dužnosti i prihvatio sam da budem direktor RM. Počeli smo raditi najprije sami. Iznajmili smo opremu - odašiljač, kompjutor, miksetu - sve ono što je potrebno za jedan mali radio. U potkrovlju samostana napravili smo studio, opremu smo plaćali mjesečno 450 eura, našli smo antenu i mjesto za odašiljač na Fruškoj gori i tako je počeo Radio Marija. **21. listopada prvi puta se čulo: Ovdje Radio Marija, Vi slušate Radio Mariju.**

13. prosinca tu tako malu RM posvetio je nuncij, Njegova ekselencija **Eugenio Sbarbaro** zajedno s beogradskim nadbiskupom metropolitom **Stanislavom Hočevarom**, s biskupom ordinarijem **mons. Péntesom**, s biskupom banatskim gdnom **Huzsvárom** i s našim provincijalom. Tada su oni dali prve svoje izjave na tako malom radiju ali počelo je.

Nakon toga došli su predstavnici RM iz Italije drugi puta. Malo su se začudili što mi već radimo, poslikali. To je za njih bilo *miraculo*, kao što su rekli. No, u tako improviziranom malom prostoru, na svega desetak kvadratnih metara obećali su da ćemo brzim koracima ići na ostvarenje RM.

RM je jedna od djelatnosti Udruženja Marije jer kod nas je zakonski moguće da udruženje građana ima radio. Mi smo prijavljeni kao udruženje građana i jedna od aktivnosti u našem Statutu je i radio difuzija. Tako da je to bio put da se počne s emitiranjem radija.

- ☐ **Generalna linija programa - jedna trećina molitve, jedna trećina Božje riječi, jedna trećina ljudska promocija**

U siječnju smo, predsjednik udruženja **mr. Josip Ivanović** i ja, išli u Italiju u središte RM i tu su napravljeni konkretni dogovori. Oni su bili spremni kupiti nam kuću, (mi smo jedina Radio Marija u svijetu kojima su kupili kuću), i nakon toga, kada smo pronašli kuću, oni su došli i imali smo prijedlog za 2 kuće, oni su izabrali ovu - ova je bila najljepša. Predložili su da se potkrovlje pretvori u prostor za radio.

RADIO MARIJA može se slušati na **102,9 MHz**
tridesetak kilometara od Novog Sada

Direktor: **dr. Tadej Vojnović, OFM**

Zamjenica: **Tatjana Cvetković**

Mađarsko uredništvo: **Erika Petri**

Izabela Ifju

Hrvatsko uredništvo: **Julio Šimandi**

Tatjana Cvetković

mnogi suradnici volonteri bez kojih radio ne bi mogao raditi

Tel: 021 4790528; 021 4790529; 021 4790530

Poslali su još novca i mi smo s tim novcem ostvarili upravo to. Kada su prostorije bile gotove, počela je stizati oprema, koju evo vidite ovdje. Ona je najsuvremenija. Tako smo se u 9. mjesecu prošle godine, 2004., preselili u ove prostorije s prekidom rada radija od pola sata. Samo smo donijeli neke bitne stvari ovamo i počeli smo raditi. Oprema je stizala, koncipirali smo program. Zasad je program podijeljen na bitno mađarski i hrvatski dio. Pola dana je na mađarskom a pola dana na hrvatskom jeziku, s time da je generalna linija programa jedna trećina molitve, jedna trećina Božje riječi, jedna trećina ljudska promocija. Tu imamo rubrike Tjelesno zdravlje, Duševno zdravlje, Duhovno zdravlje, Međuvjerski dijalog, razne dječje emisije.

Kako dalje nastaviti? Željeli smo da RM dođe u svaku kuću, svaki automobil. Mnogi ljudi nam se javljaju, otvorili smo telefone tako da gotovo sve emisije koje idu uživo idu s otvorenim telefonima. Mnogi javljaju da su umemorirali u autu stanicu i čim sjednu odmah slušaju Radio Mariju. Zanimljiv je bio, da tako kažem, marketinški dio. Pitam uvijek ljude - kako ste nas pronašli. Većina ljudi je izjavila - po glazbi. Kažu, otvorili smo neku stanicu i vidjeli da je glazba drukčija, da je mirnija, umirujuća, duhovna i onda smo počeli slušati - Ovdje Radio Marija. Mnogi ljudi nas slušaju koji nisu katolici. Ima pravoslavnih, protestanata, ima čak ateista koji nas redovito slušaju.

Plan za sljedeće razdoblje je ići na satelit, otvoriti Suboticu, zatim otvoriti Sombor, Vrdnik - kako bismo Srijem ozvučili, i onda Pančevo. Time bi, mislim, Vojvodina bila pokrivena i onda bismo tek dalje razmišljali o nekim dugoročnim planovima.

RM je jedna velika propovjedaonica.

Radio Marija je jedna velika propovjedaonica koja pomaže duhovnom rastu ljudi

Zasad emitiramo na pet jezika

● *Izraz je izvrstan i jasan ali bi možda ipak bilo dobro da baš ovo malo pojasnite. Koliki će biti, i već jeste, doprinos upravo u navještanju Božje riječi na ovim prostorima preko Radio Marije?*

□ Da, Isusov je mandat, njegovo poslanje - Idite po svem svijetu, naviještajte svima. RM ima tu polugu dalekometnosti, dalekosežnosti da riječ Evanđelja koja se proglašava dopre do svakoga, u svaku kuću, u svaki automobil. Znači, ovisi o odašiljaču dokle će doći. Mi se sad čujemo negdje u krugu 35 kilometara. Kada bude ovdje jači odašiljač, jer radimo s polovinom snage, i kad drugi odašiljači prorade, mi ćemo pokriti Vojvodinu - ne politički, ne stranački, ne nacionalno, nego kršćanski, znači da se Isusova riječ čuje. Zato je to jedna velika propovjedaonica koja pomaže duhovnom rastu ljudi. Ono što je kod nas situacija to je da su ljudi devastirani. Tri generacije posljednje su duhovno opustošene. I mladi a i stari. Znači, potrebno je započeti jedan proces da se u ljude ponovno useli, da im se ponudi Isus Krist kao rješenje njihovoga života. Znači, ono što mi odavdje vičemo, što se mi odavdje trudimo, da je Isus Krist jedina budućnost čovjeka. Bez njega čovjek nema budućnost, nema šansu ostvariti sebe. U tom smislu mislim da je RM tako i prihvaćena. Mi ne širimo nikakvu ni nacionalnu ni političku ideju... Svi su dobro došli, svi jezici su dobro došli... Zasad emitiramo na pet jezika. Kada su blagdani, tada imamo kolaž i čestitke na drugim jezicima. Poljski, rumunjski, njemački, i albanski - neka se čuje. Mislim da albanskom jeziku treba pokloniti posebnu pažnju jer ima ovdje dosta Albanaca koji su katolici ali ima i drugih koji su radosni kada čuju na svom jeziku. To je znači cilj Radio Marije - Božja riječ u svaku kuću.

● *Još nekoliko tehničkih pitanja. Očigledno je iz ovoga što smo čuli da je sve ovo jedan veliki posao, i sigurno ne ide sve baš tako jednostavno. Zanima me kako ste prolazili s dobivanjem dozvole. To očigledno mora biti regulirano.*

□ Mi smo počeli u vrijeme kada još nije bilo zakona o radio difuziji, kada je čak i RTS radio bez dozvole jer im je dozvola istekla a zakona još nije bilo. Sada je izglasan Zakon o radio difuziji i mi ćemo svoje projekte - svaki odašiljač ima elaborat, stručni projekt od stotinjak stranica izrađen od inženjera - preko vjerske komisije uputiti upravo Ministarstvu za kapitalne investicije koje vodi gospodin Velimir Ilić.

Drugo, kada se raspiše tender - natječaj za frekvencije, sudjelovat ćemo u tom natječaju. Kažu nam da će tada mnoge radio stanice otpasti jer će vjerojatno iznajmljivanje frekvencija biti skupo ali mi ćemo nastojati da se nekako održimo i nastavimo svoj posao evangelizacije. To je naš posao.

● *Pretpostavljam da ovo sve ide uz veliku podršku izvana, ali koliko poznajem Radio Mariju oni naglašavaju dosta i taj volonterski rad i priloge samih slušatelja. Da li to vrijedi i za naše specifične prilike?*

➤ Računamo na prijatelje Radio Marije

□ Što se tiče financijske situacije, mi imamo samo četiri plaćena radnika. Imamo oko trideset volontera suradnika. Radio Marija svijeta, World Family, spremna nam je izaći u susret što se materijalnih stvari tiče u svemu u pogledu tehnike. Znači, ako treba taj antenski stup i 15.000 eura - oni će to dati. Ali, oni kažu ovako: da vam mi plaćamo struju, da mi plaćamo radnike, to bi ipak slušaoci trebali. Zato se RM sprema raditi promocije, dolaziti u župe, tražiti prijatelje RM koji će svaki mjesec dati jedan mali dio - neka da sto dinara ali on je prijatelj RM, mi na njega računamo - tako da skupimo barem onaj minimum i pokrijemo troškove grijanja, struje i te četiri plaće kojima plaćamo ljude. To su rekli da moramo sami riješiti, a ostalo, što se tehnike tiče, što god trebamo - oni će nam pomoći.

● *Vidio sam da je tehnika stvarno vrhunska, i hvala Bogu da je tako. Postavio bih još jedno pitanje. Rekli ste da je trećina programa molitveni dio - o kakvoj se molitvi radi?*

- **Ujutro u 7 otvaramo mikrofone za molitvene nakane jer je RM jedna velika obitelj**
- **Otkad smo vas našli mi skalju ne pomičemo**
- **Nama je jedini udžbenik Novi zavjet**

□ Svaki dan započinjemo s "Anđeo Gospodnji", odnosno "Kraljice neba raduj se" sad u uskrsno vrijeme do Duhova. Svakoga jutra molimo Jutarnju Crkve - Časoslov. Svaki dan se mole tri krunice i, uz ostale molitve, imamo Večernju koja se nekada moli u sklopu mise ako se prenosi misa (recimo kod nas u Cara Dušana u korizmi i adventu je Večernja početak), Povečerje se moli redovito i krunica u toku noći. Imamo i jednu specifičnost. Naime, ujutro u 7 otvaramo mikrofone za molitvene nakane jer je RM jedna velika obitelj. Ljudi šalju svoje molitvene nakane, govore na telefon. Prije svake molitve te se molitvene nakane ponovno čuju. Na primjer: za kćer, za sina, za moje obraćenje, za najrazličitije molitvene nakane i onda na te molitvene nakane molimo sve što toga dana molimo i misu prikažemo. Imamo dosta ljudi koji se svakoga dana javljaju upravo zbog molitve, da molimo za njih. Rastumačio sam više puta - što je više molitelja, bolja je i jača je molitva. Gospodin s nama moli. Svi oni skupa po kućama mole. I u noći čak puštamo molitvu krunice jer ima mnogo ljudi koji ne mogu spavati. Posebna su nam briga i ljubav samci, stari i bolesni. Njima je RM sve. Ima jako puno ljudi koji kažu - otkad smo vas našli mi skalju ne pomičemo. Stalno smo tu i samo to slušamo. Stari, bolesni i nemoćni. Jedan je čovjek plakao kad sam došao k njemu, kaže - "Ja sam toliko

želio, ali paraliziran sam, doći na Biblijske večeri. Svi mi kažu da je to nešto lijepo. Sada je Biblijska večer došla u moju kuću." Svakog utorka imamo katehezu odraslih poznatu kao Biblijske večeri. Ove godine radimo biblijsku antropologiju, lani smo radili Kraljevstvo Božje čitave godine, prije toga čitave školske godine Izaiju, ovo je već sada 390 i nekoja Biblijska večer. To su kateheze odraslih.

Imamo katehezu mladih. Ja sam to prije držao tamo, sad sam pozvao mlade ovamo. Svi razgovaramo. Sad smo recimo razgovarali o Papi, o Petrovoj službi. Prije toga smo razgovarali o Uskrsnuću. Inače nam je tema kroz ovu godinu: Kako je u Božjoj riječi Novoga zavjeta prisutno normiranje odnosa prema drugome? Kako se ja moram ponašati prema drugome po Isusovim riječima, po riječima apostola, kako je u prvoj zajednici bilo. Nama je jedini udžbenik Novi zavjet. Kažem - otvorimo to i to, idemo na tekst. Sada radimo preko radija. Interesantno je da se i odrasli tu uključuju u katehezu mladih. Javljaju se, diskutiraju.

● *Zahvaljujem na razgovoru. Vjerujem da će još biti prigode za razgovor i obećavam kao urednik Zvonika da će od ovoga broja Zvonik imati stalnu reklamu, odnosno preporuku za Radio Mariju s frekvencijama i kako budu stizale nove dodavati ćemo jer je stvarno velika milost imati radio u svojoj kući. Nećemo biti konkurencija. Uvjeren sam da svaki medij ima svoj značaj ali svakako da u suvremenom svijetu, to jako osjećam kao urednik pisanog medija - ljudi na žalost sve manje čitaju, što nije po sebi dobro. Ali je onda dobro da imamo ono što ljudi žele slušati, odnosno da što više upotrebljavaju taj medij. Ja se radujem, samo naprijed. I molit ću za vas. I sad putem sam, dolazeći ovamo, bila je krunica doduše na mađarskom, i ja sam u autu vozeći molio krunicu. To je doista divna mogućnost i, što je jako važno, da bude što više molitelja i što više onih koji će slijediti Kristov put ljubavi.*

□ Ja vam se zahvaljujem i mislim da trebamo pomoći jedan medij drugome. Mi ćemo uvesti prezentaciju Zvonika, svakoga broja, i pregled članaka i nastojati da Zvonik što više bude prisutan ovdje u Novom Sadu a i da Radio Marija bude prisutna u Subotici. Preporučamo se da nas lijepo primite, preporučamo se za suradnju.

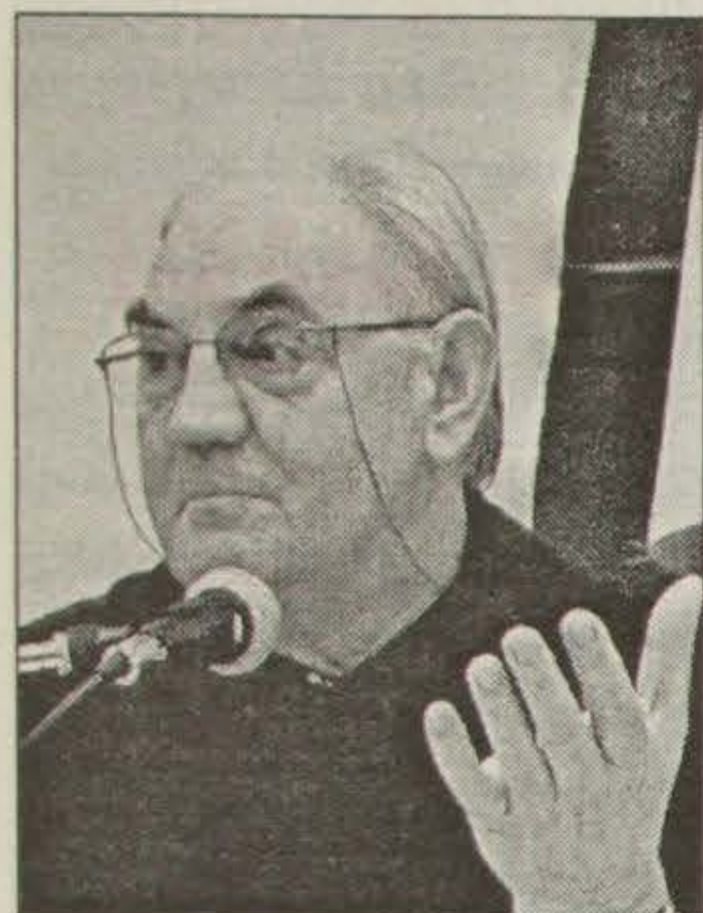
● *Koliko će biti u mojoj moći obećavam a radujem se i zahvaljujem i na tome jer to će sigurno biti i jedna lijepa promidžba Zvonika.*

(Intervju je emitiran na valovima Radio Marije)

Razgovarao: Andrija Anišić

ZAVRŠENA KORIZMENA SLAVLJA U STOLJETNOM SOMBORSKOM KARMELU

Korizmena slavlja u stoljetnom somborskom Karmelu završena su 20. i 21. ožujka, a gost šestoga korizmenog tjedna bio je provincijal hrvatskih karmelićana o. **Jakov Mamić**, koji je na Cvjetnicu 20. ožujka u karmelićanskoj crkvi predvodio križni put i misno slavlje s prigodnom homilijom. Nakon toga susreo se s mladima kojima je održao predavanje.

U Hrvatskom je domu 21. ožujka na redovitoj korizmenoj tribini održao predavanje na temu "Značajke vremena i duhovne ponude". Na samom početku predavanja, o. Mamić je rekao kako u kontekstu suvremenoga svijeta u kojemu je kršćanin pozvan živjeti i djelovati, zapažamo nekoliko značajki koje kreiraju mišljenje i stav u odnosu na čovjeka. U tom je smislu istaknuo kako se na čovjeka u suvremenoj filozofiji gleda kao na potpuno indiferentnoga u odnosu na Boga, te je dodao kako je čovjek okrenut sebi te mu Bog koji misli na drugoga nije potreban, jer je njegova osnovna vrijednost njegovo bogatstvo zbog kojega postaje instrument potrošnje. Na taj način dolazi do poremećaja njegova identiteta u smislu da biti znači imati, a posljedice takvoga jednodimenzionalnoga čovjeka su anonimnost, stvaranje arsenala smrti (oružje) i dr. S druge pak strane, istaknuo je predavač, u kontekstu suvremene duhovnosti i religiozne misli zamjećujemo da je došlo vrijeme jakih i brzih promjena odnosno izmjene socijalnoga ambijenta, urbanizacije mentaliteta, upitne prošlosti s ustaljenim vrednotama kao što su vjera, autoritet i dr. U smislu religioznih i duhovnih pomaka vidljiv je povratak intimizmu (misticizmu i karizmatičnosti) te povratak na sociološku potrebu identifikacije odnosno značenja crkvene hijerarhije i davanje prostora faktorima koji tvore zaleđe religioznoga.

U drugom dijelu predavanja, o. Mamić je u kulturno-duhovnom kontekstu govorio o govoru Ivana od Križa koji ukazuje na to da je potrebno spasiti čovjekovu transcendentiju i Božju imanenciju u čovjeku. Predavač je posebno istaknuo kako Ivana od Križa zanima čovjek u njegovu nastanku, izrastanju i ostvarenju gledajući ga kao biće posve okrenuto k punini. Isto tako, Ivanov je projekt uperen na čovjekovu zadnju točku odnosno blaženo gledanje Boga, što podrazumijeva vjeru, ljubav i nadu. Nadalje, predavač je istaknuo kako Ivan od Križa govori da Bog u čovjeku djeluje različito (Bog svakome daje osobnost), skrovito (ono što Bog čini izmiče nadzoru razuma) i nepredvidivo (iz prijednoga puta ne možeš znati buduću). U posljednjem dijelu predavanja protumačio je kako Ivan od Križa ukazuje na potrebu odgojiti čovjeka vjere koja je osobna, slobodna, uvjerljiva i angažirana. Isto tako potrebno je da čovjek bude svjedok živoga Boga, tj. "prije svjedok nego propovjednik", te da je potrebno proći osobne i kolektivne "noći" razuma, vjere i pamćenja. U konačnici, "Ivanov je put borba za čovjeka odnosno spasiti čovjeka", čime mu se omogućuje da cjelovito bude tvorac vremena i kreativni čuvar vrednota: sebe i okoliša, zaključio je o. Mamić.

Događanja u Subotičkoj biskupiji

Predavanje je završeno diskusijom, nakon koje je voditelj tribine o. **Mato Miloš** zahvalio svim sudionicima koji su revno, kroz šest tjedana, dolazili na tribinu te se uključivali u ostale korizmene sadržaje stoljetnog somborskog Karmela.

Željka Zelić

BISKUP NA SUBOTIČKOJ KALVARIJI

Subotički biskup **mons. dr. Ivan Pénczes** predvodio je Križni put na subotičkoj Kalvariji na koju se okupilo mnoštvo vjernika iz čitavoga grada. "Križ i Euharistija" bila je tema Križnoga puta u ovoj Godini Euharistije. Pojedine postaje predvodili su djeca, mladi te muževi i žene iz župe Isusovog Uskrsnuća, na čijem teritoriju se nalazi Kalvarija. Na Križnom putu djeca su od postaje do postaje nosila za tu zgodu načinjene križeve.

Na kraju križnoga puta okupljenim vjernicima obratio se biskup Pénczes. On im je najprije protumačio smisao slavljenja Cvjetnice a zatim je govorio o dubokoj povezanosti otajstva Križa i otajstva Euharistije.

Ove godine bilo je ovo prvo okupljanje na subotičkoj Kalvariji. Naime, zbog snijega koji se ove godine dugo zadržao, Križni put za djecu i mlade održan je u obližnjoj crkvi Isusova Uskrsnuća. Isto tako zbog snijega koji je toga dana padao nije održan hodočasnički Križni put premda je stotinjak njih došlo u predviđeno vrijeme usprkos pravoj snježnoj mećavi. No, organizatori su ipak smatrali nerazboritim poći na put dug 70 km po takvom vremenu. Ipak, desetak hrabrih vratili su se svojim kućama iz Subotice u Žednik i Đurđin (oko 20 km) pješice, usput moleći Križni put i zadržavajući se kod sedam Križeva krajputaša koji su bili predviđeni kao postaje na predviđenom hodočasničkom Križnom putu. Prošle godine je na tom Križnom putu sudjelovalo oko 200 osoba.

Okupljanja na subotičkoj Kalvariji završila su na Veliki petak, kada je pobožnost Križnoga puta u 9 sati bila na mađarskom a u 10 na hrvatskom jeziku. Kalvarija je bila otvorena za privatnu pobožnost i na Veliku subotu, te na Uskrs u ranim jutarnjim satima, kada je po tradiciji veliki broj Subotičana išao "pod Kalvariju".

A. A.

OD NEUMA DO SARAJEVA!

Od prošlogodišnjeg sastanka žena u Neumu prošlo je pola godine. U tom razdoblju WCRP organizacija promijenila je naziv u "Međureligijsko vijeće" žena vjernica. Povod samita u Sarajevu bilo je predstavljanje knjige "Običaji muslimana, pravoslavnih, rimokatolika i jevreja u BiH", za koju smo prve informacije dobili u Neumu. Predstavljanje je bilo zakazano za Veliki tjedan (Utorak), pa je bilo upitno što će odlučiti žene rimokatolkinje. No, sve koje smo bile pozvane odazvale smo se. Napor, žrtvu, domaćini su znali cijiniti, pa su počev od posnog menija pa do ostalih sadržaja, vodili računa da sve bude u duhu vremena, za nas tako značajnog.

Sama promocija knjige bila je veoma zanimljiva. Ugodno iznenađenje bilo je prisustvo dva svećenika, od kojih je jedan bio suradnik na izradi ove knjige. Jedan od recenzenata bio je profesor **dr. Mato Zovkić**, svećenik.

Kata M. Ostrogonac
Stari Žednik

MISIONARI KRVI KRISTOVE U VOJVODINI

"Ljubav daje svjetlo"

Molitvene i Misijske grupe Zajednice Krvi Kristove od 11. do 13. ožujka 2005. godine pohodili su misionari Krvi Kristove iz Zagreba.

Prvi susret s članovima ZKK bio je u Subotici, u crkvi sv. Roka. Okupio se lijepi broj članova. Misionare je dočekala grupa mladih iz Južne Bačke i Srijema koji su izveli igrokaz "Tragovi koji ostaju" a s kojim je ujedno i započeo susret. Nakon igrokaza **p. Ksaver** je održao nagovor o "ispitu i odgovoru savjesti" budući da smo se nalazili na završetku Korizmenog vremena i bližilo se vrijeme uskrсне ispovijedi.

Susret je dalje produbljen u Euharistiji. U radosti zajedništva sudjelovali smo s cijelim pukom na sv. misi koju je predvodio **p. Ksaver**. U propovijedi je govorio o opraštanju: samom sebi, drugom čovjeku i Bogu, tumačeći uvodne obrede sv. mise.

Sljedećeg dana, u subotu, u Futogu je održana duhovna obnova za mlade koju je vodio **p. Josip**, CPPS, a istovremeno je održana i duhovna obnova za odrasle animatore koju je vodio **p. Ksaver**, CPPS.

Početak duhovne obnove je bio u vidu izgradnje zajedništva među pristiglim članovima iz različitih grupa, odraslih i mladih. Uz pjesmu i igrokaz (misterij) kojeg su spremili mladi stvorilo se ozračje međusobnog jedinstva i povjerenja. Bila je to priča o Mudroj sovi koja je znala svojim savjetima pomoći šumskim životinjama u nevolji. Tu smo vidjeli da mudrost ne leži u knjigama, niti u naočarima već da samo "Ljubav daje svjetlo" za svaku situaciju...

"Ljubav daje svjetlo" - ujedno je bila i Riječ Života koja nas je pratila i ujedinjavala tijekom cijele duhovne obnove. Razmatrali smo o Božjoj ljubavi, koja ima i očinski i majčinski izraz - o dvije ruke koje nas grle - jedna je stega a druga je nježnost.

Posebno vrijeme bilo je klanjanje gdje su nam odzvanjale Isusove riječi da On žeda za svakim od nas, za svakim čovjekom, te da težimo ugaziti Njegovu žeđ tako da Mu se približimo i otvorimo svoja srca.

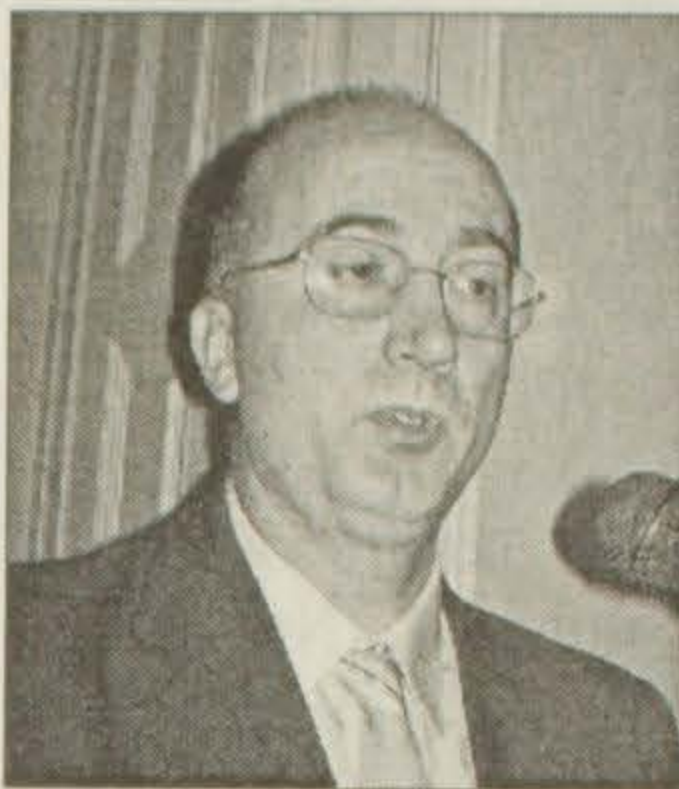
U nedjelju je bio posljednji dan ovog pohoda Misionara Krvi Kristove Vojvodini. Ovom susretu prisustvovali su i mladi i stari kao i svi koji su se željeli prvi puta susresti s Misionarima Krvi Kristove. Nakon lijepog tumačenja Isusove muke i prolijevanja Krvi na križnom putu, susret je nastavljen kroz sv. misu zajedno s cijelom župnom zajednicom. **P. Ksaver**

je govorio svima nama da smo potrebni Kristu i da nas On želi poslati ne samo u jednu župu, u jednu grupu, nego da je naše kršćansko poslanje donijeti milost otkupljenja i snagu Krvi Kristove cijeloj Vojvodini, cijeloj Srbiji... svima koji su potrebni milosti opraštenja... "čeka vas jugoistočna Europa"!

Zahvalni Bogu za sve milosti i darove koje nam Gospodin daje po Misionarima Krvi Kristove, ohrabreni smo krenuli dalje noseći u srcu misao da jedino "Ljubav daje svjetlo"!

Ana Kramer

KRŠĆANSKA TRIBINA O BRAKU

Predavanje na temu "Brak i roditeljstvo u očima liječnika - katolika" održao je 5. travnja na kršćanskoj tribini u Katoličkom krugu u sklopu zaručničkoga tečaja, **dr. med. Antun Lisec** iz Požege. Predavanjem koje je po prvi puta održao u Subotici, pružio je nazočnima odgovore na pitanja kao što su: zašto je Crkva protiv pobačaja, kontracepcije i umjetne oplodnje i zašto je ona za život i prirodnu (Billingsovu) metodu planiranja obitelji.

Na samom početku, predavač je dao nekoliko uvodnih napomena istaknuvši kako je za sretan i uspješan bračni, odnosno obiteljski život, važno biti u dobrim odnosima s Bogom, brinuti se za vlastitu dušu i tijelo, za ispravne odnose među supružnicima, prema djeci i prema drugim ljudima, a osobito starijim članovima obitelji. Govoreći potom o pojedinim moralnim ali i medicinskim čimbenicima koji su osobito važni za bračni i obiteljski život, istaknuo je najprije potrebu čuvanja zdravlja odnosno dovoljnog odmaranja i spavanja, bavljenja fizičkim aktivnostima, te izbjegavanja pušenja, alkohola, droge, preobilne i nekvalitetne prehrane, te čuvanje od zaraznih bolesti. Izrazit akcent predavač je stavio na problem psihičkoga traumatizma čije posljedice mogu biti ozbiljne psihičke, pa i fizičke bolesti. Nadalje je dr. Lisec govorio i o poštivanju ljudske spolnosti te roditeljstvu, odnosno predbračnoj čistoći kao i bračnoj vjernosti, tumačeći posljedice nepoštivanja istih, kao što su spolno prenosive bolesti, neplodnost i dr. Govoreći posebno o problemu plodnosti odnosno neplodnosti kod muškaraca i žena, dr. Lisec je naznačio kako uz međusobnu ljubav supružnika, jedna od izvanredno važnih svrha braka jest i sudjelovanje s Bogom u stvaranju novih ljudi. Pri tome se muž i žena trebaju ponašati u skladu s Božjim stvaralačkim naumom, te na dijete trebaju gledati kao na Božji dar kojega treba vrlo cijeniti, zbog kojega

se ipak ne smiju uzoholiti. Zato je istaknuo kako bračni parovi odlučno trebaju reći "ne" svakom pokušaju manipulacije od strane liječnika ili medicinskoga osoblja koji sugeriraju pobačaj, ali i preglede kao što su amniocenteza ili genetska ispitivanja tijekom trudnoće, budući da se začeto dijete ima pravo roditi, bilo zdravo, bilo bolesno.

Govoreći pak o umjetnoj oplodnji, naznačio je kako Crkva ne može dopustiti umjetnu oplodnju kao put za postizanje začeca, budući da se ne radi o bračnome činu i Božjem stvarateljskom naumu, te da se rodi manje od 5 % djece koju su tako začeli, istaknuo je predavač.

Na kraju predavanja, dr. Lisec je govoreći nazočnima o moralnim razlozima nedopuštenosti kontracepcije (prezervativa, kontracepcijskih pilula, spirale kao i prekinutoga snošaja) te pobačaja, odnosno njihovim posljedicama bilo fizičkim bilo psihičkim, rastumačio i prirodnu metodu planiranja obitelji tzv. Billingosovu metodu, kao rješenje kada supružnici iz opravdanih i ozbiljnih razloga moraju odgoditi začeca.

U tom je smislu potaknuo nazočne da budu aktivni borci za život, za obranu nerođenih i općenito ljudskoga života.

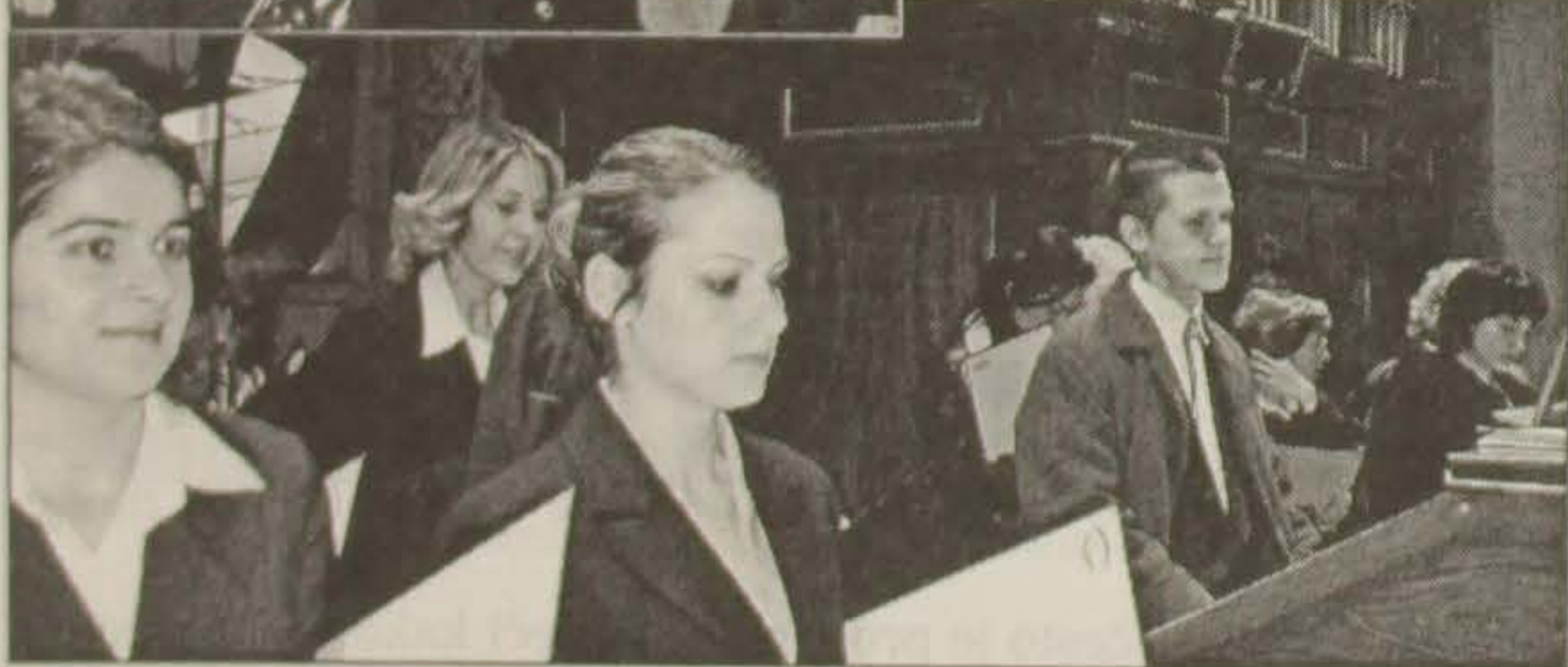
Željka Zelić

USKRSNI KONCERT U SUBOTIČKOJ KATEDRALI

Katedralni zbor "Albe Vidaković" po petnaesti je put priredio tradicionalni uskrsni koncert 15. travnja u subotičkoj katedrali bazilici sv. Terezije Avilske.

Pod motom "Ostani s nama jer večer je, ostani Gospode! (Lk 24,29), ženski i mješoviti zbor izveli su zanimljiv program u dva dijela. U prvom su dijelu izvedena djela Kokota,

Antonića, Asića, Vidakovića, Leščana, Odaka te iz Cithare octochorde a zbor je na orguljama pratio mr. Kornelije Vizin.

Iako nije novost da zbor na ovakvim koncertima nastupa uz pratnju Subotičkog tamburaškog orkestra, ove je večeri i tamburaški orkestar imao tri samostalne izvedbe skladbi Vidakovića, Sibeliusa i Rossinija pod ravnanjem **Zorana Mulića**. Uz pratnju Subotičkog tamburaškog orkestra zbor "Albe Vidaković" otpjevao je na kraju skladbe "Nebesa silna pjevaju" (B. Marcello) i "Raduj se Majko Kraljice" (G. F. Händel). Kao i raniji koncerti, i ovaj je završio omiljenom skladbom "Ostani s nama" koja je i bila u skladu s motom, a programom i zborom ravnala je s. **Mirjam Pandžić**. Ovaj vrlo lijep koncert pratila je brojna vjerna publika.

Katarina Čeliković

ISPRAVKA O ZAJEDNICI TAU

Čitao sam intervju u zadnjem broju Zvonika o zajednici Tau. Drago mi je što ste to objavili, a još mi je draže, ako su momci iz zajednice svojim svjedočanstvom pomogli onima koji naginju drogi.

Budući da su se potkrale neke netočnosti, radi objektivnog informiranja čitalaca molio bih da objavite sljedeće ispravke.

Zajednica Tau djeluje u okviru Zaklade Poverello. Zaklada je registrirana u rujnu 2004. godine, a ima svoje sjedište u Subotici, Vladimira Đanića 21 (www.poverello.org.yu). Zakladu je osnovala katolička izdavačka kuća Agape iz Novog Sada. S franjevcima ima tri dodirne točke: 1. osnivač, koji je ujedno i direktor izdavačke kuće, je franjevac, 2. djeluje u duhu sv. Franje iz Asiza (solidarnost sa svima koji su u potrebi) i 3. širi franjevačku duhovnost. Na čelu zaklade je upravni odbor (kuratorij) čiji su članovi civili. Glavni ciljevi zaklade su: karitativna pomoć (tu spada i Zajednica Tau), širenje franjevačke duhovnosti, ekumenizam i tolerancija, te ekologija. Zajednica Tau za liječenje ovisnika unutar Poverella je oformljena na zamolbu predsjednika Poverella koju je uputio fra Svetozaru Kraljeviću, odgovornom za zajednicu Milosrdni Otac iz Međugorja, koja isto tako ima za cilj liječenje ovisnika. Poverello kao humanitarna organizacija računa na pomoć svih ljudi dobre volje, koji na bilo koji način mogu pomoći u ostvarivanju ciljeva zaklade. Ovog momenta je svakako najurgentnija pomoć za zajednicu Tau, jer broj prijavljenih koji žele ozdraviti nadilazi mogućnosti naše infrastrukture.

p. Karlo Harmath

Jedna uskrsna čestitka

USKRS U GODINI EUHARISTIJE

Najdivnija istina:

A Bog pokaza ljubav svoju prema nama ovako: dok još bijasmo grešnici, Krist za nas umrije. (Rim 5,8)

Najradosnija vijest:

Vi se ne bojte! Isusa Raspetoga tražite! Nije ovdje! Uskrsnu kako reče (usp. Mt 28,5-6)

Najveća šansa:

Krist je uskrsnuo i živ je. On je među nama. "Krist je u svojoj Crkvi uvijek prisutan, a osobito u liturgijskim činima. Prisutan je u misnoj žrtvi i u osobi službenika i - jer se svećeničkom službom sada prinosi onaj isti koji je onda na križu prikazao sama sebe - ponajpače pod euharistijskim prilikama." Prisutan je svojom moći u sakramentima, pa kad tko krsti, sam Krist krsti. Prisutan je u svojoj riječi, jer on govori kad se u Crkvi čita Sveto pismo. Prisutan je napokon kad Crkva moli i psalmira, jer je sam obećao: "Gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tu sam ja među njima" (Mt 18,20). (SC 7) A najbliži nam je u kad se pričestujemo: "Tko jede moje tijelo i pije moju krv, u meni ostaje i ja u njemu" (Iv 6,56).

I zato: KRŠĆANIN MOŽE BITI NAJSRETNJI ČOVJEK NA SVIJETU, jer za onog tko se pričestuje: nema beznada i očaja, nema suza bez unutarnjeg mira i radosti, nema neodgovorenih pitanja, nema nerješivih problema...

Onaj tko se pričestuje: nadvladava đavla; pobjeđuje grijeh i zlo - u sebi i oko sebe; živi novim životom; trpi strpljivo, s osmijehom na licu; pretvara bol u ljubav; za njega civilizacija ljubavi nije iluzija a vječnost jest stvarnost. I stoga: umire pjevajući, jer vjeruje i zna: "Tko jede ovaj kruh, živjet će uvijek" (Iv 6,58)

SRETAN VAM USKRS U GODINI EUHARISTIJE!

Moli za vas i voli Vas u Isusu Pobjedniku

vlč. Andrija Anišić

In memoriam

**ETELA
KUJUNDŽIĆ**
/1924 - 2005/

Na uskrsno jutro, 27. ožujka 2005. godine Gospodine je pozvao k sebi svoju vjernu službenicu Etelu Kujundžić. Okrijepljena svetim sakramentima umrla je ponavljajući riječi: "Isuse, Isuse..."

Pokopana je na uskrsni utorak, u subotičkom Bajskom groblju "Sv. Petra i Pavla". Sprovodne obrede predvodio je subotički biskup mons. dr. Ivan Péntzes s dvadesetak svećenika, u nazočnosti mnoštva vjernika među kojima su bili i vjernici iz Vajske i Bođana gdje župničku službu vrši njezin sin Josip. Na početku obreda Biskup je izrazio sućut njezinoj djeci, njihovim obiteljima i rodbini.

Dirljivu propovijed održao je njezin župnik i dugogodišnji ispovjednik dr. Andrija Kopilović. On je u svojoj propovijedi naglasio kako je majku Etelu posljednjih par godina Gospodin pohodio posebnim duševnim trpljenjem kroz koje je ona rasla u svetosti. U nastavku svoje propovijedi je istaknuo: "Opraštamo se od žene čiji je poziv doslovno bio majčinstvo. Dokaz toga su ovi koji danas oko njenog odra čine vijenac najvećih i najvrednijih svjedoka da život pobjeđuje i samu smrt. To su njena djeca, unučad i praunučad. Udala se za udovca i s najvećom majčinskom ljubavlju prihvatila četvero siročadi kojoj je ona bila prava majka a ne maćeha. A onda je Bog podario po njezinoj ljubavi i ljubavi njezinog muža Grge, našem narodu i ovoj zajednici, još petnaestero djece od kojih je četvero u djetinjosti dobi pozvao k sebi, a jedanaestero braće i sestara danas oplakuju svoju majku i zahvaljuju za nju. Danas se, draga braćo i sestre, svatko od nas mora s najdubljim poštovanjem pokloniti pred zemnim ostacima ove žene i majke, koja je majka jedne od najbrojnijih obitelji u Subotici, i moramo duboko u poštovanju i šutnji odati počast njezinom herojskom stupnju majčinstva. Ona ne samo da je podarila život svojoj djeci, nego ih je odgojila u kršćanskom duhu te su svi dobri vjernici. Zato danas želim reći vama sinovi i kćeri, vama snaje i zetovi, vama unučadi i praunučadi: ostanite u toj ljubavi u kojoj vas je rodila, odgojila i povezivala mama.

Od rane mladosti majka Etela slijedila je skromnu franjevačku duhovnost, kao član Franjevačkog svjetovnog Reda. Živjela je tu franjevačku jednostavnost, siromaštvo i poslušnost, ne kao formalno zavjetovana nego u doslovnom smislu riječi kao vjernica franjevačke duhovnosti, predana do kraja u nasljedovanju jednostavnosti života svetoga Franje."

Poslije ukopa u njezinoj župnoj crkvi Marije Majke Crkve misu zadušnica također je predvodio biskup Péntzes. Na kraju mise pjesnik Josip Dumendžić Meštar iz Bođana pročitao je prigodnu pjesmu koju je napisao u čast ove drage pokojnice.

Sv. misa na šest nedjelja za majku Etelu bit će 7. 05. u 7,30 sati u crkvi Marije Majke Crkve.

S ljubavlju je se sjećaju i mole za nju

njezini najmiliji

Razmišljanja uz Maminu smrt

**OVO JE DAN ŠTO GA UČINI GOSPODIN
KLIČIMO I RADUJMO SE NJEMU. (Ps 118,24)**

Nakon Velikog petka, sva-nulo je uskrsno jutro.

Uskrs, kojega ove godine slavim, bitno se razlikuje od ostalih, kada je u pitanju iskustvo moje vjere.

Zašto Uskrs ove godine doživljam puno jače, nego inače, kada je KRIST ISTI JUČER, DANAS I SUTRA?

- Slavio sam Uskrs kao dijete, kada nisam mogao shvaćati tajnu, koja se u njemu krije.

- Slavio sam Uskrs kao mladić, kada sam ga doživljavao više religiozno, nego duhovno.

- Slavio sam Uskrs kao bogoslov, kada sam teološki ponirao u njegove dubine.

- Slavio sam Uskrs kao svećenik, kada sam doživljavao tajne mističnog Tijela Kristova.

- SLAVIM I OVE GOSPODNJE 2005. USKRS, kada ga u velikoj Božjoj milosti ne samo doživljam, već i proživljam.

Dakle, odgovor zašto sam ovogodišnji Uskrs slavio u posebnom ozračju je MAMINO UMIRANJE I NJENO NOVO RAĐANJE.

Pjesma psalmiste postaje toga uskrsnoga jutra i moja pjesma, čiji se sadržaj duboko nastanio u mom biću. Zar sam mogao u DUHU i ISTINI bogatiji Uskrs slaviti?

Kao čovjek osjećam veliku prazninu, jer više ne kuca mamino toplo srce koje me silno voljelo, no kao svećenik doživljam beskrajnu radost što je Krist uskrsnuo i preobrazio njeno bijedno tijelo i suobličio ga svome Tijelu slavnome.

ŽEDNA MI JE DUŠA BOGA, BOGA ŽIVOGA, O KADA ĆU DOĆI, I LICE BOŽJE GLEDATI?

Netko je rekao, veliki ljudi umiru na velike blagdane. Iako je naša mama bila niska rastom, srce joj je bilo veliko. Poput Zakeja uvijek se penjala na vrhunce da vidi Isusa. Čeznula je za Njim i s psalmistom često vapila "Žedna mi je duša Boga, Boga živoga, o kad će doći i lice Božje gledati". Molitve su joj bile kruh danju i noću. Njima se hranila i tako hrabrila u mnogovrsnim poteškoćama s kojima se ne rijetko susretala, kao majka brojne obitelji. Njen životni put nije lako slijediti, jer je u punini shvatila i prihvatila Isusov nauk "Tko ne uzme svoga križa i ne pođe za mnom, nije mene dostojan."

Njena istančana savjest često je proganjala misleći kako nije dostojna Križa, koji joj je povjeren od Gospodina. Upravo u toj spoznaji izgarala je do kraja poput svijeće koja vrši svoju ulogu.

Zato je dobila milost da bude pozvana na USKRS te je, vjerujemo, zaslužila i primila neuveli vijenac slave.

Bože, zahvaljujem na svemu prijateljstvu što nam je od nje poteklo. Za mir koji je unosila među nas. Zahvaljujem što se kroz patnju naučila poslušnosti.

Molim te, ne daj da se išta izgubi od njenih napora, ona što je živjela i činila nek pridonese dobrobiti mome svećeničkom zvanju i poslanju svetog Crkvi.

Molim te da nastavi živjeti u meni, mojoj braći i sestrama, u našim srcima, mislima i savjestima. Sve nas je život s njom vezivao. Učini, Bože, sada nakon mamine smrti i zbog mamine smrti da budemo dublje međusobno povezani. Daj da u miru bratskom i sestrinskom zajednički upoznamo Tvoje obećanje da ćeš i nama biti vjeran kad umremo. AMEN.

sin Josip

KORIZMENA DUHOVNA OBNOVA U BEREGU

Vjernici župe sv. Mihovila Arkandela su se u korizmenom vremenu pripremali za Uskrs postom, pokorom i molitvom, spominjući se pri tom četrdesetdnevnog Kristova boravka u pustinji i četrdesetgodišnjeg putovanja Izraelaca kroz pustinju. I ove se godine zbor "sv. Cecilije" pripremao pjevajući Muku Kristovu, pa su tako na Cvjetnicu u svojoj

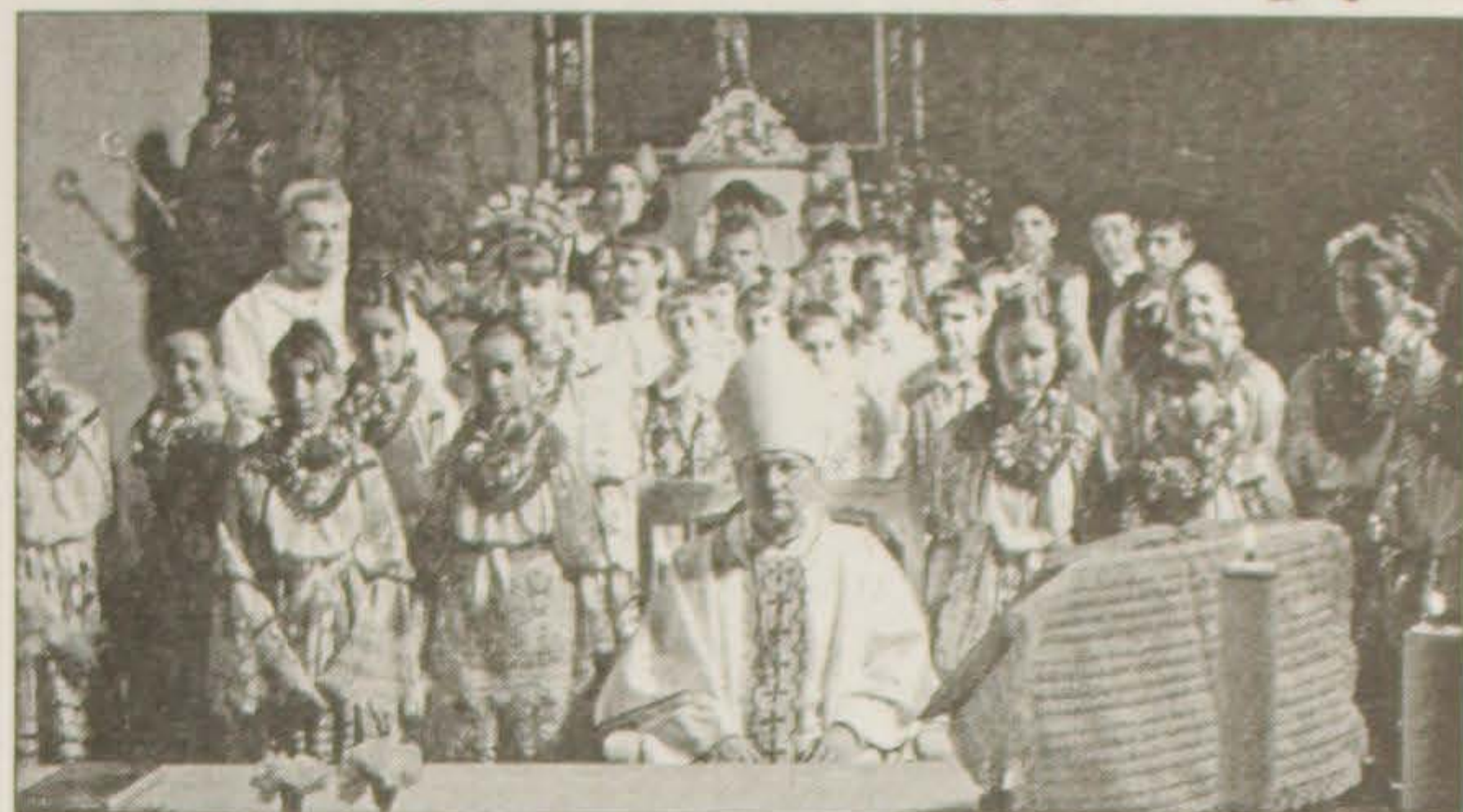
crkvi otpjevali Muku po Mateju, a na Veliki petak po Ivanu. Zadnjeg korizmenog tjedna, Berešce je posjetio **Ivan Vinkov**, župni vikar u isusovačkoj crkvi sv. Petra u Beogradu, koji je rođen i odrastao u Beregu. Pater Ivan je svojim Šokcima održao dvodnevne duhovne vježbe. U utorak 22. ožujka tema duhovnih vježbi je bila: "Susret s Kristom," a sutradan je govorio o okultizmu i opsjednutosti. P. Ivan i domaćin vlč. Davor Kovačević su polagali ruke na vjernike i molili za darove Duha Svetoga, a na kraju svete mise je pater molio molitvu otklinjanja. Vlč. Davor je zahvalio p. Ivanu na posjeti svom rodnom selu i svom narodu, te ga zamolio da u skorije vrijeme opet dođe i održi cijelodnevne trodnevne duhovne vježbe. Nakon korizmenih priprema, Berešci su radosno dočekali Uskrs u svojoj crkvi, sa željom da poslije ove životne Korizme svi dočekaju vječni, nebeski uskrs. /Z. Gorjanac/

Božji grob u crkvi svetog Mihovila Arkandela u Beregu

U BEREGU TRIDESETERO KRIZMANIKA

U crkvi sv. Mihovila Arkandela u Bačkom Bregu, tridesetero je mladih u nedjelju 17. travnja primilo svetu Potvrdu. Uz velečasnog domaćina **Davora Kovačevića**, na misi su sudjelovali i biskup Subotičke biskupije **dr. Ivan Péntzes**, biskupov tajnik **Slavko Večerin**, župnik iz Bezdana **Mihalj Zelić** i kateheta iz Bačkog Monoštora **Stipan Periškić**. Biskup Ivan Péntzes održao je svečanu homiliju, u kojoj je posebno napomenuo krizmanicima da ne zaborave ovaj svečani dan i da ne zaborave svetkovati dan Gospodnji, jer nažalost, mnogi se Boga i crkve sjete samo u bolesti. Nakon svečane homilije biskup je podijelio svetu Potvrdu. Na kraju svete mise biskup se zahvalio vlč. Davoru Kovačeviću što je za ovaj čin lijepo pripremio djecu. Nije mogao a ne

spomenuti da mu je veoma drago što su krizmanici bili u svojim šokačkim narodnim nošnjama, jer kako kaže: "Nijedan kreator ne može nadmašiti tu ljepotu."

Zlatko Gorjanac

USKRS U STOLJETNOM KARMELU

U stoljetnom somborskom Karmelu Uskrs je svečano proslavljen svečanim svetim misama. U 9 sati je bila sveta misa na mađarskom jeziku kojoj je predsjedao o. Bernardin, prior somborskog Karmela uz asistenciju đakona vlč. Endrea Nagya. U 10,30 sati bila je svečana sv. misa na hrvatskom jeziku koju je predvodio o. Mato Miloš, također s

đakonom Endreom. Mladi u prekrasnim bunjevačkim nošnjama unijeli su uskrsnog Isusa u crkvu i prinijeli darove na oltar. Za orguljama je bio dr. Tabori uz pratnju truba koje su svirali Tomislav Barak i Goran Erić. Nakon svečanog blagoslova uz pjesmu Kraljice neba raduj se izašli smo iz crkve a pred crkvom su sva djeca, po dugogodišnjem običaju somborskog Karmela, dobili po jedno uskrsno jaje!

Domić

KATOLIČKI SEMINAR

U Subotici u Katoličkom krugu, 9. i 10. travnja održan je seminar za bračne parove, zaručnike i sve zainteresirane na temu "KAKO PRIMITI POTPUNI BOŽJI BLAGOSLOV ZA BRAK I OBITELJ". Predavanja su imali **Dražan** i **Kristina Bušić**, bračni par iz Zagreba, koji ujedno vode i karizmatiku zajednicu "Božji dodir". Uz to Dražen ima na TV i svoj program po kojem širi obiteljski apostolat. S njima je došlo i četvero studenata: **Ana**, **Hrvoje**, **Saša** i **Miroslav**, koji su uz pjesmu i svjedočenje upotpunili ovaj seminar.

Kroz dva dana voditelji su nadahnuto i proživljeno govorili što je Božji blagoslov, kako primiti potpuni Božji blagoslov i kako pomoću Božjeg blagoslova unaprijediti svoj bračni i

Događanja u Subotičkoj biskupiji

obiteljski život i zajedništvo. Posebno su istaknuli kako se može izgubiti Božja naklonost pa da umjesto blagoslova imamo prokletstvo

u našim obiteljima. Kroz kolaž: predavanje, molitvu, svjedočenje, pjesmu, držali su kroz sve vrijeme preko 70 sudionika u velikoj pozornosti. Studenti su dali svoj posebni doprinos svjedočeći o putu kojim su, uz Božju pomoć, uspjeli izaći iz svijeta i ralja droge i raznih sekti kako bi pošli pravo prema Kristu. Mnoge su se oči zacaklile sazama. Lijepo je bilo čuti skladno i oduševljeno pjevanje i molitvu sviju. Na kraju se razvila topla i bogata diskusija o svemu što je rečeno na seminaru, bolje rečeno na duhovnoj obnovi. Razmijenjeno je i bogatstvo bračnih iskustava. Goste su pozvale i prihvatile obitelji iz "Vikend zajednice". Pogostili su ih ne samo jelom i konakom nego i izletom na Bunarić, Palić, te razgledanjem znamenitosti grada, franjevačke crkve i katedrale.

Predavači su inače prvi puta u Subotici. Bio je to jedan lijep susret s duhovno bogatim programom. Bože, blagoslovi predavače i sudionike kako bi isti blagoslov mogli nositi dalje... braći koja ih čekaju!

Marko Forgić

Grkokatoličke sestre "Službenice Presvete Bogorodice" iz Ruskog Krstura i drugih mjesta u Bačkoj u kojima djeluju, provele su jedan dan u stoljetnom somborskom Karmelu u molitvi i razmišljanju i razgovoru o planovima svog djelovanja. O. Mato Miloš održao im je prigodno razmatranje.

USKRS U SUBOTIČKOM CARITASU

U kršćanskim se kućama cijeloga mjeseca ožujka čistilo, spremali su ljudi svoje bašte, sve je bilo u velikoj pripremi za Uskrs.

A ima i onih koji to nisu mogli raditi. Upravo takvima, bolesnima i nemoćnima, priskočili su volonteri Caritasu i posvetili im svoje vrijeme. Kako im fizičke sile ne dozvoljavaju odlazak u crkvu, na svetu misu, volonteri su im prenosili blagoslov sa mise svojim riječima i prisutnošću.

Na Cvjetnicu smo uz grobove svojih pokojnika posjetili i grobove korisnika Caritasu. A na najveći kršćanski blagdan - Uskrs u njihove smo domove donosili i male darove. Učinili smo im veselijim i radosnijim i podnošljivijim Uskrs u njihovoj bolesti. Bili su radosni što su doživjeli i ovaj Uskrs i preživljavali sve svoje dane nadajući se ući u kraljevstvo Božje.

U Caritasovom klubu (Gajeva 50) 29. ožujka djeca iz crkve Sv. Jurja uz pomoć Marije Lađak i časne Blaženke Rudić pripremili su program Isusove muke i Uskrsnuće. Bila je tu i naša sugrađanka koja nam često uljepšava programe Gabrijela Diklić sa svojim pjesmama "Sićanje na Uskrs" i "Polivači" kao i još dvije sugrađanke koje su pričale o svome djetinjstvu ali i o sadašnjoj dobi koju žive. Djeca su darovala korisnicima Caritasu šareno jaje i po koji bombončić a volonteri muškarci su ih u šali i polili, bilo je veselo.

Volonteri Caritasu su u nedjelju, 3. travnja organizirali odlazak na liturgijsko slavlje u svetišće Majke Božje na Bunariću, na misu Božanskog Milosrđa. Bila je to i misa za preminu-

log Papu. Misu i propovijed držao je dr. Andrija Kopilović. Za vrijeme propovijedi pa sve do kraja mise jato mladih golubova počelo je kružiti oko zvonika crkve (na otvorenom). U tom momentu sjetila sam se Pape na prozoru kako pušta golubove u znak mira - bio je s nama. Sjetila sam se Dubrovnika i blagoslova koji nam je Papa dao a bio je na tri metra od nas. Za supruga, mene i četvero unučadi bila je to radost i preokret u našim životima. Zato veliko hvala našem Papi.

Rozika Mikulić

U Novom Sadu u maloj dvorani SPENSA održan je 16. 04. FAMILYFEST. Reportažu donosimo u sljedećem broju

DEVETNICA SV. JOSIPU U PANČEVU

Vjernici su u Pančevu 10. ožujka započeli tradicionalnu devetnicu u čast sv. Josipu, na mađarskom i hrvatskom jeziku. Dvadesetak molitelja, iako je većina poodmakle dobi i lošega zdravlja, ustrajno je tijekom tih devet dana molilo zagovor sv. Josipa. Na bladan sv. Josipa svečanu dvojezičnu sv. misu predvodio je župnik **Mihály Erős**. /*Nenad Ješić*/

USKRŠNJI KONCERT U PANČEVU

U župnoj crkvi u Pančevu 31. ožujka održan je uskršnji koncert. Po prvi put je pokrovitelj ovog koncerta bila Skupština općine Pančevo i, naravno, naša župa. Drugi kuriozitet je bilo veliki broj izvođača. Nastupilo ih je oko stotinu. Prekrasno odabran program stručno je sastavila gđa **mr. Vera Carina**. Autorica koncerta rođena je u Pančevu, diplomirala je solo pjevanje u Kijevu, gdje je i magistrirala kamernu glazbu 1998. godine. Na programu su bila djela ovih autora: Luka Sorkočević, Orlandi di Lasso-Missa, Anton Brukner-Locus Iste, Georg Fridrich Händl, Volfgang A. Mozart, Jaques Arcadelt, Josif Marinković, Stevan St. Mokranjac, Stevan K. Hristić, Domenico Bartolucci. U programu su sudjelovali: Gudački orkestar MŠ "Jovan Bandur" Pančevo (dirigenta **Katarina Stanković**), Zbor grada Pančeva (dirigent **Nenad Vukmirović**), Kamerni trio (sopran **Mirjana Jovanović**, violina **Miroslav Lazić**, orgulje **Katarina Voštić**), Zbor "Beogradski madrigalisti (dirigent: **Aleksandar Spasić** i **Miroslav Arbanovski**). Ovaj je zbor bio najbrojniji, nastupilo ih je šezdeset. Župnik **Mihály Erős** prigodnim se riječima obratio prisutnima i zahvalio im na sudjelovanju u ovom našem programu proslave Uskrsa.

Protjeklo je desetak godina kako se održavaju koncerti u našoj župi, ali ni jedan nije bio kao ovaj - VELIČANSTVEN!

Nenad Ješić

LJUBIO NAS JE DO KRAJA (usp. Iv 13,1)

(Iz poslanice za Uskrs beogradskog nadbiskupa
mons. Stanislava Hočevara)

Braćo i sestre!

Tijekom ovogodišnjih priprema za Uskrs često sam se susretao s onima koji se cijelu godinu odgovorno spremaju za krštenje u noći Pashe, kao i s članovima naših novoosnovanih župnih pastoralnih vijeća. Bio sam uvijek nanovo iznenađen dvijema činjenicama: na kako neobičan i divljenja vrijedan način Bog poziva ljude u sjaj svoga Kraljevstva, i kako je među svima, no osobito među mladima, zamjetan jedan neobično svjež i čist pogled na budućnost našega života. Vidio sam kako znaju razlikovati prave vrijednosti od iskrivljenih činjenica kojima bi ih neki htjeli opteretiti. Nisam u njihovim srcima zamijetio znakove izgubljenosti zbog prošlih i sadašnjih nevolja, nego nadu koja omogućuje najviši stvaralački susret Boga i čovjeka, neba i zemlje, Božjega kraljevstva i pozitivnog zemaljskog poretka. Iznenadilo me je i to kako je većina željna dobrog i cjelovitog uvođenja u kršćanski život. Mnogi shvaćaju da površnost ili tek puka ideologijska pripadnost Crkvi umnogome pogoduju izbijanju na površinu mnogih nejasnoća i onemogućuju puni evanđeoski život.

Da, otkrio sam da je uskrsli Gospodin ovdje i sada na djelu. Unatoč tolikim privlačnim glasovima, Njegov je glas najdublji, najljepši i jedino On zahvaća čitavo biće, nadahnjuje najljepše vizije za budućnost.

Stoga vas pozivam da u ovoj našoj jubilarnoj godini i Godini euharistije svi mi spremnije stupamo u dvoranu Posljednje večere i s mnogo više nadahnuća, divljenja i ljubavi prisustvujemo tom velikom činu u kojem nam je On "iskazao ljubav do kraja" (usp. Iv 13,1). Nije tu riječ o pukome obredu, nego o životu. Isus ide u ljubavi do kraja, do najvećeg mogućeg vrhunca samopredanja i žrtvovanja za nas, za zajednicu vjernika, za čitavu obitelj čovječanstva. /.../

Uvjereni smo da je Isusova prisutnost i nauk najpotpuniji odgovor na sve potrebe čovjeka i čovječanstva. Svetkovina Uskrsa podsjeća nas da nas ne može ispuniti ni teorija, ni teorijsko poznavanje stvari, nego samo cjelovita i osobna ljubav, koja ima svoje nadahnuće i mjerilo u Isusu. Slavlje Uskrsa približava nam ovu povijesno obistinjenu, najveću ljubav i angažiranost za sveopće dobro. Slaviti Uskrs znači čeznuti da se svi nađemo na tom putu ka konačnome ispunjenju osobnog samopredanja i života u istini i društvenoj pravdi.

Bog i Njegov dar života nama zaslužuju da idemo tim putem, da ova jubilarna godina i Godina euharistije budu godina velikih djela u službi Bogu i zajednici, da budu godina u kojoj se u nama rađa "novo nebo i nova zemlja" (Otk 21,1). Želimo da u povijesti ova godina bude označena kao godina dragovoljnog služenja, godina jakog obiteljskog života i godina rađanja novih duhovnih zvanja. Ovo bi trebala biti godina u kojoj ćemo napredovati u ljubavi do kraja, do najvećih mogućnosti, do pobjede istine u životu.

U tom duhu svima čestitam i želim sretan Uskrs! /.../
Blagoslivljam sve vas u ime Oca i Sina i Duha Svetoga!

† **Stanislav Hočevar**,
nadbiskup

CARITAS U SRBIJI I CRNOJ GORI ZA ŽRTVE TSUNAMIJA

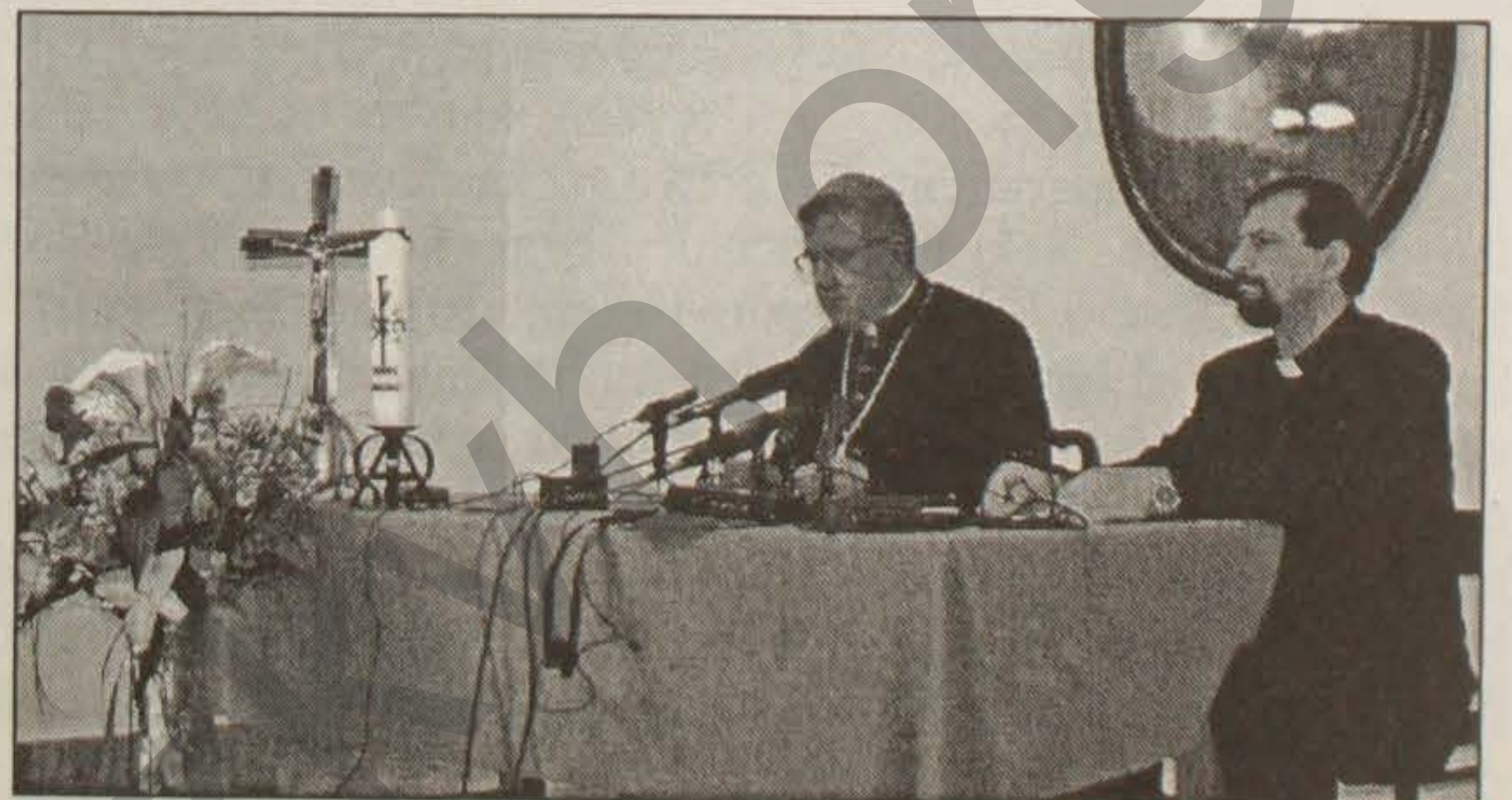
Nakon završetka kampanje prikupljanja pomoći za Kosovo i Hilandar, u dvomjesečnoj akciji koja je počela u siječnju ove godine, širom Srbije i Crne Gore, Caritas je prikupio oko 16.000 Eura za žrtve tsunamija.

Donatori su bili kako vjernici tako i brojna poduzeća i privatne firme.

Donacija je predana svjetskoj centrali - Caritas Internationalis koji će je u svojim programima urgentne pomoći namijeniti ugroženoj populaciji u Indiji, Indoneziji, Sri Lanki i Tajlandu.

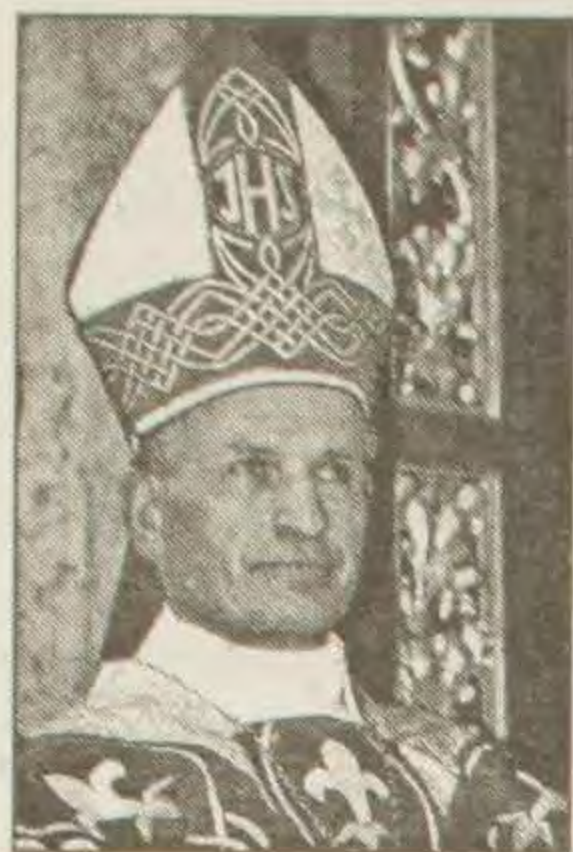
Naša donacija je dio ukupne pomoći u vrijednosti od preko 50 milijuna USD koja je prikupljena u okviru Caritasa. Najveći se dio pomoći, koju distribuiraju više tisuća karitasovih aktivista, sastoji u vodi, hrani, odjeći, lijekovima i medicinskoj opremi.

Osim programa urgentne pomoći Caritas vodi i psihološka savjetovališta, te radi na programima dugoročne rehabilitacije i rekonstrukcije.

ZAREĐEN NOVI ZAGREBAČKI POMOĆNI BISKUP VALENTIN POZAIĆ

Na svečanom euharistijskom slavlju u zagrebačkoj katedrali 19. ožujka zaređen je novi zagrebački pomoćni biskup **Valentin Pozaić**. Glavni zaređitelj bio je zagrebački nadbiskup kardinal **Josip Bozanić**, koji je predvodio svečano misno slavlje, a suzaređitelji su bili zagrebački pomoćni biskupi **Josip Mrzljak** i **Vlado Košić**. U misnom slavlju sudjelovao je apostolski nuncij u RH nadbiskup **Francisco Javier Lozano**, gotovo svi hrvatski biskupi, te dvjestotinjak svećenika. Nakon što su kancelar Nadbiskupskoga duhovnog stola **mr. Stjepan Večković** i generalni tajnik Hrvatske biskupske konferencije **dr. Vjekoslav Huzjak** na latinskom i hrvatskom jeziku pročitali Apostolski nalog o biskupskom imenovanju, uslijedila je homilija kardinala Bozanića, u kojoj je istaknuo da je ovo biskupsko ređenje veliki

milosni događaj Zagrebačke Crkve. Kardinal je pri tome rekao da izabrani prezbiter snagom sakramenta Svetoga reda koji mu se u punini dodjeljuje, postaje otajstveno i stvarno "nasljednikom apostola".

Pater Valentin Pozaić uzet je iz Hrvatske pokrajine Družbe Isusove kojoj je do sada pripadao i izabran za biskupa da obnaša službu zagrebačkoga pomoćnog biskupa noseći naslov biskupa pićanskog, te je tom prigodom kardinal Bozanić izrazio radost što nam je Sveti Otac dodijelio biskupa koji dolazi iz redovničke zajednice, čime je, kako je kazao, počašćena Družba Isusova i čitavo naše redovništvo koje je brojno i veoma zauzeto i zaslužno za život naše Crkve.

Obraćajući se izabranom biskupu Pozaiću, kardinal ga je potaknuo da svjedoči riječ križa Kristova pred svima i pred umnima i pred moćnicima ovoga svijeta, da je svjedoči hrabro i potpuno slobodno, ustrajan u vjeri i spreman trpjeti za Evanđelje. Komentirajući kako se danas u ime slobode i njezine afirmacije nude različiti stavovi i ponašanja protivna životu, a alternativa se postavlja između kulture života i kulture smrti, kardinal je istaknuo da je stoga poziv iz knjige Ponovljenog zakona "Život biraj" danas posebno aktualan te je potaknuo mons. Pozaića da taj poziv koji je izabrao za svoje biskupsko geslo označi i njegovo biskupsko služenje. Nakon što se ređenik očitovao o čuvanju vjere i vršenju službe, i molitve litanija Svih svetih, kardinal je položio ruke na glavu izabranika, a potom su to učinili i drugi biskupi. Nakon posvetne molitve uslijedilo je pomazanje novozaređenog biskupa Valentina, a potom je primio evanđelistar, prsten, mitru i pastirski štap, znakove biskupske službe.

U svome je nagovoru biskup Pozaić istaknuo da budućnost pripada onima koji vole život te je poručio da bez kulture života nema budućnosti: ni pojedinca, ni obitelji, ni naroda, ni Crkve.

Pozdravne riječi i čestitke novoza-ređenom biskupu izrekli su predstavnik klera Zagrebačke nadbiskupije rektor svetišta Majke Božje Bistričke **Zlatko Koren**, u ime redovnika predsjednik Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara **o. Ivan Mateljan**, u ime Hrvatske unije viših redovničkih poglavara **s. Maja Dolenc** te u ime vjernika laika Zagrebačke nadbiskupije **dr. Tomislav Gojmerac**. Biskup Pozaić primio je i dar općine Pićan.

Geslo biskupa Pozaića "Život biraj" (Pnz 30,19) u vezi je i s profesionalnom djelatnošću biskupa Pozaića, usmjerenom na bioetiku kroz izgradnju civilizacije ljubavi i kulture života, u duhu nove evangelizacije. Štit biskupova grba podijeljen je na dva polja: gornje crveno i donje plavo. Na prijelazu iz plavoga u crveno, kao na obzorju, izranja Sunce-Hostija s poznatim isusovačkim monogramom. Tri velika grčka slova: IHS - jota, eta i sigma, skraćunica su imena Isusova - Iesus. Neki tu skraćenicu čitaju i kao početna slova triju latinskih riječi: Jesus Hominum Salvator (Isus, Spasitelj ljudi). Kristov monogram sa svom snagom simbolike Sunca-hostije označava vrelo svjetlosti, topline i života, a posebno je znakovit u ovoj Godini euharistije. U plavome dijelu grba nalazi se osmerokraka zvijezda "Stella maris" - Zvijezda mora, koja upućuje na Blaženu Djevicu Mariju. Valovite crte u plavetnilu označuju kako morske valove tako i blage "zagorske brege" u opjevanome plavetnilu ljupkih krajolika, iz kojih po rođenju dolazi i mons. Pozaić. Troplet, kao nutarnji rub štita, i križ na vrhu, poveznice su s korijenima i prepoznatljivošću hrvatskoga povijesnog kulturnog identiteta.

/IKA/

"Apostolski Breve" o beatifikaciji bl. Ivana Merza

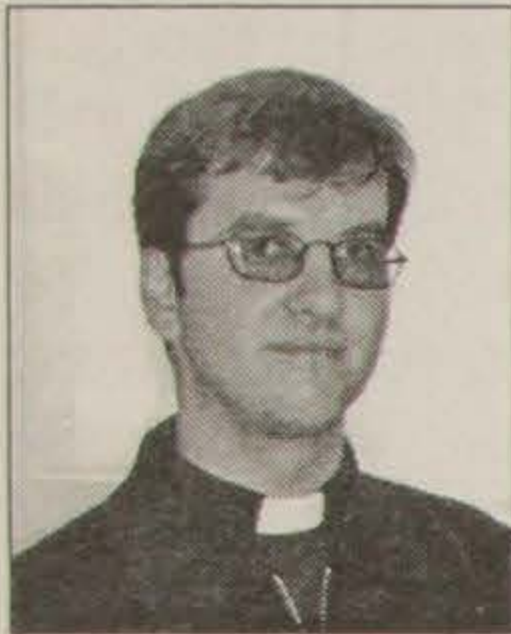
U Državnom Tajništvu u Vatikanu u subotu prije podne, 2. travnja 2005. predan je postulatoru **o. Božidar Nagyu** "Apostolski Breve"

o beatifikaciji bl. **Ivana Merza**. Radi se o službenom papinskom dokumentu kojim se pisanim putem obznanjuje i potvrđuje da je **papa Ivan Pavao II.** izvršio beatifikaciju bl. Ivana Merza u Banjoj Luci. To je ujedno bio i posljednji administrativni čin kojim je zaključen dugogodišnji postupak proglašenja blaženim prvoga laika Crkve u Hrvata Ivana Merza. "Apostolski Breve", kako ga se službeno naziva, pisan je latinskim jezikom, ali su riječi formule beatifikacije unutar dokumenta donesene u originalu tj. na hrvatskom jeziku kako ih je izrekao Sveti Otac na beatifikaciji u Banjoj Luci. Dokument je pisan na pergameni kaligrafskim rukopisom; ima šest stranica. U naslovu se donose riječi karakteristične za papinske službene, svečane dokumente: "Ioannes Paulus PP. II, ad perpetuam rei memoriam. - Ivan Pavao II., Papa, na trajan spomen". Dokument donosi kratki sažetak temeljnih crta svetosti Blaženika i započinje poznatom rečenicom bl. Ivana Merza: "Fides catholica mea est in vita vocatio - Katolička vjera je moje životno zvanje." Odmah se u nastavku dokumenta tvrdi kako je u toj rečenici ukratko sadržan cijeli duhovni život bl. Ivana. Dokument nosi datum beatifikacije u Banjoj Luci 22. lipnja 2003. a po Papinu nalogu potpisao ga je Državni tajnik kardinala Sodana nalazi se Papin žig sa simbolom barke i lika sv. Petra, a u polukrugu je Papino ime: Ioannes Paulus PP. II.

Stjecajem slučajnih okolnosti ovaj je dokument predan Crkvi u Hrvata u prijepodnevnim satima posljednjeg dana pontifikata Pape Ivana Pavla II. koji je istoga dana navečer završio tijekom svoga zemaljskog života i ušao u Blaženu Vječnost. Sadržaj dokumenta mogao bi se shvatiti i kao posljednja Papina poruka hrvatskim vjernicima.

Postulatura bl. Ivana Merza

Uređuje: dr. Marinko Stantić

EUHARISTIJA

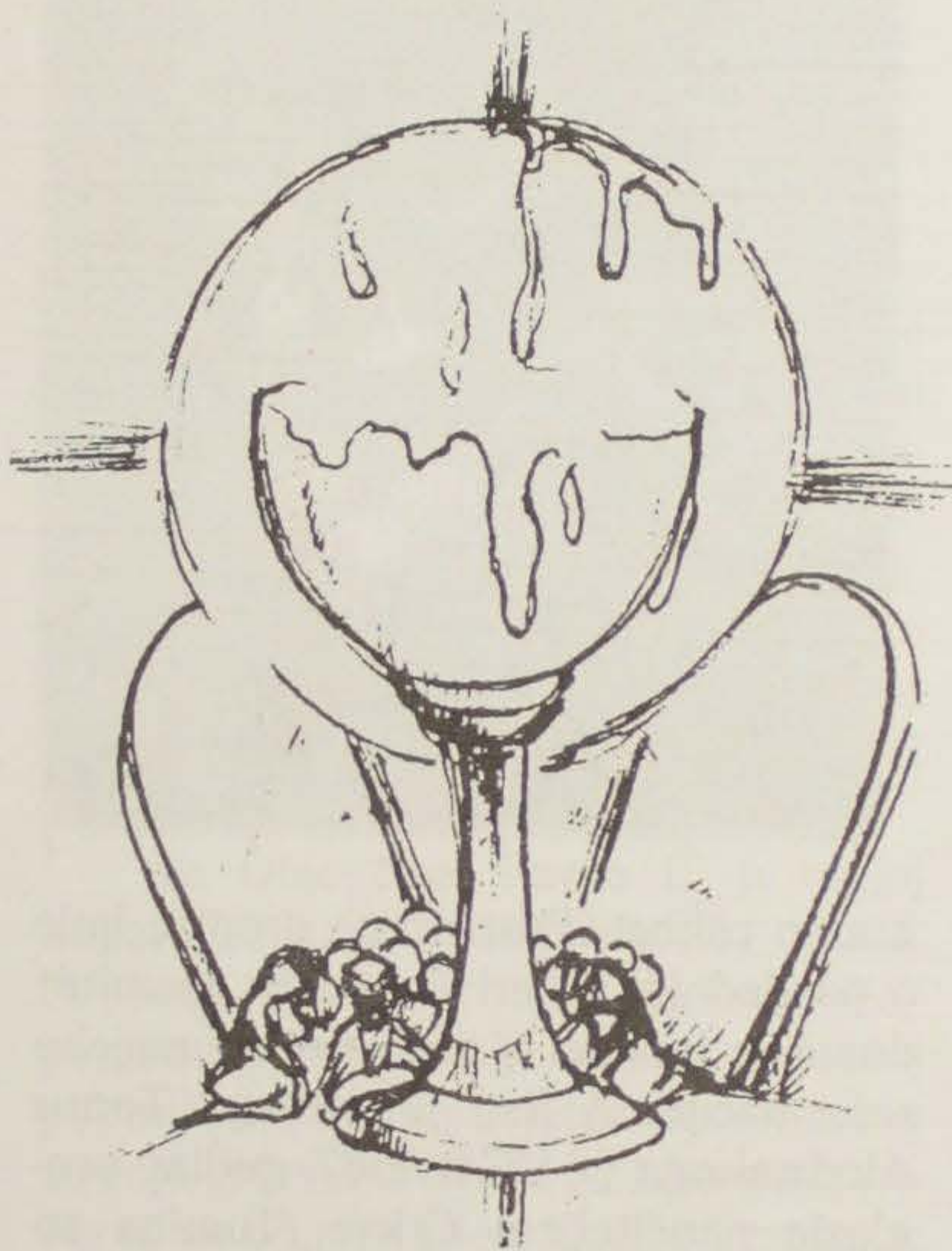
Nedavnom Godinom velikog jubileja u kojoj je Crkva bila pozvana da se pita o svojoj obnovi, kako bi novim zamahom živjela svoje evangelizacijsko poslanje, Ivan Pavao II. nastojao nas je usmjeriti prema sretnijoj budućnosti, potičući nas da ponovno krenemo od Krista. Godinom krunice htio nas je zatim prisnije povezati s majkom Isusovom preko molitve krunice, koja je, iako marijanska, sva usredotočena na Krista. Budući da nas je već ranije upozorio kako se u sakramentu Euharistije Spasitelj, nakon što se utjelovio u utrobi Marijinoj prije dvadeset stoljeća, nastavlja nuditi čovječanstvu kao izvor božanskog života, upravo Godinom Euharistije usmjerava naše srce i duh prema euharistijskom otajstvu. Euharistijska žrtva, naime, izvor je i vrhunac cijeloga kršćanskog života, a Crkva zapravo živi od Euharistije, otajstva ljubavi koje ju iz dana u dan hrani, posvećuje i izgrađuje te Krista pruža kao suputnika svakom čovjeku u svakom vremenu i narodu, na svakom mjestu.

Novo tisućljeće već nam se na početku predstavilo s puno nemira i nasilja, ali i kao vrijeme nada i očekivanja. Materijalistički nazor na svijet i život sve više zauzima maha i zarobljava ljudska srca. Duhovno neishranjeni, brojni ostaju bez vjere, nade i ljubavi, gube životnu orijentaciju i ne vide kako naprijed. A na kršćane spada svjedočiti vjeru preko kreposti koje su nama specifične: vjernost i nježnost u obitelji, stručnost na poslu, upornost u služenju zajedničkom dobru, solidarnost u društvenim odnosima, kreativnost u poduzimanju korisnih djela za širenje vjere i promicanje čovjeka.

Euharistijska pobožnost

Euharistijska pobožnost znači čašćenje Presvete Euharistije izvan mise u kojoj se iskazuje vjera u Isusovo božanstvo, koji je postao čovjekom i ostaje stvarno prisutan pod prilikama kruha i vina. Oblici ovog čašćenja su mnogobrojni: promatranje hostije, klanjanje, procesije, blagdan Tijelova, pohodi Presvetom Oltarskom Sakramentu, blagoslov s Presvetim, Euharistijski kongresi, itd.

Treba naglasiti da je čašćenje Presvete Euharistije izvan mise karakteristika zapadne, latinske Crkve, a gotovo nepoznato u istočnim Crkvama, dapače, neki ortodoksni teolozi je odbacuju kao teatralnost. Premda Istočna Crkva vjeruje u stvarnu prisutnost Isusovu u hostiji i nakon mise, posvećena hostija se ne časti na poseban način. Euharistija se čuva samo za pričest bolesnika, a u prošlosti i za pričest monaha koji nisu imali svećenika u svom samostanu, koji nisu mogli silaziti sa svojih stupova na kojima su živjeli.

Postojao je jedan zanimljivi oblik čuvanja i upotrebe posvećene hostije u sirskej crkvi, a zvala se "misa unaprijed posvećenih (hostija)". Ovaj euharistijski obred se posebno razvio u bizantinskoj crkvi: nije bila prava misa, jer nije bilo svećenika da može vršiti pretvorbu, nego je bio jedan oblik svećane pričesti u danima kad se nije mogla služiti misa, npr. u danima Korizme, osobito na Veliki petak. Radilo se ovako: upotrebljavala se posvećena hostija i posvećeno vino iz koje ranije mise (odatle ime "pre-posvećeno") ili se upotrebljavao samo posvećeni kruh, koji se stavljao u vino koje je na taj način također postalo posvećeno, a pritom su se vršili svi ostali dijelovi mise. Na taj način pričest je postala javna svečanost. Ostatke toga imamo na Veliki petak.

Euharistijsku pobožnost u korijenima odbijaju sve protestantske crkve koje vjeruju da Kristova prisutnost ostaje samo za vrijeme upotrebe, ali ne i poslije slavljenja posljednje večere, kako oni zovu misu.

Druga primjedba koju moramo imati pred očima jest da je euharistijska pobožnost kako je poznajemo danas relativno kasnog podrijetla i u Katoličkoj Crkvi. U prvim stoljećima euharistija se čuvala nakon mise za bolesnike, ali se čuvala u sakristiji, u tzv. "secretariumu", gdje se častila, ali bez posebnih znakova štovanja. Nije se uvijek potrošio sav kruh za vrijeme mise, pa su vjernici to nosili kući i jeli navečer, da ne bi inače prekinuli post. Kršćanima po zatvorima euharistiju su nosili akoliti, kao što znamo iz slučaja sv. Tarzicija koga su ubili pogani jer im nije htio dati posvećenu hostiju. Također monasi, koji zbog velike udaljenosti nisu mogli prisustvovati svaki dan svetoj misi, čuvali bi euharistiju po svojim ćelijama kako bi se mogli pričestiti svaki dan. Ukratko, radilo se o pričesti izvan mise, ali s time da je ta pričest ostala u intimnoj povezanosti sa samom misom, smatrana gotovo kao produžetak mise.

Naprotiv, kasniju euharistijsku pobožnost karakterizira odvajanje, gotovo bismo rekli osamostaljenje od euharistijskog slavlja. Tijekom stoljeća ona poprima vlastiti identitet koji ima svoj centar ne više u euharistijskom slavlju, nego u euharistijskoj pobožnosti. Svjedoci smo jednog prijelaza od slavljenja na pobožnost, premda u pozadini ipak ostaje euharistijsko slavljenje.

(Slobodan sažetak iz knjige: Giuseppe de Rosa, Li amo sino alla fine. Teologia e spiritualité dell'Eucaristia, La Civilté Cattolica 2003, str. 147-162).

Priredivač ove stranice Zvonika, zahvaljuje se o. Mihályu Szentmártoniju D.I., za pomoć pri realizaciji ove stranice.

Piše: Stjepan Beretić

30. travnja

Sveti Pio V. papa

(* 17. siječnja 1504. + 1. svibnja 1572.)

- U njegovo vrijeme Bačka je bila opustošena ●
- pod Mohačem pao kalačko-bački nadbiskup Pavao Tomori ●
- dominikanac ● iskreni asketa ● veliki inkvizitor ● kardinal ● papa ●
- obnovio katetekizam, misal i časoslov ● borac protiv simonije ●
- zagovornik celibata ● Svetog Tomu Akvinskog proglasio naučiteljem Crkve ●
- veliki Gospin štovatelj ● po Marijinu zagovoru kršćani pobijediše Turke ●
- na spomen te pobjede uveden blagdan Kraljice svete krunice: 7. listopada ●
- veliki obnovitelj Crkve ● branitelj čiste vjere ●

Živio je u vrijeme kad je katolike u Bačkoj zadesila ista sudbina kao i pravoslavne kršćane u Srbiji, Bosni i Hercegovini, Bugarskoj, Grčkoj. Još se 1456. godine krćanski barjak vio u Beogradu. U Zemunu su tada pali mnogi ljudi na ratištu, ali i puno njih od zaraznih bolesti. Među žrtvama je sveti **Ivan Kapistran** i (**János Hunyadi**) **Janko Sibinjanin**. Za života pape **Pija V.** pao je veliki kalačko-bački nadbiskup **Pavao Tomori**, s bačkim, mađarskim i hrvatskim junacima 29. kolovoza 1526. godine pod Mohačem, a s njima i cijelo područje tadašnje Kalačko-Bačke nadbiskupije pod Turke.

Građansko ime Pija V. bilo je **Michele Ghislerie**. U dobi od 14 godina stupio je u red dominikanaca, te je potom radio za inkviziciju sve dok nije postao velikim inkvizitorom. Od 1556. je bio biskup u dvjema biskupijama sjeverno od Rima. Godine 1557. postaje kardinalom, a 1566. je izabran za papu. To je posebno požurivao sveti **Karlo Boro-mejski**.

Osim što ga je resila asketska pobožnost, Pio V. je obnovio crkvenu vlast, katekizam, časoslov i misal. Bio je čovjek strogoga morala. Tako je naj-energičnije provodio zaključke Tridentinskoga općeg sabora. U nastojanju oko ostvarenja zaključaka Tridentinskog sabora nije prezao ni od slanja vizitatora, legata, pa čak ni od inkvizicije. Njegove stroge reforme i nastup protiv ljudi koji su drukčije mislili su ojačale Rimsku crkvu u vrijeme protureformacije. Osnovao je i obnovio kongregacije u Rimskoj kuriji, što je doprinijelo većoj centralizaciji. S velikim je žarom promicao i 1566. godine izdani Rimski katekizam, kojega je propisao Tridentinski sabor. Preuredio je Rimski časoslov (1568.) i Rimski misal (1570.). Nepokolebivo se borio protiv simonije i

branio celibat. Postrojene propise bule o posljednjoj večeri (In coena Domini) donio je imajući u vidu velike uspjehe reformacije. A kad je svetoga **Tomu Akvinskoga** (+ 1274) 1567. godine proglasio naučiteljem Crkve, Tomina su djela službeno prihvaćena i priznata. Podupirao je francuske i nizozemske katolike u borbi i progonu hugenota, ali je iz Papinske države dao prognati brojne Židove. Preko inkvizicije bespoštedno je progono krivovjerce. Zahvaljujući inkviziciji u Italiji je istrijebljen protestantizam.

Pio je ekskomunicirao **Elizabetu I.** u Engleskoj, što je izazvalo oštriji progon katolika na otoku, te su mnogi umrli mučeničkom smrću. Bilo je napetosti s **Filipom II.**, španjolskim kraljem, i s **Maksimilijanom II.** u Austriji.

Pio je 1570. godine obnovio, kao regent Papinske države, Svetu aliansu sa Španjolskom i Venecijom protiv Turaka. Tu je alijansu organizirao papa **Julije II.** 1511. godine. Zahvaljujući molitvenoj akciji Pija V., 7. listopada 1571. godine pobijedila je kršćanska

flota od 200 galija i 6 velikih venecijanskih jedrenjaka tursku flotu od 270 galija kod Lepanta. Kršćansku ligu su tada sačinjavale Španjolska, Venecija i Papinska država. Premda su obje strane pretrpjele velike gubitke, kršćanska je flota pobijedila, pa je 100 turskih galija zarobljeno, a tisuće kršćanskih zarobljenika moglo je biti oslobođeno. To je prva kršćanska pobjeda protiv Turaka, pa je i zato od velike psihološke važnosti. Pio V. je priredio veliko zahvalno bogoslužje za pobjedu koja je spriječila napredovanje osmanskoga carstva u Sredozemlju, ali su zato Osmanlije sve više ostvarivali prednost na europskom kopnu. Zahvaljujući jednom viđenju, papa Pio je tu predvidio pobjedu. Bio je uvjeren da je pobjeda izvojevana po zagovoru Blažene Djevice Marije. Zato je na dan pobjede uveden blagdan Kraljice svete krunice. Papa Pio je pokopan u bazilici Sancta Maria Maggiore u Rimu. Svetim je proglašen 1712.

Sveti Pio spada među velike pape obnovitelje Crkve. Istina je i to da je u nastojanju oko sveopće obnove Crkve često nastupao vrlo strogo, čime je izazvao brojne neprijatelje.

HVALA TI, IVANE PAVLE III!

Fotografije i misli podsjetile su vjernike u crkvi sv. Roka u Subotici na susrete s Papom i na njegov odlazak k Ocu.

GOVORI VAM SLUGA BOŽJI O. GERARD TOMO STANTIĆ

“Čovjek je tjelesan... Čovječje misli opake...”

(Post 6,3.5)

Piše: o. Ante Stantić, OCD

Obraćajući pozornost dubljoj raščlanbi o duhovnom kršćanskom životu u vlastoručnim zapisima SB Gerarda Tome Stantića, važno je imati na umu istine vjere koje SB pretpostavlja i na kojima gradi svoje poglede o kršćanskoj duhovnosti i od kojih živi. Te istine odnose se na povijest prvih ljudi u raji zemaljskom. Praroditelji ljudskoga roda pogriješili su neposlušnošću prema Bogu, i jeli “sa stabla dobra i zla”. O posljedicama toga grijeha, kojeg nazivamo “Istočnim grijehom”, zapisuje knjiga Postanka: “Čovjek je tjelesan... čovječje misli opake.”(1)

Prije nego pristupim obradi mišljenja SB o toj temi, radi boljeg razumijevanja njegovih razmišljanja, obratimo pažnju, u natuknicama, što o toj temi uči Crkva, kako je priopćeno u Katekizmu Katoličke Crkve i nekih uglednih autora.

Katekizam pak Katoličke Crkve ovako opisuje povijest prvih ljudi: “Bog je stvorio čovjeka na svoju sliku: ‘muško i žensko stvori ih’, i uvrstio ih je među svoje prijatelje. Prvi ljudi, ipak, kao duhovna bića mogu živjeti to prijateljstvo s Bogom samo ako se slobodno predaju Bogu. To je smisao zabrane što je sadržana u riječima Svetoga pisma da sa ‘stabla dobra i zla’ ne smiju jesti, jer u dan kada budu s njega jeli, da će umrijeti.”(2) Znamo također iz Svetoga pisma da su prvi ljudi, Adam i Eva, napastovani od đavla, popustili i tako je u njihovu srcu zamrlo povjerenje prema Stvoritelju, i zlorabeći svoju slobodu, nisu poslušali zapovijed Božju i jeli su sa stabla “dobra i zla”. Time su upali u grijeh a jednako tako pretpostavili sebe Bogu, protiv zahtjeva svoga položaja da su stvorenja i da su dužni slušati Boga. Tako je grijeh ušao u čovjeka i ostao je nasljedan tako da svaki čovjek koji se rodi, rađa se u tom iskonskom grijehu, kojega nazivamo “Istočnim grijehom”.(3)

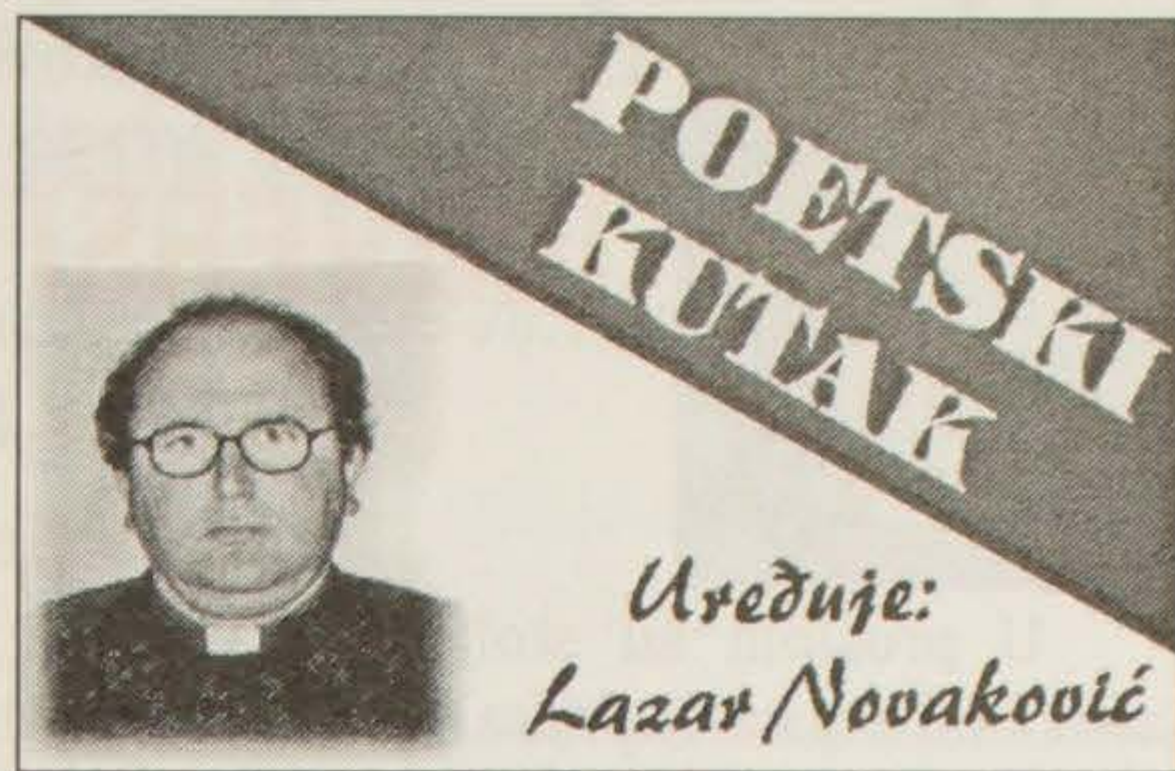
Iako je Istočni grijeh s duše izbrisan krštenjem, on kao posljedica i dalje otežava duhovni život djece Božje i predstavlja se kao neprestani izazov za dublji kršćanski život.(4) Uvaženi teolog i pročelnik Kongregacije za nauk vjere, kard. Joseph Ratzinger, tumači na sljedeći način stvarnost Istočnoga grije-

ha: “Od samoga početka kod čovjeka je bila prisutna oholost, vjerovao je da sam posjeduje ključ života, da ne mora umrijeti... Adamov postupak se tumači kao pokušaj rješenja zagonetke spasenja, prisvajanjem onoga što je Bog namijenio sebi. Adam se želio uzdići u božanske visine gdje misli da mu Bog neće biti potreban.”(5)

Sv. Otac Ivan Pavao II. u svojoj knjizi *Sjećanje i identitet*(6), ističe: “Upravo je amor sui (sebeljublje) potaknulo praroditelje prema početnoj pobuni te je potom uvjetovala naknadno širenje grijeha u čitavu ljudsku povijest. Na to se odnose riječi Knjige Postanka: ‘Bit će te kao bogovi koji razlučuju dobro i zlo, to jest bit ćete vi sami oni koji odlučuju što je dobro, a što je zlo. Upravo ova izvorna dimenzija grijeha nije mogla pronaći prikladno poravnanje doli u odgovarajućoj ‘amor Dei usque ad contemptum sui’ - ljubavi prema Bogu sve do preziranja sebe.”(7)

1. Knjiga Postanka, 6,3.5
2. Katekizam Katoličke Crkve, Zagreb 1994, III, br. 396-400, str. 113, 114
3. Ondje
4. Flick - Alszeghy, Il peccato originale, Queriniana, Brescia 1974, str. 374
5. Joseph Ratzinger, Bog i svijet, Mozaik knjiga, Zagreb 2003, str. 72, 73
6. Ivan Pavao II, Sjećanje i identitet, Verbum, Split 2005, str. 14, 15
7. Post 3,5

Uređuje:
Lazar Novaković

Karol Wojtyła

Karol Wojtyła rođen je 18. svibnja 1920. u gradiću Wadowice. Osnovnu školu i gimnaziju pohađa u rodnom gradu. Kasnije studira polonistiku i filozofiju.

Duhovni seminar upisuje 1942. a 1946. zaređen je za svećenika. Godine 1958. postaje biskupom a 1967. kardinalom. Za papu je izabran 1978. i uzeo je ime Ivan Pavao II.

Pisati je počeo u rodnim Wadowicama najprije pjesme a onda i kazališne komade. Umro je u Vatikanu 2. travnja 2005.

Obale pune tišine

Daleke obale tišine započinju tu iza praga.

Onamo nećeš preprhnuti kao ptica. Moraš zastati i gledati sve dublje i dublje, sve dok ne uzmogneš odvojiti dušu od dna.

Tamo pogled više nikakvo zelenilo neće nastaniti, vratiti se neće oči zasušnjene.

Mislio si da će te život skriti pred tim tamo Životom u dubinu zagledanim.

Iz te matice — znaj to — nema povratka.

Obuzeti tajanstvenom ljepotom vječnosti!

Trajati i trajati. Ne prekidati odlijetanja sjenama, samo trajati sve jasnije i jednostavnije.

Zasad još uvijek uzmičeš pred

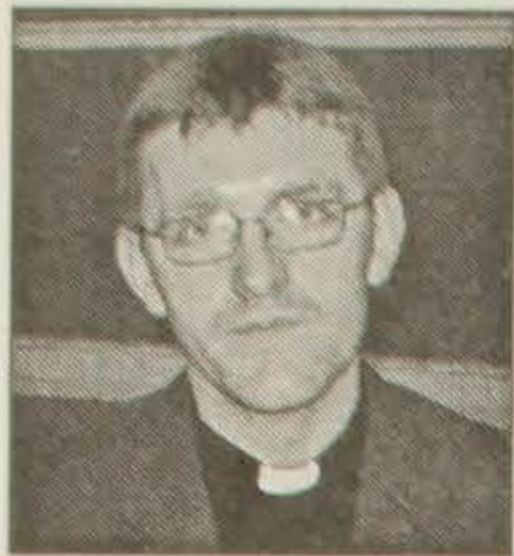
Nekim tko odonud dolazi zatvarajući tiho za sobom vrata male izbice —

a idući korak ublažava

— i tom tišinom najdublje pogađa.

IVAN PAVAO II.

Piše: Mirko Štefković

UNIVERSI DOMINICI GREGIS

- prikaz dokumenta -

U prošlom su stoljeću pravila za izbor Petrova nasljednika, točnije na blagdan Katedre sv. Petra Apostola 22. veljače 1996., doživjela i svoju četvrtu obnovu. Naime, tada je papa Ivan Pavao II. potpisao apostolsku konstituciju o "Upraznjenosti apostolske stolice i izboru novog pape". Odredbe glede ove teme pripadaju jedino vrhovnom crkvenom poglavaru, na što se on, potaknut promijenjenom situacijom života Crkve, te obnovom kanonskog zakonika iz 1983., i poziva u ovom dokumentu.

Na prvim stranicama papa podsjeća na odredbe koje su na ovu temu donijeli njegovi predšasnici. Tako je papa Pio X. vanjskim političkim vlastima zabranio postavljanje veta u izboru kandidata za papu, papa Pio XII. je za valjan izbor zabranio svaku civilnu ingerenciju, a papa Pavao VI. je uveo starosnu granicu kardinala birača i biranih, koja nastupa s navršenom 80. godinom života do dana upražnjenja apostolske stolice. Pri tome se potvrđuje potrebna dvotrećinska većina glasova plus jedan, kao i maksimalni broj od stotinu i dvadeset kardinala birača. Ostalim kardinalima je dopušteno sudjelovanje na sjednicama priprave konklave, čijim početkom oni, kao i svi ostali pastiri, preuzimaju vodstvo u okupljanju Božjeg naroda na molitvu Duhu Svetomu za dobar izbor pape.

Ovim dokumentom papa određuje da kardinali tokom izbora Petrovog nasljednika nastave sa starom tradicijom konklave (lat. cum clave - zaključano ključem), za vrijeme koje borave u novoizgrađenoj kući sv. Marte, dok im za glasovanje služi isključivo Sikstinska kapela. Za liturgijska im je slavlja na raspolaganju još nekoliko kapela, ali isključivo unutar zidina Vatikana, koje za vrijeme trajanja konklave ne smiju napustiti. Glede onoga što se odnosi na glasovanje i izbor pape, svi kardinali prisežu na strogo čuvanje tajne. Čak se i pomoćnom osoblju, koje kardinali tokom dana susreću, nameće formula prisege na strogo čuvanje tajni, iako nikom od njih nije dozvoljen pristup Sikstinskoj kapeli za vrijeme samog glasovanja. Jedini oblik glasovanja je od sada samo onaj tajni, za razliku od prijašnjih mogućnosti izbora po nadahnuću ili jednodušnoj aklamaciji jednog kandidata, odnosno izbora po dogovoru ili delegiranjem pojedinaca za mogući izbor.

Glavni dio dokumenta je podijeljen

na dva dijela. Prvi opisuje situaciju upražnjenosti apostolske stolice, pri čemu su točno određene ovlasti čitavog kardinalskog zbora, način, periodičnost i teme redovitih svakodnevnih zasjedanja, te ovlasti određenih kardinala, koje se čak uvećavaju u ovom periodu, dok sve ostale službe u Kuriji prestaju. Točno je određen i obred sprovoda preminulog pape, te susljednih devet dana žalosti s popratnim ceremonijama.

Drugi dio dokumenta se odnosi na izbor Rimskog Prvosvećenika. Točno su određeni izbornici novog pape, mogućnosti biranja u slučaju bolesti i odsutnosti iz Sikstinske kapele pri glasovanju. U službi strogog čuvanja tajnosti, kardinalima je određen prostor kretanja te zabranjena svaka vrsta komunikacije s vanjskim svijetom. Do najsitnijih detalja je određena priprava glasovanja. Predviđena je i skrupulozna tehnička provjera prostorija u vidu zaštite od prislušivanja. Samo odvijanje konklave počinje svetom misom za izbor pape, između petnaestog i dvadesetog dana od upražnjenja apostolske stolice, nakon koje se kardinali u procesiji upućuju u Sikstinsku kapelu te počinju s glasovanjem. Ono se obavlja po dva puta prije i poslije podne, svakoga dana. U slučaju da se biranje produži čitavih tjedan dana, slijedi dan pauze za intenzivniju molitvu. Isto se ponavlja do konačnog odabira i prihvaćanja istog od strane kandidata, kojim završava konklava. U slučaju da se izabran ne nalazi u Vatikanu ili nije biskup, predviđeno je neposredno njegovo pozivanje odnosno ređenje, čime novi rimski prvosvećenik dobiva potpunu i vrhovnu vlast u općoj Crkvi. Nakon toga slijedi svečano proglašenje Habemus papam! (Imamo papu!), prvi blagoslov Urbi et Orbi, te svečano ustoličenje.

Odabir Petrovog nasljednika je čin čitave Crkve, zato su svi vjernici pozvani molitvama pridonijeti tom važnom događaju. Pri tome je dovoljno uputiti na riječi, koje svaki kardinal birač, nakon što je napisao ime kandidata i odnio glasački listić na oltar Sikstinske kapele, pri tome izgovara: "Pozivam se na Krista Gospodina, koji će mi suditi, da sam svoj glas dao onome kojega, po Božjem, smatram da treba biti izabran." Neka naše molitve Duhu Svetom za dobar odabir novog pape, tim riječima, budu svojevrsan: Amen!

Hrvatske katoličke
internet stranice (XXXVIII.)

Papa Ivan Pavao II.

Prema najnovijim istraživanjima, smrt Svetoga Oca pape Ivana Pavla II. jest najpraćeniji medijski događaj u informacijske dobe. U tom pravom malom moru vijesti i članaka na internetu, izdvajaju se interesantniji linkovi na hrvatskom jeziku:

Hrvatski katolički radio:
www.hkr.hr/papa.htm

Radio Vatikan:
www.oecumene.radiovaticana.org/cro/Articolo.asp?id=32408

Hrvatski informativni centar:
www.hic.hr/papa-vijesti.htm

Posebno izdanje Glasa koncila:
www.glas-koncila.hr/papa_7.html

Mali koncil (s knjigom pozdrava Svetom Ocu):
www.glas-koncila.hr/mak

Subotička biskupija:
www.suboticka-iskupija.info/aktualnosti.php

Web portal Križ života (s interesantnim člancima vezanim za papinu smrt):
www.kriz-zivota.com

Veritas:
www.veritas.com.hr/panorama/papa_ivan_pavao_drugi.php

Katolici na internetu:
www.katolici.org/dogadjanja.php

Časopis Svjetlo riječi:
www.svjetlorijeci.ba

Papa u Hrvatskoj (nekrolog):
www.papa.hr

Papin životopis:
www.papa.hr/docs/papa_ivan_pavao_II_cv_1.pdf

Ured za mlade Hrvatske biskupske konferencije:
<http://mladi.hbk.hr/>

Banjalučka biskupija:
<http://www.biskupija-banjaluka.org/ARHIVA.htm>

s. b.

Piše: dr. Andrija Kopilović

17. 04. 2005. - ČETVRTA VAZMENA NEDJELJA

*Dj 2,14a.36-41; Ps 23(22),1-3a.3b-4.5.6;
1 Pt 2,20b-25; Iv 10,1-10*

Gospodin je pastir moj: ni u čem ja ne oskudijevam

Naša je najveća želja da budemo sigurni u ruci Božjoj. Psalmist je u psalmu 23. upotrijebio prekrasnu sliku Dobroga Pastira da bi izrazio vjernički i molitveni stav povjerenja svoje duše u Boga. Nama je danas slika pastira strana. Međutim, u vrijeme kada je ovaj psalam nastao, kod nomadskih naroda, uloga pastira je bila od životne važnosti za sigurnost stada. Pastir svoje stado voli, o njemu se stara, za njega ali i od njega živi, čuva ga i vodi. Stoga je nomadskom srcu zamisliti Boga kao pastira prekrasna i idilična slika. U stihovima psalma prvu misao koju trebamo učiniti svojom je sigurnost i povjerenje u Božju providnost koja se na način Dobroga Pastira stara o našoj egzistenciji, o našem životu. Druga misao koja nam treba postati izričajem vjere jest Božje sigurno vodstvo kroz sve naše kušnje i poteškoće. Ta sigurnost se treba pretvoriti u molitvu i u praksu života.

24. 04. 2005. PETA VAZMENA NEDJELJA

*Dj 6,1-7; Ps 33 (32), 1-2.4-5.18-19;
1 Pt 2,4-9; Iv 14,1-12*

Neka dobrota tvoja, Gospodine, bude nad nama, kao što se u tebe uzdamo!

Temelj biblijske nade je Božja dobrota. Bog nam neprestano izlazi u susret svojom dobrotom i svojom riječju. Dobrota nas osvaja, a riječ vodi. U njegovu se dobrotu uzdamo, a po riječi živimo. Osloniti se na Gospodina i njegovu riječ slušati znači biti biblijski pravednik. Radi toga što nam je darovana milost prepoznati riječ, naša je duša pozvana na slavljenje Božje dobrote i njegove riječi. Treba samo imati otvorene oči i otvoreno srce da bismo osjetili tu prisutnost: Puna je zemlja dobrote Gospodnje. Zauzvrat našoj, makar i slaboj vjernosti, Bog se odazivlje milošću. Milost je nezasluženi dar kojim nam se Bog očituje i daruje. Obdaruje nas u konačnici najvećim darom, tj. spasenjem u vječnosti i sigurnošću u ovozemnim lutanjima. Stoga, prepustiti se povjerenju dobrote Božje i slaviti životom njegovu riječ, znači biti i spašen i siguran: da nam od smrti život spasi i da nas hrani u danima gladi!

1. 05. 2005. - ŠESTA VAZMENA NEDJELJA

*Dj 8,5-8.14-17; Ps 66 (65), 2-3a.4-5.6-7a.16.20; 1 Pt 3,15-18
Iv 14,15-21*

Kliči Bogu sva zemljo

Bogoslužje ove nedjelje polako nas vodi prema punini dara Božjega - prema Duhovima. Crkva se po Duhu Svetom utemeljuje i po djelima apostola širi, a Isus svojim učenicima obećava upravo toga Branitelja koji će ih voditi i poučavati. Radi toga je u liturgiji danas u dijelovima hvalbeno predložen psalam 66. On hvali i kliče u ime svega stvorenoga Bogu velikome koji se očituje u svojim djelima. Prvo se njegovom imenu treba pokloniti sva zemlja jer su potresna djela Gospodnja koja opažamo u stvorenom svijetu. Treba imati čisto oko i još čistije srce da se vide djela Božja i čudesa. Sva ta djela i čudesa Bog čini samo zato da očituje svoju dobrotu ali i da se objavi čovjeku koji mu jedini, kao razumsko biće, uzvraća divljenjem, zahvalom i ljubavlju. Zato nas psalmista i poziva da otvorimo oči, vidimo ta djela i prepoznamo Božju čudesnu milost u našem životu. Najveća milost dana je upravo čovjeku, kako kaže psalmista, duši njegovoj, jer je upravo najviše učinio duši našoj koja se, promatrajući djela Božja, približava Bogu. I stoga je to temelj i molitve: naklonosti svoje ne odvrati od mene!

8. 05. 2005. - SEDMA VAZMENA NEDJELJA

*Dj 1,12-14; Ps 27 (26), 1.4.7-8a;
1 Pt 4,13-16; Iv 17,1-11a*

Vjerujem da ću uživati dobra Gospodnja u zemlji živih

Približavamo se završetku Vazmenog Otajstva. Pred nama je Pedesetnica. Učenici se opraštaju od Isusa. Isus za njih moli. Psalm 27., koji se čita u ovoj službi Riječi je molitven. Prvi stih nas ponovno "ukorjenjuje" u Gospodina, jer sve naše tjeskobe i bojazni nemaju izlaza ako ne ostanemo u Gospodinu. Gospodin je izvor istine koju vjerujemo i načina života na koji živimo. On je obrana, štiti i sigurnost. No, psalmista je svjestan da čovjek tu sigurnost može izgubiti i stoga se molitveno obraća Gospodinu da podari onu milost po kojoj će cijeli život moći boraviti u blizini Božjoj, to jest biti u ozračju tog Božjeg žara u kojemu se ne gubi svjetlost i ne izmiče ispod zaštite Svemogućega. I konačno, molitva koja vapije je i pokajnička. Svjesni smo da nam je potrebna milost oprostjenja radi naših propusta i da nam je potrebna ustrajnost radi naših slabih koraka. Ta, ipak, sve gledamo u vjeri koja vodi prema sigurnosti i stoga neprestano tražimo lice Njegovo. Tražiti lice znači susresti se, prepoznati i biti s nekim. Naša je sreća, a i dar, da nam se Bog očituje i da nas obraduje sjajem svoga lica.

OPROŠTAJ HRVATA OD PAPE IVANA PAVLA II.

Iz propovijedi kardinala Bozanića
u zagrebačkoj katedrali, 4. travnja

Draga braćo i sestre, riječ koja povezuje Hrvatsku s blagopokojnim Papom svakako je riječ: hvala. Stoga danas zahvaljujemo - kako napisah u jednome predgovoru - "za ispruženu ruku utjehe i jasnu riječ Evanđelja nad srušenim crkvama i ranjenim dušama, nad umorom prognanika i hrabrošću vojnika, nad raspjevanim mnoštvom oko oltara i nad siromasima koji su u ljubavi ljudi pronašli snagu i pomoć" (Ivan Pavao II., Rimski triptih, Zagreb, 2003.) Teško je i nabrojiti što je sve za nas Papa učinio: prepoznavao je naše korijene i povijest vjere; divio se našim uzorima svetosti; naglašavao kulturu i obiteljske vrijednosti; branio naša vjerska i nacionalna prava; pastirskom je riječju hrabrio i usmjeravao pogled prema budućemu... I svaki put kad je stupio na tlo naše Domovine, osjetili smo posebnost međusobne blizine i vrijednost zajedništva na koje bismo se češće trebali vraćati.

No kad bismo svu ljubaznost i dobročinstva htjeli sažeti rekli bismo jednostavno da nas je razumio i volio. Osjećali smo ga svojim, ponekad ga "posvojili", jer smo s divljenjem promatrali s koliko nas je blagosti razumio kad drugi nisu mogli ni htjeli razumjeti; blažio boli kad mnogi nisu vidjeli ni rane, a kamoli ih vidali; strepio s nama i bdio nad nadom, kad su drugi smatrali da nemamo pravo čak ni na nadu. Ali ono što je još radosnije - čitav ga je svijet osjećao svojim i to ovih dana pokazuje!

I danas osjećamo da između Ivana Pavla II. i nas, hrvatskih vjernika, živi obostrana privrženost koja je bezbroj puta rodila uzajamnu molitvu. Sjećajući se Papinih riječi u Zadru zagledani sada u Blaženu Djevicu Mariju, pogledom prepunim nade, zahvaljujemo Bogu mi, "zemlja ova sva i narod sav hrvatski". Taj spomen obvezuje i nakon smrti dragoga nam Pape. Njegova ljubav prema nama zahtijeva od nas da evanđeoski mislimo, živimo i djelujemo. Uzvratiti ljubavlju na prepoznatu ljubav ne dopušta nikakvu dvoiličnost i zatvaranje, podjele i netrpeljivosti u našem narodu, nijekanje tuđih sloboda i gaženje istine. Nemamo pravo prećuti njegov proročki zov upućen nama, Crkvi u Hrvatskoj i cijelomu hrvatskom narodu. Ivana Pavla Drugog ne može se pro-

matrati selektivno i proizvoljno, a zbog njegove nedvojbene ljubavi, i onda kad nas pogađa zahtjevnost evanđelja, nastojmo ga i dalje oslušivati.

U molitvi smo i sada povezani s preminulim našim papom Ivanom Pavlom II. Vjerujemo da je, baš onako kako je molio da se mi otvorimo Kristu, Krist sada njemu širom otvorio rajska vrata.

Listajući stranice spomena na Papine pohode Hrvatskoj rado se vraćam pred ovu prvostolnicu.

Ivane Pavle, 2. listopada godine Gospodnje 1998. na Trgu pred ovom prvostolnicom progovorio si i dragim nam kajkavskim narječjem u Domjanićevim stihovima. I sada, kad si - kako vjerujemo - u domu nebeskoga Oca, rado ti uzvraćamo istim riječima: tu brat ti je vsaki, tu doma si taki...

Zagrebačka Crkva i Crkva u hrvatskom narodu nosi tvoje duboke tragove, nekad natopljene patnjom i trpljenjem, nekad prepune ponosa i nade.

Zato smo ovdje, a ti nas čuješ, osjećaš da tamo gdje glas ne može doprijeti progovara srce hrvatskih vjernika:

Hvala ti, Sveti Oče!

Hvala ti, Bože, za Ivana Pavla Drugog! Amen.

BOSNA I HERCEGOVINA NE SMIJE ZABORAVITI PAPU IVANA PAVLA II.

U prepunoj sarajevskoj katedrali Srca Isusova u ponedjeljak 4. travnja predsjednik Biskupske konferencije BiH vrhbosanski nadbiskup kardinal **Vinko Puljić** predvodio je misu zadušnicu za preminulog papu Ivana Pavla II. uz koncelebraciju apostolskog nuncija u BiH nadbiskupa **Santosa Abrila y Castella**, vrhbosanskog pomoćnog biskupa **Pere Sudara** i oko 40 svećenika među kojima je bio i franjevački provincijal **fra Mijo Džolan**. Kardinal Puljić istaknuo je kako je Ivan Pavao II. bio marijanski Papa, euharistijski Papa, Papa mira, Papa mladih, borac za ljudska prava, čovjek dijaloga i ekumenizma, apostol praštanja i pomirenja, Papa vizionar. "Mi, iz Bosne i Hercegovine želimo Papi reći: Hvala! Hvala mu što je bio tako blizu i imao srca za naše patnje te dizao glas za mir u BiH i obranu svakog čovjeka. Podsjetio je na Papin neuspjeli pohod Sarajevu i BiH 8. rujna 1994. godine. Plaćući nam je tada progovorio i srcem je molio. Telefonski me je nazvao hrabreći me kao pastira ove mjesne Crkve. Tko će zaboraviti na 12. i 13. travnja 1997. u Sarajevu kada nas je pohodio i kada nam se svima činilo da je anđeo mira prošao ovim ulicama. Vjerujem kako osjećamo da treba ovaj trg oko katedrale označiti njegovim imenom. Tko će zaboraviti 22. lipanj 2003. godine u Banjoj Luci kada smo se svi pitali, hoće li uspjeti taj pohod. A prošao je tako dostojanstveno. Tada je za dar ostavio sina ove zemlje dr. Ivana Merza proglašivši ga blaženim. Hvala ti, Bože, što smo imali ovakvog Papu. Ova zemlja ne smije ga zaboraviti. Ne samo Katolička crkva, nego i svi građani dobre volje itekako osjećaju koliko je značenje imao ovaj Papa za ovu zemlju kao i za cijeli svijet. Ponosni smo što smo živjeli u njegovo vrijeme. Želimo njegove poruke nastaviti ugrađivati u bolje sutra, rekao je kardinal Puljić. Na kraju mise nuncij Castello je uputio riječi zahvalnosti krajevnoj Crkvi u BiH, svima predstavnicima vlasti i svim drugim strukturama i svim ljudima u zemlji koji su pokazali svoju blizinu u trenucima smrti velikoga Pape. U ime prezbiterija i vjernika Vrhbosanske nadbiskupije riječi ispraćaja na ukop

pape Ivana Pavla II. i na konklave za izbor novoga pape uputio je kardinalu Puljiću biskup Sudar, generalni vikar Vrhbosanske nadbiskupije. Misu je izravno prenosila Federalna televizija, a pjevao je Katedralni mješoviti zbor "Josip Stadler" pod ravnanjem maestra vlč. **Marka Stanušića**. Kardinal Puljić odmah nakon mise zadušnice u sarajevskoj katedrali ispraćen brojnim vjernicima i drugim građanima odvezao se prema sarajevskom heliodromu te u organizaciji EUFOR-a helikopterom odletio prema Zagrebu, gdje se pridružio zagrebačkom nadbiskupu kardinalu **Josipu Bozaniću** te su zajedno zrakoplovom odletjeli prema Rimu na ukop pape Ivana Pavla II. /IKA/KTA/

TISUĆE VJERNIKA NA GROBU PAPE IVANA PAVLA II.

U Vatikanu je 13. travnja otvorena za javnost kriptna bazilike Sv. Petra u kojoj se nalazi grob pape **Ivana Pavla II.** Brojni su vjernici od 4.30 sati ujutro čekali u redu kako bi pohodili Papin grob. U 7 sati ujutro kada je bazilika otvorena pred vratima je čekalo oko tisuću vjernika. Na ulazak u baziliku čeka se oko pola sata i prosječno je u redu pred kriptom oko tisuću vjernika. Brojni su se kardinali po svršetku pete mise zadušnice za papu Ivana Pavla II. koju je 12. travnja u bazilici Sv. Petra služio brazilski kardinal **Eugenio de Araujo Sales** okupili na molitvi na Papinu grobu. Na grobu je ploča od bijelog Carrara mramora, a na njoj je na latinskom jeziku ispisano Papino ime, datumi njegova pontifikata i križ. /IKA/

MISA "ZA IZBOR RIMSKOG PRVOSVEĆENIKA" I POČETAK KONKLAVA

U vatikanskoj će se bazilici u ponedjeljak 18. travnja u 10 sati, prema odluci donesenoj na općoj kongregaciji kardinala, slaviti Misa "pro eligendo Romano Pontifice", "za izbor Rimskog Prvosvećenika". Na misi će koncelebrirati kardinali elektori, a predsjedaju joj dekan Kardinalskog zbora **Joseph Ratzinger**. Kako bi se očitovalo zajedništvo u molitvi cijele Crkve u tako važnom trenutku na misu su pozvani sudjelovati kardinali neelektori, biskupi, svećenici, đakoni, članovi ustanova posvećenog života i društava apostolskog života, kao i vjernici laici čitavoga Božjeg naroda prisutni u Rimu. Prema odluci kardinala u ponedjeljak 18. travnja u 16.30 sati započinju konklave za izbor novoga pape. Iz dvorane blagoslova kardinali će u ophodu krenuti prema Sikstinskoj kapeli gdje će izgovoriti propisanu zakletvu. Kardinali su s opće kongregacije u utorak 12. travnja vjernicima ponovno uputili poziv na molitvu za predstojeće konklave. "Cijela Crkva, duhovno sjedinjena s Marijom, Isusovom Majkom, pozvana na jednodušnu ustrajnu molitvu, po primjeru prve kršćanske zajednice, uzdiže Gospodinu ponizne i postojane molitve, kako bi prosvijetlio umove izbornika, te ih učinio složnima u svrhu postizanja brzoga i jednoglasnoga izbora novoga pape", ističe se u dokumentu Ureda za bogoslužne obrede, za Misu "pro eligendo Romano Pontifice". Kardinali će u tijeku konklava boraviti u Domu Sv. Marte, hotelu unutar vatikanskih zidina. Sve dok ne bude izabran novi papa, kardinali će biti izolirani od ostatka svijeta. /IKA/

U BEOGRADU OTVORENA KNJIGA ŽALOSTI

Apostolsku nuncijaturu u Beogradu posjetilo je i izaslanstvo Srpske pravoslavne crkve predvođeno patrijarhom **Pavlom**

Premda je Srbija jedna od rijetkih zemalja koju pokojni papa **Ivan Pavao II.** nije posjetio, odala je Svetom Ocu u povodu njegove smrti dostojno poštovanje.

U apostolskoj nuncijaturi u Beogradu je od 4. travnja otvorena knjiga žalosti u koju su se prvi upisali beogradski nadbiskup **Stanislav Hočevar** i biskupi Beogradske metropolije: subotički biskup **János Péntzes**, zrenjaninski biskup **Ladislav Huszvár** te đakovački i srijemski pomoćni biskup i generalni vikar za Srijem **Đuro Gašparović**.

Među prvima se u knjigu žalosti upisao i predsjednik Srbije **Boris Tadić** i tom prigodom istaknuo kako će papa Ivan Pavao II. u svakom slučaju ostati upamćen u svjetskoj povijesti kao čovjek koji je širio velikom energijom kršćanske vrijednosti. Dodao je kako je Papino misionarstvo jedno od najvećih u dvadesetom stoljeću svakako i na početku dvadeset i prvog stoljeća. To je činjenica koja zavrjeđuje svako poštovanje.

Apostolsku nuncijaturu u Beogradu posjetilo je i izaslanstvo Srpske pravoslavne crkve s patrijarhom **Pavlom** i vladikom **Irinejem** iz Novog Sada. Patrijarh Pavle obratio se apostolskom nunciju u Srbiji i Crnoj Gori nadbiskupu **Eugeniju Sbarbaru** riječima:

Izražavam duboku sućut u povodu smrti njegove svetosti pape Ivana Pavla II. Vjerujem da je on cijelog života iščekivao ovaj dan izlaska pred Suca pravednog i svesilnog, sveznajućega Boga i da je sav njegov rad i trud bio u tome osjećanju i u tome saznanju. To je briga svih kršćana, a pogotovo onih koji su na višem položaju, da znamo da ćemo izaći pred njega Suca pravednog pred kojim nema ništa sakrivenog i da na taj način svoj život živimo, pogotovo imajući u vidu dobro vjernika, da budemo zaista primjer svima njima po reči Kristovoj tako "da svjetlost vaša svijetli pred ljudima, da vide vaša dobra djela i proslave Oca vašega koji je na nebesima". I sada želeći preminuloj Njegovoj Svetosti Ivanu Pavlu II. kraljevstvo nebesko i blaženstvo u tome kraljevstvu, još jednom izražavam preko vas sućut cijeloj Rimokatoličkoj crkvi.

Istog dana se u knjigu žalosti upisao i ministar vanjskih poslova Srbije i Crne Gore **Vuk Drašković**. Popodne se upisao u knjigu žalosti i predsjednik Vlade Srbije **Vojislav Koštunica**. I brojni diplomati došli su u apostolsku nuncijaturu, upisali se u knjigu žalosti i izrazili apostolskom nunciju sućut u ime svojih država.

U knjigu žalosti upisali su se i najviši predstavnici islamske i židovske vjerske zajednice u Srbiji. Iskazati poštovanje Papi došli su i mnogi pravoslavni Beograđani. U katoličke crkve, koje su ovih dana otvorene za sve koji se žele pomoliti za preminulog Papu, dolaze brojni vjernici, pale svijeće i mole se za Papu.

Kako se doznaje, na ukop Svetog Oca u Rim će otputovati predsjednik Srbije i Crne Gore, **Svetozar Marović**. /IKA/

MISA ZADUŠNICA I KOMEMORACIJA ZA PAPU IVANA PAVLA II. U BEOGRADU

U Beogradu je 6. travnja slavljena misa zadušnica i priređena komemoracija za papu Ivana Pavla II. Prije mise u katedrali Blažene Djevice Marije redovnice, mladi, među kojima su bili i pravoslavne vjeroispovijesti, obitelji te svećenici molili su za Papu, a u Knjigu žalosti molitelji su upisali svjedočanstva o tome kako se Papa cijenio i u toj zemlji. Misu zadušnicu predvodio je beogradski nadbiskup **Stanislav Hočevar** zajedno s apostolskim nuncijem u SiCG nadbiskupom **Eugenijem Sbarbarom**, apostolskim egzarhom za Vojvodinu **mons. Đurom Džudžarom** i svim svećenicima Beogradske nadbiskupije. Na misi je bio nazočan i patrijarh Srpske pravoslavne crkve **Pavle** s izaslanstvom, predstavnici Slovačke evangeličke crkve u Vojvodini, najviši predstavnik Islamske zajednice u SiCG beogradski imam **Muhamed Jusufspahić**, predsjednik Židovske vjerske zajednice u Srbiji i Crnoj Gori rabin **Israel Singer** i više svećenika svih vjerskih zajednica kao i nekoliko bogoslova s Pravoslavnog bogoslovnog fakulteta iz Beograda. Od državnih vlasti bili su prisutni predsjednik skupštine Srbije **Predrag Marković**, ministar vjera **dr. Milan Radulović** te više od 40 veleposlanika s njihovim suprugama iz gotovo svih veleposlanstava u Beogradu - od Gane, Irana i Japana do Italije. Na početku mise nuncij Sbarbaro nazočnima je predstavio ne samo životni put pape Ivana Pavla II., nego nadasve dubinu njegove misli i kontemplacije. U propovijedi je nadbiskup Hočevar istaknuo kako je Papina kontemplacija, uronjenost u beskonačni ocean Trojstvene ljubavi, autentična sinovska predanost Bogorodici, ukorijenjenost u najdublje dubine otajstva Crkve i svete tradicije, njegovo živo sjedinjenje s općinstvom svetih uključila ga u životnu borbu za spas svijeta, ta ga ujedno izgradilo za tisućljetnu ličnost. "Tom unutrašnjom duhovnom slobodom kreće se po zemlji, moru i zraku, ali se na osobit način kreće po tolikim povijesnim krivuljama i problemima, te Crkvi i čovječanstvu ukazuje na prave putove: putove praštanja i pomirenja, razumijevanja i surađivanja, čuvanja dostojanstva svakog čovjeka i naroda, izgrađivanja društvenog života u istini i pravdi, pozivajući kršćane na novo jedinstvo, sve one koji vjeruju na novu solidarnost, a čitavo čovječanstvo na novu komunikaciju, uz pretjecanje u poštovanju i ljubavi", istaknuo je nadbiskup Hočevar. Po ovoj logici sve postaje logično i jasno. Proglašavajući Godinu euharistije, Papa ulazi u Veliki tjedan Muke, Smrti i Uskrsnuća Isusa Krista, suobličavajući se sasvim Njemu, da bi na vrhuncu Uskrsne osmine, na vrhuncu radosti, na vigiliju nedjelje Božjeg milosrđa mogao prijeći "prag nade". Mi se danas od tog anđela mira ne opraštamo, već se želimo s njegovom porukom samo dublje sjединiti, ponijeti sa sobom ovu biblijsku sliku traženja kako bi jedni druge pretjecali u poštovanju, ljubavi i darivanju priznanja, kako bismo danas zaživjeli Blaženstva, rekao je nadbiskup Hočevar. Nakon mise uslijedila je svečana komemoracija, koju je vodio isusovac o. **Petar Galauner**. Prvi je na komemoraciji govorio patrijarh Pavle, a potom su uslijedili govori predstavnika drugih vjerskih zajednica, te zatim predsjednika skupštine Srbije Predraga Markovića i ministra vjera u Vladi Republike Srbije dr. Milana Radulovića. Na misi zadušnici je pjevao katedralni

zbor iz Beograda, uz orguljašku pratnju vlč. **Jurija Devetaka**, a u komemoraciji zboru se pridružio i akademski zbor "Belcanto 063" iz Beograda sa solistima i izveo djela kompozitora **Aleksandra Simića**, koje su nastale nadahnućem Papina "Rimskog triptiha". Katedrala je bila premala da primi mnoštvo vjernika i ostalih Beograđana, koji su na taj način željeli odati svoje poštovanje pokojnom papi Ivanu Pavlu II. I poljski vjernici su za pokojnog Papu slavili u Beogradu misu na poljskom jeziku, a predvodio ju je u zajedništvu s nadbiskupom Hočevarom vojni kapelan na Kosovu vlč. **Ladislav Kolicki**. Na dan Papina ukopa u petak 8. travnja ponovno su zazvonila zvona svih katoličkih crkava, ali i svih 49 zvona pravoslavnih crkava. Televizijski prijenos Papina ukopa organizirale su državna televizija i B 92. Sve su tiskovine u zemlji s velikom pozornošću pratile i prenosile sve događaje iz Vatikana uz posebne priloge o životu i djelu preminulog Pape. /IKA/

NAŠI POLITIČARI O PAPI IVANU PAVLU II.

● Svetozar Marović, predsjednik SCG

VELIKI PAPA I BORAC

Napustio nas je Jovan Pavle Drugi, veliki papa, veliki borac za razumijevanje među ljudima, čovjek koga će pamti ti ne samo katolici širom svijeta već i čitavo miroljubivo čovječanstvo. On će, između ostalog, biti sigurno upamćen po svom neumornom angažovanju za mir, saradnju između Crkava i dobrobit naroda širom svijeta.

● Boris Tadić, premijer Srbije

OSTAVIO DUBOK PEČAT

U telegramu saučešća Vatikanu, Rimokatoličkoj crkvi i svim vernicima Tadić navodi da je četvrt veka misije pape Jovana Pavla Drugog ostavilo dubok pečat na svetsku istoriju, kao i da će dosadašnji poglavar Rimokatoličke crkve ostati zapamćen po svom angažovanju na zaštiti hrišćanskih vrednosti.

● VUK DRAŠKOVIĆ, ministar vanjskih poslova SCG

MEĐU BESMRNICIMA

Smrt pape Jovana Pavla Drugog je gubitak za sve ljude sveta, jer je bio veliki misionar mira, ljubavi, ekumenizma, pomirenja i praštanja. Svuda i svakog darujući tim vrlinama, Jovan Pavle Drugi obeležio je našu epohu i upisao se u Božiju knjigu besmrtnih. Moj lični bol prati i najživlje sećanje na nedavnu audijenciju kod Njegove Svetosti i plemenite papine reči, koje nosim u duši.

/Večernje novosti/

Priredio /prema IKI/: Andrija Anišić

PAPINA SMRT - PROLJEĆE KRŠĆANSTVA

Često sam razmišljao o Papinom optimizmu glede budućnosti kršćanstva. Čudio sam se jednoj njegovoj izjavi o proljeću kršćanstva "kojem se već vidi početak". Priznajem, ja ga nisam vidio. On sigurno jeste, jer je bio mistik, karizmatik i prorok, kako nadahnuto reče kardinal Bozanić. No, sve ono što se događalo pred Papinu smrt i oko Papine smrti, a napose njegov ukop, učinilo je da povjerujem u tu njegovu divnu viziju. Kako drugačije protumačiti sve one molitve, pjesme, sve one nepregledne rijeke ljudi koje su ga ispratile u smrt molitvom a koji su zatim satima čekali strpljivo s molitvom na usnama i s čežnjom da samo još jednom, na par trenutaka vide njegovo lice?! Da, to je bilo pravo proljeće kršćanstva. Pa onaj veličanstveni ukop. Papina osoba spojila je nespojivo i okupila milijune ljudi koji su, čineći velike žrtve i napore, željeli samo jedno: posvjedočiti koliko su ga voljeli i zahvaliti mu što nas je toliko volio. A što drugo govori istina, divna istina da je preko tri milijarde ljudi gledalo oproštaj od Ivana Pavla II? Da, to jeste proljeće kršćanstva. Odgovor na pitanje i onima, rijetkima, koji su govorili o "papamaniji", zašto sve to očituju, možda povici i skandiranje - desetominutno klicanju: "Santo! Santo subito!" - Svetac! Svetac, odmah! Bez sumnje, Ivan Pavao II. živio je svetim životom. Neumorno je navješćivao Radosnu vijesti i vodio ljude svih nacija, rasa i klasa Isusu Kristu, jedinom Otkupitelju čovjeka i Spasitelju svijeta; za Krista je, konačno, i krv svoju prolio na Trgu sv. Petra pogođen hicem atentaora, pa nije ni čudo što je miris svetosti njegova života dopro iz njegovog skromnog lijesa do svih sudionika njegovog veličanstvenog ukopa.

Još dugo ćemo govoriti i pisati o ovom Velikom i Svetom Papi. I u našem "Zvoniku", koji je povećan s dvanaest stranica, pišemo o njegovom prelasku među anđele i svete. Mislio sam da će to biti dosta, a sad shvaćam da je sve ono što je stalo na ove stranice tek jedno slovo o njemu i o svemu što je učinio. Zadržali smo se više na DOGAĐAJU njegova odlaska, nego li na podacima njegovog života i djelovanja. No, želim naglasiti da je sada puno važnije od svega što ćemo učiniti mi koji smo iza njega ostali na ovoj zemlji, s dragocjenom baštinom vjere, nade i ljubavi koju nam je on ostavio u poklad. Budućnost kršćanstva i svijeta sada leži na nama. On je svoju misiju na zemlji dovršio. On je pokazao da je s Kristom proljeće kršćanstva moguće, da je civilizacija ljubavi moguća. Mi smo sada na redu, mi, koji smo ostali nakon njega: i kardinali, i novi papa i čitava Crkva i čovječanstvo... Temelj je izvrstan. Materijala je dovoljno... A nismo ni bez blagoslova. Naš voljeni Papa, koji je sve to "zakuhao" i dalje je s nama - "s pro-

zora nebeskog Oca, neprestano nas blagoslivlja", vizionarski je ustvrdio kardinal Ratzinger.

Pratimo, dakle, kronološkim redom Papin odlazak u vječnost. Započinjemo s proslavom Uskrsa, nastavljamo s objavom o pogoršanju njegovog zdravstvenog stanja, pa do smrti i ukopa. /Andrija Anišić/

POSljednji BLAGOSLOV "URBI ET ORBI"

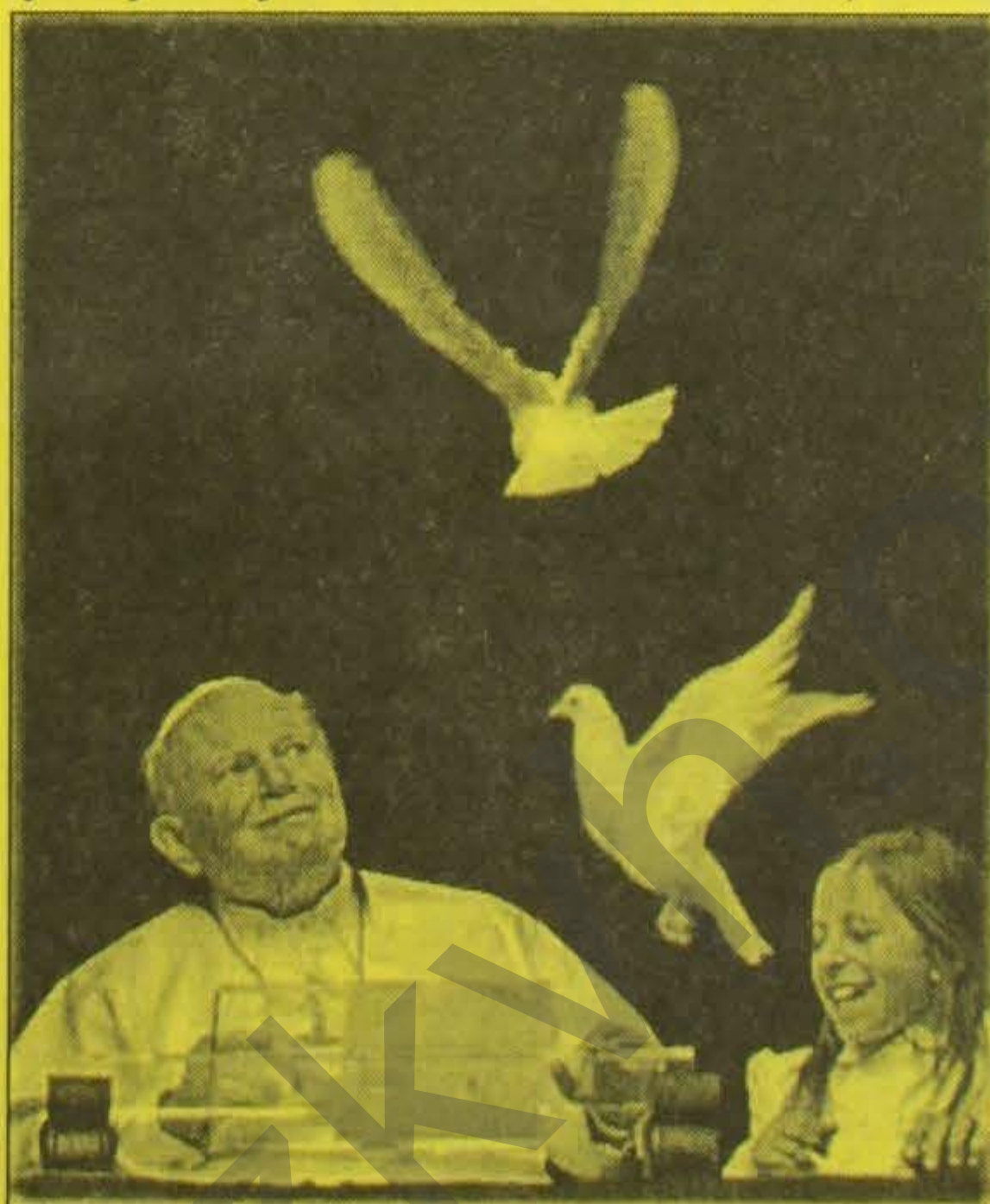
Na Uskrs Papa nije mogao pročitati tradicionalnu poruku "Gradu i Svijetu", ali je u svojoj ruci listao papire dok je poruku čitao kardinal Sodano. Pošto je Poruka pročitana, Papa je želio izreći riječi blagoslova, čak mu je stavljen i mikrofoni, ali nije imao glasa, samo je blagoslovio okupljene vjernike. Bilo je to prvi put od početka njegove papinske službe da Uskrs nije čestitao na brojnim jezicima svijeta. Ovu poruku prenosimo u cijelosti.

OSTANI S NAMA, GOSPODINE!

Mane nobiscum, Domine! Ostani s nama, Gospodine! (usp. Lk 24,29). Tim su riječima učenici iz Emausa pozvali tajanstvenog suputnika da ostane s njima, na izmaku onog prvoga dana nakon subote u kojem se nevjerojatno bilo dogodilo. Prema obećanju, Krist je bio uskrsnuo; ali oni to još nisu znali. Ipak, riječi tog suputnika duž njihova puta postupno su zagrijale njihova srca. Zato su ga pozvali: "Ostani s nama". Sjedeći zatim za stolom uz večeru, prepoznaše ga po "lomljenju kruha". A on odmah iščeznu. Pred njima je ostao razlomljeni kruh, a u njihovu srcu milina onih njegovih riječi.

Predraga braćo i sestre, Riječ i euharistijski kruh, pashalno otajstvo i dar, zadržali su se kroz stoljeća kao trajni spomen muke, smrti i uskrsnuća Kristova! I mi danas, na Pashu Uskrsnuća, sa svim kršćanima svijeta ponavljamo: Isuse, raspeti i uskrsli, ostani s nama! Ostani s nama, vjerni prijatelju i sigurni oslonče čovječanstva koje kroči putovima vremena! Ti, živa Riječ Očeva, ulij pouzdanje i nadu u one koji traže pravi smisao svojega života. Ti, Kruše vječnoga života, hrani čovjeka koji gladije za istinom, slobodom, pravednošću i mirom.

Ostani s nama, živa Riječ Očeva, i pouči nas riječima i gestama mira: mir zemlji posvećenoj tvojom krvlju i natopljenom krvlju tolikih nevinih žrtava; mir zemljama Bliskog isto-

ka i Afrike, gdje se također nastavlja prolijevati mnoga krv; mir čitavom čovječanstvu, nad kojeg se uvijek nadvija opasnost bratoubilačkih ratova. Ostani s nama, Kruše vječnoga života, razlomljeni i razdijeljeni sustolnicima: daj i nama snagu za velikodušnu solidarnost prema mnoštvima koja,

Odlazak Pape Ivana Pavla II.

još i danas, trpe i umiru od bijede i gladi, desetkovana smrtonosnim epidemijama ili skršena strahovitim prirodnim katastrofama. Neka po snazi tvojega uskrsnuća i ona budu dionici novoga života.

I mi, muškarci i žene trećeg tisućljeća, trebamo Te, uskrsli Gospodine! Ostani s nama sada i do kraja vjekova. Daj da materijalni napredak naroda nikada ne potamni duhovne vrijednosti koje su duša njihove civilizacije. Budi nam oslonac, molimo Te, na našem putu. U Te vjerujemo, u Te se ufamo, jer samo Ti imaš riječi života vječnoga (usp. Iv 6,68). Mane nobiscum, Domine! Aleluja! Svima sretan Uskrs!

Sveti Otac "blizu svog odlaska"

Papa Ivan Pavao II. preživio je noć, ali su vatikanski dužnosnici tijekom noći, s četvrtka na petak (3.-4. travnja), javili da je "veoma blizu svog odlaska".

Tijekom noći objavljene su kontradiktorne vijesti, najprije je rečeno da je Papa doživio kliničku smrt, nakon čega je službeni Vatikan opovrgnuo tu vijest pozivajući novinare da ne vjeruju svim glasinama koje čuju. Tijekom sinoćnje molitve Krunice za Papu, vatikanski vikar **msgr. Angelo Comastri** izjavio je da će "Krist uskoro otvoriti vrata Svetom Ocu". Rimski vikar kardinal **Camillo Ruini** izjavio je tijekom mise za Papino zdravlje da se on u potpunosti predao u Božje ruke. "Papa se prepustio Kristu, s kojim je oduvijek živio, radio, patio i radovao se."

Posljednje pojavljivanje pred vjernicima

PAPA BLAGOSLOVIO VJERNIKE NA TRGU SV. PETRA

Papa Ivan Pavao II. pojavio se u srijedu 30. ožujka na prozoru svoje radne sobe i blagoslovio vjernike okupljene na Trgu Sv. Petra u Vatikanu. Papa je bio vidno ganut ugledavši mnoštvo vjernika koji su se okupili na vatikanskom trgu usprkos tome što je opća audijencija otkazana. Rukom je načinio znak križa i mahao okupljenima, ali ponovno nije uspio govoriti. Papino pojavljivanje, praćeno pljeskom i uzvicima odobravanja dirnutog mnoštva, trajalo je pet minuta. Papino pojavljivanje najavljivano je u više navrata s velikog video zaslona postavljenog na Trgu Sv. Petra. S razglasa se u

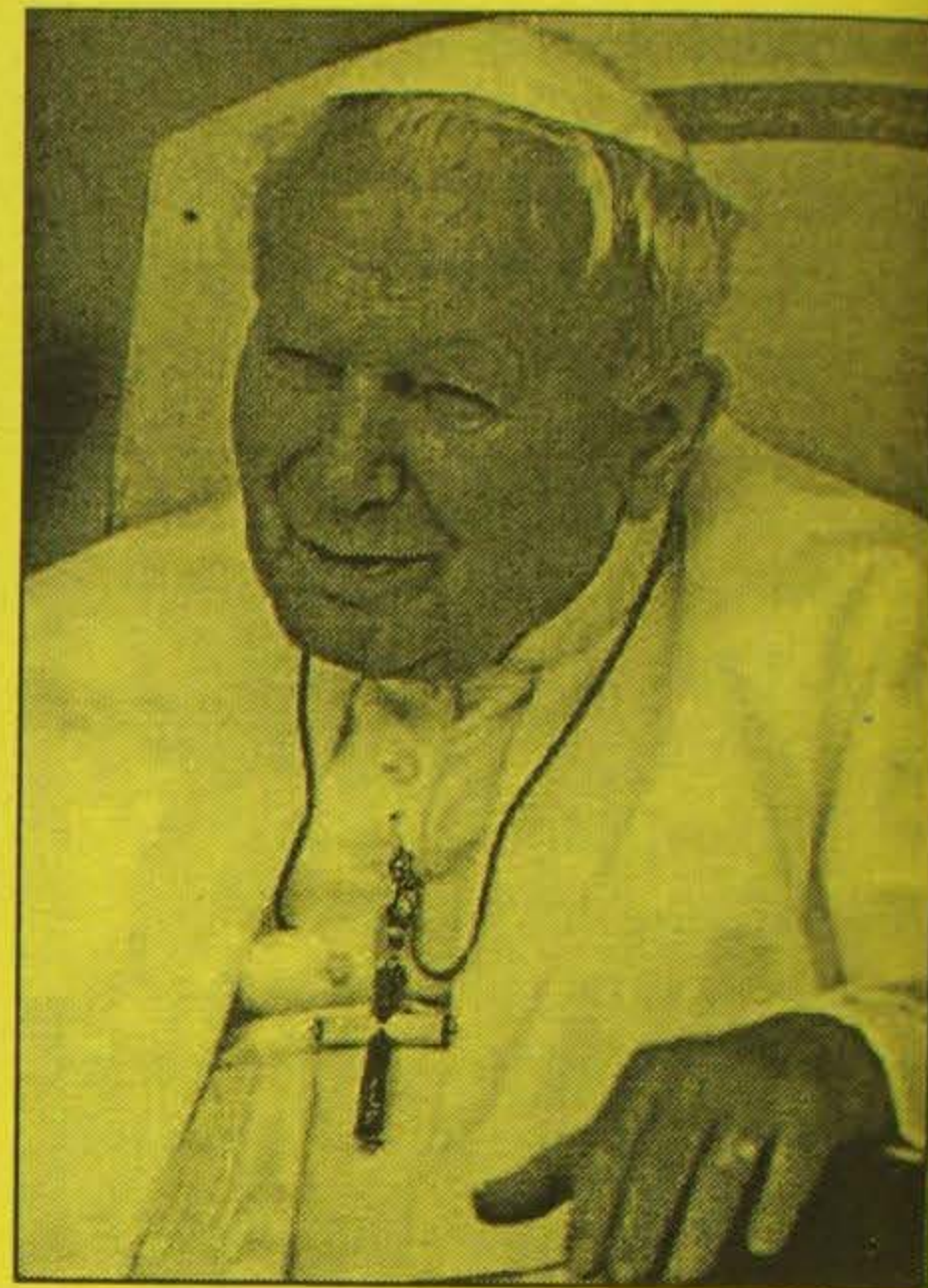
tim trenucima čula i Papina poruka vjernicima koju je pročitao Papin suradnik: "Još jednom svima sretan Uskrs". Kako prenosi online servis talijanskog dnevnog lista "Corriere della Sera", na Papinu se licu vidjelo da mnogo trpi. Srijeda je dan predviđen za opću audijenciju,

tradicionalni susret Pape s vjernicima na koji su se svake srijede okupljale na tisuće vjernika. Na 1.165 audijencija, koliko je Ivan Pavao II. održao u tijeku svog pontifikata, sudjelovalo je 17.675.800 vjernika iz svih dijelova svijeta.

Posljednja bilješka

"RADOSTAN SAM, BUDITE I VI"

"Radostan sam, budite i vi", posljednje su bilješke pape Ivana Pavla II. koje prenosi današnji genovski dnevnik "Il Secolo XIX", a koje su napisane suradnicima i časnim sestrama koji su mu bili najbliži. "Radostan sam, budite i vi", napisao je s velikim naporom Sveti Otac uz pomoć svoga tajnika **don Stanislava**. "Molimo radosno zajedno. Majci Božjoj povjeravam sve radosno", kaže Papa u toj svojoj posljednjoj bilješci, a prenosi genovski dnevnik.

Posljednje izgovorene riječi

ZAHVALA MLADIMA

Sinoć je (u petak, 1. 04.) s naporom izgovarao riječi upućene mladima koji su čitavu noć molili i pjevali pod njegovim prozorom. Te riječi rekonstruirane mogle bi glasiti: "TRAŽIO SAM VAS I SADA STE VI DOŠLI K MENI. I JA VAM ZAHVALJUJEM", rekao je Navarro-Valls.

NAGOVOR UZ MOLITVU KRALJICE NEBA

Papa je već imao napisan nagovor za Bijelu nedjelju. Vidno potresen pročitao ju je na Trgu sv. Petra, nakon sv. mise zadušnice za Papu, kardinal **Sandri**. Evo, tog nagovora u cijelosti.

Draga braćo i sestre!

I danas odjekuje radosni uskrsni "aleluja". Današnji odlomak iz Evandjelja po Ivanu ističe da se Uskrsli, uvečer toga dana, ukazao apostolima, te im "pokaza svoje ruke i bok" (Iv 20,20), to jest znakove teške muke utisnute na neizbrisiv način u tijelo čak i nakon uskrsnuća. Te slavne rane, koje je osam dana kasnije dozvolio nevjernome Tomi da ih dotakne, otkrivaju milosrđe Boga, koji je "tako ljubio svijet te je dao svoga Sina Jedinorođenca" (Iv 3,16). Ovo otajstvo ljubavi nalazi se u središtu današnjeg bogoslužja Bijele nedjelje, posvećene štovanju Božanskoga milosrđa.

Čovječanstvu, koje se ponekad čini izgubljenim i podložnim silama zla, egoizma i straha, uskrsli Gospodin nudi dar svoje ljubavi koja prašta, pomiruje i ponovno otvara srce

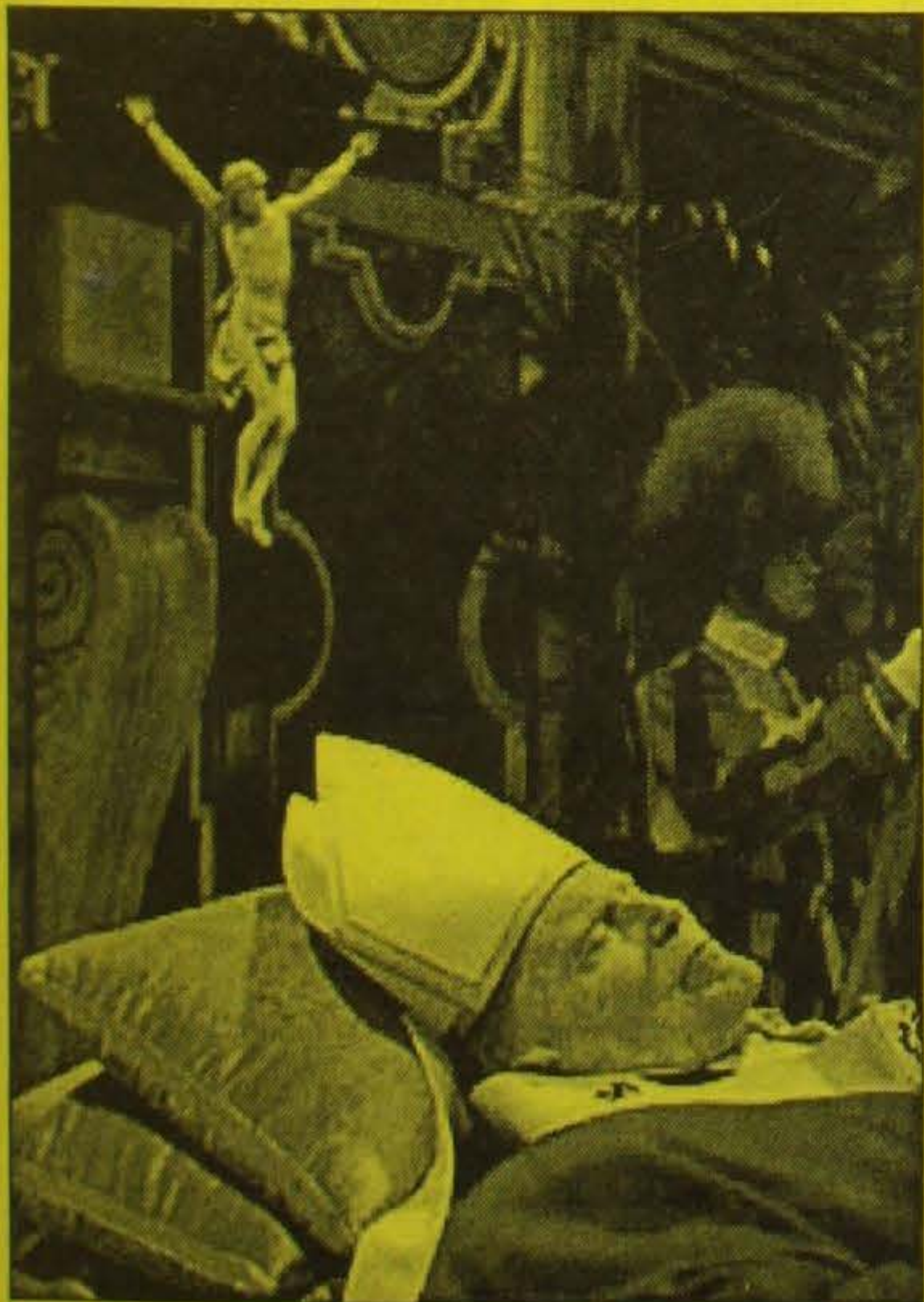

za nadu. To je ljubav koja obraća srca i daruje mir. Kako je svijetu potrebno da shvati i prihvati Božansko milosrđe! Gospodine, koji svojom smrću i uskrsnućem objavljuješ Očevu ljubav, mi vjerujemo u tebe i s povjerenjem ti i danas ponavljamo: Isuse, pouzdajem se u te, smiluj se nama i čitavome svijetu.

Liturgijska svetkovina Navještenja, što ćemo je sutra proslaviti, potiče nas da Marijinim očima motrimo ogromno otajstvo te milosrdne ljubavi koja izvire iz Srca Kristova. Od Nje potpomognuti možemo razumjeti pravi smisao vazmene radosti, koja se temelji na ovoj istini: Onaj kojega je Djevica nosila u svome krilu, koji je trpio i umro za nas, doista je i uskrsnuo. Aleluja!

UMRO JE PAPA IVAN PAVAO II.

Umro je papa Ivan Pavao II. Vijest o Papinoj smrti vjernicima i čitavome svijetu u subotu 2. travnja objavio je zamjenik državnoga tajnika nadbiskup **Leonardo Sandri** za vrijeme molitve krunice na Trgu Sv. Petra u Vatikanu nešto prije 22 sata. "Papa se vratio svome Ocu", rekao je nadbiskup Sandri i pozvao sve na molitvu Kraljice neba, predvodeći potom molitvu za blagopokojnoga Ivana Pavla II. Nakon molitve okupljeno mnoštvo vjernika s ganućem je i spontano počelo pljeskom zahvaljivati Papi koji je, i umirući, oko sebe okupio čitav svijet. Vijest o Papinoj smrti novinarima je istodobno kratko prenio i ravnatelj Tiskovnog ureda Svete Stolice **dr. Joaquin Navarro-Valls**, nakon čega je oko 23.30 emitirano i službeno priopćenje. "Sveti je Otac preminuo večeras u 21.37 sati u svojim privatnim odajama. U 20 sati je započelo slavlje mise blagdana Božanskog milosrđa u sobi Svetog Oca kojoj je predsjedao **mons. Stanislaw Dziwisz** u zajedništvu s kardinalom **Marianom Jaworskim**, **mons. Stanislawom Rylkom** i **mons. Mięcyslavom Mokrzyckim**. U tijeku misnog slavlja Papi je podijeljen još jednom, sakrament bolesničkog pomazanja. Posljednji sati Svetog Oca bili su označeni neprestanom molitvom svih onih koji su ga pratili u pobožnom prijelazu i složnim sudjelovanjem u molitvi tisuća vjernika koji su satima bili okupljeni na Trgu Sv. Petra. U trenutku smrti Ivana Pavla II. bili su prisutni dva osobna tajnika, nekoliko kardinala, njegovih najbližih suradnika, te njegovi ukućani, tzv. "Papinska obitelj" kao i liječnici i medicinsko osoblje.

Na vijest o Papinoj smrti u čitavom su se svijetu vjernici spontano počeli okupljati u svojim katedralnim i mjesnim crkvama ujedinjeno u molitvi za jednog od najznačajnijih ljudi 20. stoljeća koji je Crkvu uveo u 21. stoljeće. Na Trgu Sv. Petra u Vatikanu te je noći bilo oko 100.000 ljudi, a deseci tisuća vjernika molili su za preminuloga Papu

i u njegovoj rodnoj Poljskoj i drugdje po svijetu.

Papa Ivan Pavao II. je za Petrova nasljednika izabran 16. listopada 1978., papinsku je službu obavljao više od 26 godina. Time se uvrstio u red papa s najdužim pontifikatom i treći je po duljini u povijesti Crkve. Dulji pontifikat od pape Wojtyła imali su samo prvi **papa Petar** koji je Crkvu vodio 34 odnosno 37 godina (30-64 /ili 67/) te papa **Pio IX.** koji je službu Petrova nasljednika obnašao od 1848. do 1878. godine odnosno 31 godinu i 7 mjeseci.

MISA ZADUŠNICA ZA PAPU NA TRGU SV. PETRA U VATIKANU

Na Trgu Sv. Petra u Vatikanu kardinal **Angelo Sodano** predvodio je 3. travnja u zajedništvu s kardinalima, biskupima i svećenicima iz cijeloga svijeta misu zadušnicu za pokojnog papu Ivana Pavla II. Na misi je sudjelovalo više od 100.000 vjernika koji su ispunili vatikanski trg te okolne ulice. Brojni su vjernici u rukama imali zastavice s papinskim bojama. Među vjernicima mogle su se vidjeti i zastave zemalja svih kontinenata, od Brazila do Poljske, od SAD-a do Filipina. Mnogi od vjernika nisu mogli suzdržati suze u tijeku misnog slavlja opraštajući se od Svetog Oca. Na misi su se okupili i najviši politički dužnosnici Italije.

Na početku misnog slavlja predvodnik misnog slavlja, kardinali, biskupi i svećenici u svečanom su ophodu došli do oltara. "Duša nam je potresena tužnim događajem: naš otac i pastir, Ivan Pavao II., nas je napustio", istaknuo je na početku propovijedi kardinal Sodano. "On nas je punih 26 godina uvijek pozivao promatrati Krista, jedini razlog naše nade. Tijekom punih 26 godina on je na sve trgove svijeta donosio evanđelje kršćanske nade, poučavajući sve da naša smrt nije ništa drugo već prijelaz u nebesku domovinu. Ondje je naše odredište, gdje nas očekuje Bog naš Otac. Kršćaninova bol se odmah pretvara u stav duboke smirenosti", rekao je kardinal Sodano. "Vjera nas, moja braćo", nastavio je kardinal, "poziva uzdići glavu i gledati daleko, gledati u vis! I tako, danas, dok oplakujemo smrt Pape koji nas je napustio, otvorimo srce promatranju našeg vječnog odredišta". Uoči nedjelje Božanskog milosrđa Anđeo je Gospodnji prošao kroz Apostolsku palaču i rekao svojem dobrom i vjernom sluzi: "Uđi u radost gospodara svoga!". Neka uvijek s neba bdije nad nama i pomaže nam "prijeći onaj prag nade o kojem je toliko govorio", rekao je kardinal Sodano. "Ivan Pavao II. je proširio svijetom to evanđelje nade, pozivajući čitavu Crkvu da se prigine nad današnjeg čovjeka kako bi ga zagrlila i utješila otkupiteljskom ljubavlju", rekao je kardinal Sodano.

PRIJENOS TIJELA U BAZILIKU SV. PETRA I RIJEKE HODOČASNIKA

Tijelo pape Ivana Pavla II. preneseno je u ponedjeljak 4. travnja u baziliku Sv. Petra u Vatikanu, nakon što su se uz njegov odar u dvorani Clementina od nedjelje pomolili članovi Rimske kurije i odali mu počast članovi Diplomatskog kora i predstavnici političkih vlasti.

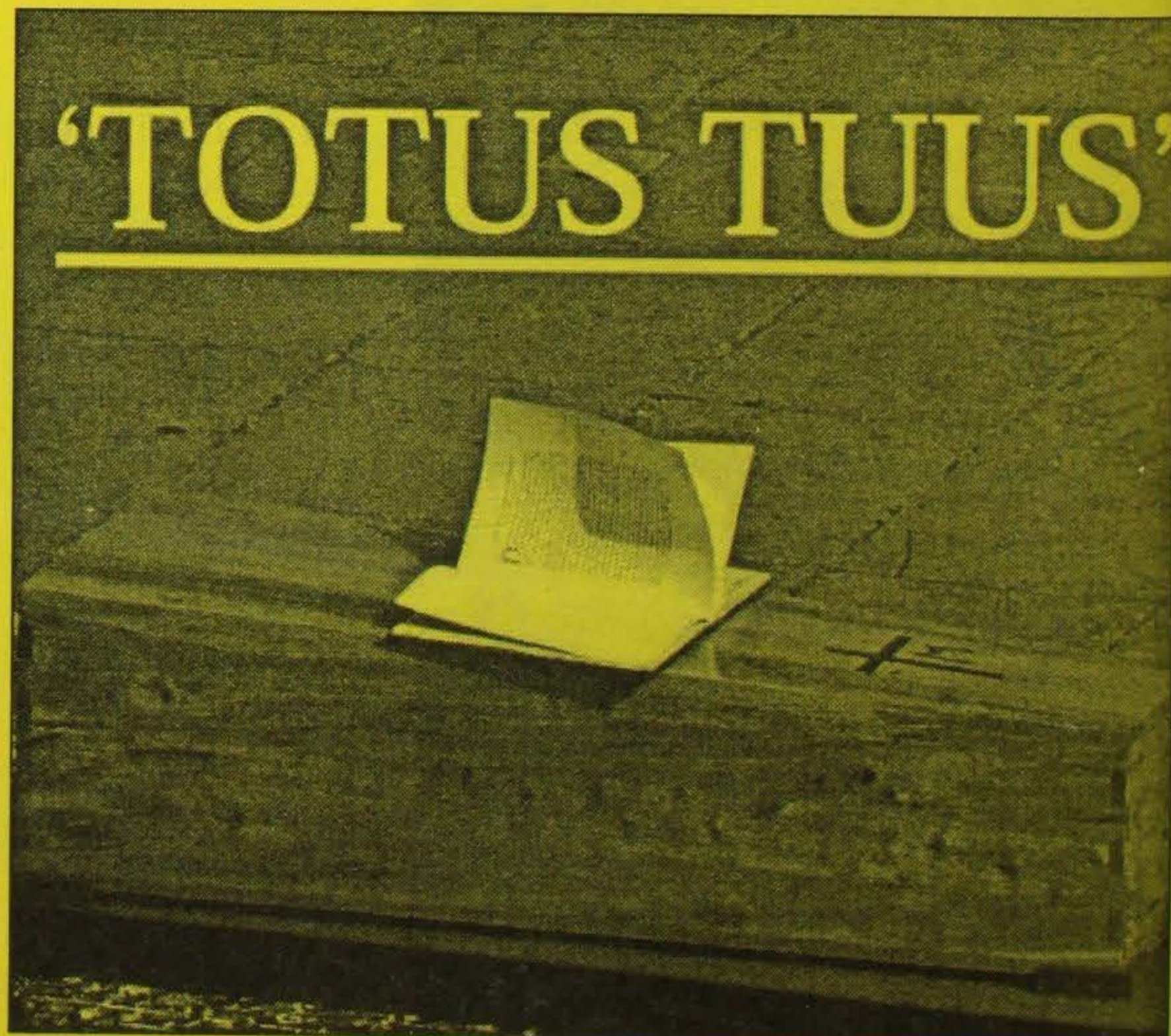
Eduardo Martinez Somalo izgovorio obrazac blagoslova Papina tijela na latinskom jeziku, u pratnji kardinala, članova Papinske obitelji i švicarskih gardista tijelo je u ophodu u posebnom lijesu na nosiljci s dvanaest nosača preneseno preko Trga Sv. Petra. Trgom je ponovno odjeknuo pljesak više od stotinu tisuća ljudi, u ozračju koji su mnogi opisali "dosad neviđenim". Papino tijelo je potom kroz glavna brončana vrata uneseno u baziliku, praćeno litanijama i zazivima "ora pro eo" (moli za njega) i postavljeno u podnožje glavnoga oltara, ispred Berninijeva baldahina, a onda je započelo jedinstveno hodočašće koje je trajalo sve do dana Papinog ukopa. Uz neprestanu molitvu i pjesmu, vjernici su u tišini, u miru i redu, dolazili do Papinog tijela, bacili na njega pogled, fotografirali ga i s uzdahom i suznim očima opraštali se od njega. Uz Papino tijelo prošlo je tako par milijuna ljudi.

UKOP PAPE IVANA PAVLA II.

Na Trgu Sv. Petra u Vatikanu u petak 8. travnja Katolička crkva, najviši predstavnici kršćanskih Crkava i predstavnici ostalih religija, velik broj vodećih svjetskih političara i neviđeno višemilijunsko mnoštvo vjernika oprostilo se od pape Ivana Pavla II. Praćeno pljeskom stotina tisuća okupljenih ispred vatikanske bazilike u 10 sati dvanaest nosača iznijelo je pred oltar jednostavni lijes od čempresa s tijelom pape Ivana Pavla II. Ispred lijesa na kojemu je bio papinski grb s križem i marijanskim znakom M na početku mise položen je Evanđelistar, a ispred lijesa išli su papinski ceromonijar nadbiskup **Piero Marini** i Papin tajnik nadbiskup **Stanislaw Dziwisz**. Dok je Scola cantorum predvodila pokojničku pjesmu, u procesiji je prema glavnome oltaru krenulo 140 kardinala u crvenim misnicama i s bijelim mitrama. U trenutku početka obreda sa svih katoličkih crkava diljem svijeta zvonila su zvona. Pogrebnu misu predvodio je dekan Kardinalskog zbora kardinal **Joseph Ratzinger**. Prije pogrebne mise okupljene državlike pozdravio je prefekt papinske kuće nadbiskup **James Harvey**. Pola sata prije početka mise, i unatoč rigoroznim mjerama talijanske policije, Trg Sv. Petra bio je posve ispunjen, a slično je bilo sa svim prilaznim ulicama, posebice na Via della Conciliazione i Piazza Risorgimento. Vijorile su se tisuće zastava s crnom vrpcom iz raznih zema-

lja i zajednica, među kojima su najbrojnije bile one poljske crveno-bijele. Mnogi su prijenos Papina pogreba pratili putem 27 video-zidova na raznim točkama u Rimu. Među posljednjima koji su došli na Trg Sv. Petra bio je američki predsjednik **George W. Bush** koji je zajedno sa suprugom i državnom tajnicom **Condoleezza Rice** došao 5 minuta prije početka. Nakon pozdrava kardinala Ratzingera uslijedila su liturgijska čitanja na raznim jezicima. Prvo čitanje iz Djela apostolskih čitano je na španjolskome jeziku, psalam se pjevao na latinskom, drugo čitanje iz Poslanice Filipljanima bilo je engleskom jeziku, a odlomak iz Ivanova evanđelja naviješten je ponovno na latinskom jeziku.

Prigodnu propovijed održao je kardinal **Josef Ratzinger**, koja je 13 puta prekidana pljeskom. Nakon propovijedi pjevao se Vjerovanje, a potom su na različitim jezicima uslijedile molitve vjernih. Tako se na francuskom jeziku molilo za pokojnoga Ivana Pavla II., na svahili jeziku za Crkvu, a uslijedili su zazivi na filipinskome, poljskom, njemačkom i na portugalskom jeziku za pokojne pape, biskupe, svećenike i sve vjernike kao i za potrebe Crkve i svijeta. Nakon pričesti, prije oproštaja od Svetoga Oca, vjerničko mnoštvo ponovno je uz dugotrajni i snažni pljesak izvikivalo "Svetac, svetac!", a na brojnim transparentima bilo je napisano "Svetac odmah!" Uslijedile su pogrebne molitve koje je predvodio kardinal **Ratzinger**, i litanjski zaziv sviju svetih. Nakon toga zaziv na talijanskom jeziku u ime Rimske Crkve izmolio je vikar grada Rima kardinal **Camillo Ruini**. Drugi zaziv na grčkome jeziku izmolio je aleksandrijski koptski patrijarh **Stephanos Ghattas**, a nakon njega katolikos Armenske apostolske Crkve **Karekin II.** na armenskome jeziku. Uza zvonjavu zvona bazilike Sv. Petra i uz pjesmu Marijina hvalospjeva "Veliča duša moja Gospodina", u pratnji kardinala Svete rimske crkve, tijelo pape Ivana Pavla II. njegovi ukućani za života u vatikanskoj palači unijeli su u kriptu bazilike, a okupljeno je mnoštvo ponovno dugotrajnim pljeskom zahvaljivalo Svetom Ocu izvikujući "Svetac, svetac!", "Ivane Pavle!", "Svetac odmah!", "Papa, papa!". Lijes je potom vezan crvenim vrpcom i zapečaćen Papinim i vatikanskim pečatom. Nakon toga je položen u lijes od cinka, a onda je stavljen u veći lijes od orahovine te ponovno zapečaćen. Na njegovu pokrovu nalazi se križ i grb pape Ivana Pavla II. Posmrtni ostaci Svetoga Oca počivat će u kripti u grobnici u kojoj je prethodno bio ukopan blaženi papa Ivan XXIII. Na pogrebnoj su misi, među 140 kardinala sudjelovala i dvojica kardinala iz

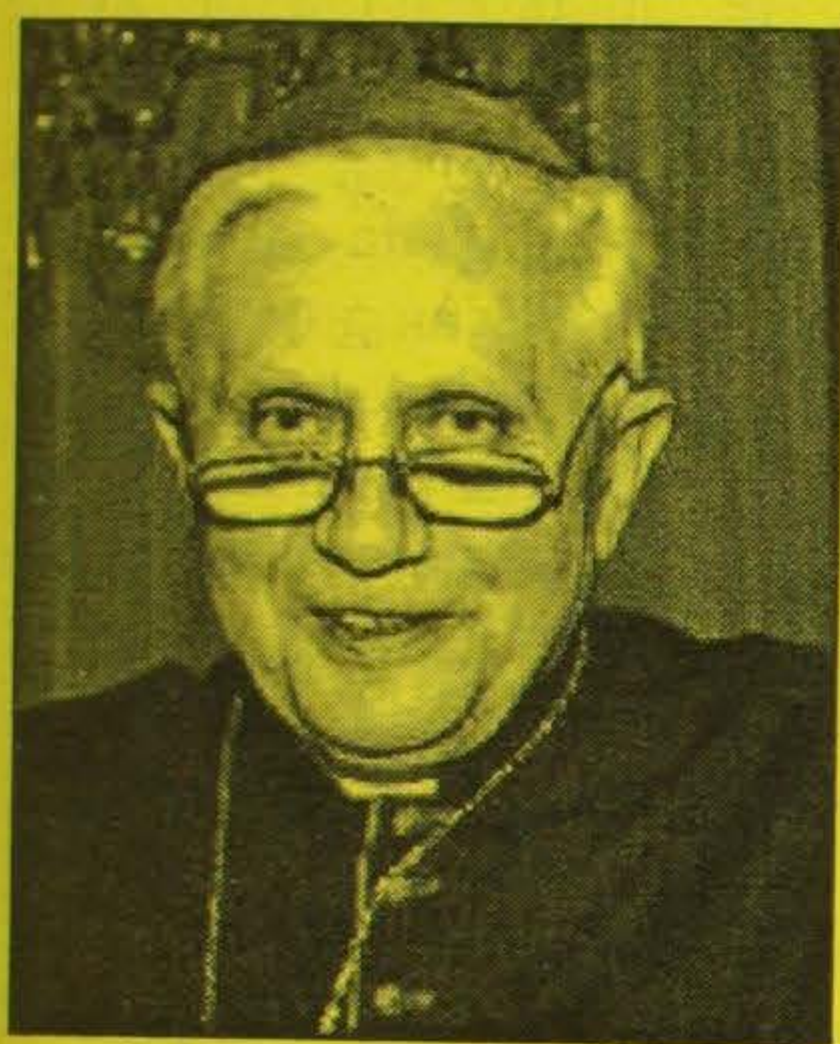

hrvatskoga naroda: kardinal **Josip Bozanić** i kardinal **Vinko Puljić**, koji će od 18. travnja sudjelovati u konklavi. Među više od dvije stotine vodećih svjetskih državnika i političara bilo je i izaslanstvo Republike Hrvatske koje su činili predsjednik RH **Stjepan Mesić** sa suprugom, predsjednik Vlade **Ivo Sanader** sa suprugom i potpredsjednik Hrvatskoga sabora **Luka Bebić**.

U ime Katoličke crkve u SCG na ukopu Sv. Oca sudjelovao je nadbiskup **Hočevar** a državnu delegaciju sačinjavali su predsjednik državne zajednice SCG **Svetozar Marović**, predsjednik R. Srbije **Borist Tadić**, ministar vanjskih poslova SCG **Vuk Drašković**.

IDI ZA MNOM

/Propovijed kardinala Josepha Ratzingera/

“Idi za mnom” kaže uskrsli Gospodin Petru, kao svoju posljednju riječ ovome učeniku, izabranom da pase njegove ovce. “Idi za mnom” - ova jezgrovita Kristova riječ može se smatrati ključem za razumijevanje poruke koja izvire iz života našega neprežaljenoga i ljubljenoga pape Ivana Pavla II., čije ostatke danas polažemo u zemlju poput sjemena besmrtnosti - srca ispunjena žalošću, no i

radosnom nadom i dubokom zahvalnošću. To su osjećaji naše duše, braćo i sestre u Kristu, prisutni na Trgu Sv. Petra, na okolnim ulicama i u različitim dijelovima grada Rima, ispunjenoga ovih dana nebrojenim mnoštvom u tišini i molitvi. Sve vas srdačno pozdravljam. U ime Kardinalskoga zbora želim uputiti i svoj pozdrav pun poštovanja poglavarima država i vlada, kao i poslanstvima različitih zemalja. Pozdravljam vlasti i predstavnike Crkava i crkvenih zajednica, te različitih religija. Pozdravljam potom nadbiskupe, biskupe, svećenike, redovnike, redovnice i sve vjernike pristigle sa svih kontinenata; osobito mlade, koje je Ivan Pavao II. volio nazivati budućnošću i nadom Crkve. Moj je pozdrav, usto, upravljen svima onima koji su u svim dijelovima svijeta sjedinjeni s nama putem radija i televizije u ovom sudjelovanju na svečanom obredu opraštanja od ljubljenoga pape. Idi za mnom - kao mladi student Karol Wojtyła zanosio se književnošću, kazalištem, pjesništvom. Radeći u kemijskoj tvornici, u okruženju i pod prijetnjom nacističkim terorom, čuo je glas Gospodinov: Idi za mnom! U tom sasvim osobitom kontekstu počeo je čitati filozofske i teološke knjige, potom je stupio u tajno sjemenište što ga je osnovao kardinal Sapieha, a nakon rata mogao je dovršiti svoje studije na teološkom fakultetu Jagelonskoga sveučilišta u Krakovu. Toliko nam je puta u svojim pismima svećenicima i u autobiografskim knjigama govorio o svome svećeništvu za koje je bio zaređen 1. studenoga 1946. U tim tekstovima on tumači svoje svećeništvo posebice polazeći od triju Gospodinovih riječi. Ponajprije je tu ova riječ: “Ne izabraste vi mene, nego ja izabrah vas i postavih vas da idete i rod donosite i rod vaš da oстане” (Iv 15,16). Druga je riječ: “Pastir dobri život svoj polaže za ovce” (Iv 10,11). I naposljetku: “Kao što je Otac ljubio mene tako sam i ja ljubio vas; ostanite u mojoj ljubavi” (Iv 15,9). U tim trima riječima nalazimo svu dušu našega Svetoga

oca. Doista je neumorno išao posvuda da donese rod, rod koji ostaje. “Ustanite, idemo!”, naslov je njegove posljednje knjige. “Ustanite, idemo!” - ovim riječima probudio nas je iz jedne umorne vjere, iz sna u koji su padali i još uvijek padaju učenici. “Ustanite, idemo!” kaže i nama danas. Sveti je Otac bio svećenik do kraja, jer je svoj život prinio Bogu za svoje ovce i za čitavo čovječanstvo, u svakodnevnom darivanju u službenju Crkvi, a osobitu u teškim kušnjama posljednjih mjeseci. Tako je postao jedno s Kristom, dobrim pastirrom koji ljubi svoje ovce. I konačno “ostanite u mojoj ljubavi”: Papa koji je tražio da se susretne sa svima, koji je bio sposoban praštati i otvoriti svoje srce svima, kaže nam, i danas, tim Gospodinovim riječima: Boraveći u Kristovoj ljubavi učimo, nasljeđujući Krista, umijeće istinske ljubavi. Idi za mnom! U srpnju 1958. počinje za mladoga svećenika Karola Wojtyła novo razdoblje u hodu s Gospodinom i za Gospodinom. Karol je krenuo po svome običaju sa skupinom mladih zaljubljenika kanua na jezera Masur, kako bi ondje skupa proveli praznike. No, sa sobom je ponio i pismo koje ga je pozivalo da se predstavi primasu Poljske, kardinalu Wyszynskome, a mogao je i pogoditi svrhu toga susreta: njegovo imenovanje pomoćnim biskupom Krakova. Napustiti akademsko poučavanje, ostaviti ovo poticajno zajedništvo s mladima, napustiti veliku intelektualnu bitku oko upoznavanja i tumačenja otajstva ljudskoga stvaranja, kako bi uprisutnio u današnjemu svijetu kršćansko tumačenje našega bitka - sve mu se to trebalo tada učiniti kao gubitak sebe samoga, gubitak upravo onoga što je već bilo postalo ljudski identitet ovoga mladoga svećenika. Idi za mnom - Karol Wojtyła je prihvatio, čuvši u pozivu Crkve Kristov glas. A kasnije je postao svjestan koliko je istinita Gospodinova riječ: “Tko god bude nastojao život svoj sačuvati, izgubit će ga; a tko ga izgubi, živa će ga sačuvati” (Lk 17,33). Naš Papa - to svi znamo - nije nikada želio čuvati svoj život, zadržati ga za sebe; htio je dati sebe sama bez zadržke, do posljednjeg trenutka, za Krista, a tako i za nas. Upravo je na taj način mogao iskusiti kako se sve ono što je predao u ruke Gospodinove na novi način vratilo: ljubav prema riječi, pjesništvu, književnosti, bila bitnom sastavnicom njegova pastoralnoga poslanja, te je dalo novu svježinu, novu aktualnost, novu privlačnost navještaju evanđelja, pa i kad je ono znak suprotstavljanja. Idi za mnom! U listopadu 1978. kardinal Wojtyła ponovno čuje glas Gospodinov. Ponavlja se razgovor s Petrom što nam ga donosi evanđelje navješteno u ovome slavlju: “Šimune Ivanov, ljubiš li me? Pasi ovce moje!”. Na Gospodinov upit: Karol, ljubiš li me?, krakovski nadbiskup odgovara iz dubine svoga srca: “Gospodine, tebi je poznato da te volim”. Kristova ljubav bila je dominantna snaga našega ljubljenoga Svetoga Oca; tko ga je vidio kako moli, tko ga je čuo kako propovijeda, to zna. I tako, zahvaljujući toj dubokoj ukorijenjenosti u Kristu, mogao je nositi teret koji nadilazi obične ljudske sile: biti pastir stada Kristova, njegove sveopće Crkve. Nije sada vrijeme da govorimo o pojedinim sadržajima ovoga tako bogatoga pontifikata. Htio bih samo pročitati dva retka iz današnje liturgije, iz kojih se vide središnji elementi njegova navještaja. U prvome nam čitanju sveti Petar kaže - a kaže nam i Papa skupa sa svetim Petrom: “Sad uistinu shvaćam da Bog nije pristran, nego - u svakom je narodu njemu mio onaj koji ga se boji i čini pravdu. Riječ posla sinovima Izraelovim navješćujući im evanđelje: mir po Isusu Kristu; on je Gospodar svijetu” (Dj 10,34-36). A u drugom čitanju sveti nas Pavao - a sa svetim Pavlom i naš pokojni Papa - jakim glasom potiče: “Braćo moja ljubljena i željkovana, radosti moja i vijenče moj, tako - čvrsto stojite u Gospodinu” (Fil 4,1). Idi za mnom! Skupa s poslanjem da pase njegovo

Odlazak Pape Ivana Pavla II.

stado, Krist naviješta Petru i njegovo mučeništvo. Tom zaključnom riječju koja sabire u sebi razgovor o ljubavi i o poslanju sveopćega pastira, Gospodin podsjeća na jedan drugi razgovor, onaj koji se odvio u ozračju Posljednje večere. O njemu je Isus rekao: "Kamo ja odlazim, vi ne možete doći". Petar pak reče: "Gospodine, kamo to odlaziš?" Isus mu odgovori: "Kamo ja odlazim, ti zasad ne možeš poći za mnom. No poći ćeš poslije" (Iv 13,33.36). Isus s večere odlazi na križ, ide prema uskrsnuću - ulazi u vazmeno otajstvo; Petar ga još ne može slijediti. Sada - nakon uskrsnuća - došao je trenutak, ono "poslije". Pasući stado Kristovo, Petar ulazi u vazmeno otajstvo, ide prema križu i uskrsnuću. Gospodin to kaže ovim riječima: "... dok si bio mlađi... hodio si kamo si htio, ali kad ostariš, raširit ćeš ruke i drugi će te opasivati i voditi kamo nećeš" (Iv 21,18). U prvom razdoblju svoga pontifikata Sveti je Otac, još mlad i pun snage, pod Kristovim vodstvom išao do krajnjih granica svijeta. No, poslije je sve više ulazio u patnje Kristove, sve je više razumijevao istinu riječi "drugi će te opasivati". I upravo je u tome zajedništvu s trpećim Gospodinom neumorno i obnovljenom snagom naviještao evanđelje, otajstvo ljubavi koja ide do kraja (usp. Iv 13,1). On je za nas protumačio vazmeno otajstvo kao otajstvo božanskoga milosrđa. U svojoj posljednjoj knjizi piše: Granica postavljena zlu "u konačnici je božansko milosrđe". A promišljajući o atentatu kaže: "Krist, trpeći za sve nas, dao je novi smisao patnji; uveo ju je u jednu novu dimenziju, u jedan novi poredak: poredak ljubavi... Patnja je ta koja spaljuje i uništava zlo svojim plamenom ljubavi, te i iz grijeha izvlači mnogoliki cvat dobra". Pokrenut tim viđenjem, Papa je trpio i ljubio u zajedništvu s Kristom. Stoga je i poruka njegove patnje i njegove šutnje bila tako rječita i plodna.

Božansko milosrđe: Sveti je Otac našao najčišći odraz Božjega milosrđa u Majci Božjoj. On, koji je u ranoj dobi izgubio mamu, još je više ljubio božansku Majku. Osjećao je kao da su riječi raspetoga Gospodina izrečene njemu osobno: "Evo ti majke!", te ju je poput ljubljenoga učenika primio u nutrinu svoga bića (eis ta idia: Iv 19,27) - Totus tuus. A od majke je naučio kako se suobličiti Kristu.

Svima će nam biti nezaboravna uspomena kako se ove posljednje uskršnje nedjelje svoga života Sveti Otac, obilježen patnjom, još jedanput pojavio na prozoru Apostolske palače, te posljednji put dao blagoslov "Urbi et orbi". Možemo biti sigurni da naš ljubljani papa sada stoji na prozoru doma Očeva, gleda nas i blagoslivlja nas. Da, blagoslovi nas, Sveti oče. Mi povjeravamo tvoju dragu dušu Majci Božjoj, tvojoj Majci, koja te vodila svakoga dana i koja će te voditi sada u vječnu slavu Njezina Sina, Isusa Krista našega Gospodina. Amen.

Hvala Ti...

Nisam znala koliko Te volim.

Čudila sam se što sam, poukršnjega petka ujutro, na radijsku vijest o pogoršanju Tvojega zdravstvenog stanja - prosuzila. Čudila sam se i tijekom dana što stalno razmišljam o Tebi, na internetu i radiju pratim što se s Tobom zbiva i pri svakom pokušaju zazivanja Boga - plačem. Brinula sam se i žalostila do boli, iako me je razum upozoravao da si star i bolestan, da Ti je život već odavno velika patnja.

Veselila sam se Tvojim dolascima k nama, slušala te, gledala i ponosila se Tobom. Posljednjih sam Te godina promatrala kako gubiš fizičku snagu, kako te tijelo ne sluša, zarobljuje. Slušala sam kako te polako napušta Tvoj muzikalni zvonki sonorni bariton - sve dok te za Uskrs potpuno nije izdao.

Nije me to odviše zabrinjavalo jer sam znala da je Tvoja snaga u duhu i mislima, dobroti i ljubavi prema čovjeku, u Božjoj istini i vjerodostojnu životu. Znala sam da nisi šmirant iako si bio glumac, znala da pošteno i mudro igraš ulogu koju ti je Bog namijenio, ali nisam znala da će najznačajniji dramski naboj imati Tvoj osvjetljeni prozor iza kojega polako umireš pred publikom cijeloga svijeta.

Nisam bila svjesna koliko te volim, koliko mi značiš. Nisam znala da si mi dijelom života i dragi član obitelji, životna konstanta na koju se oslanjam i s kojom računam.

Kad sam spoznala da se neumitno izmičeš, pobunila sam se protiv Tvoje smrti, prigovarala Bogu i uvjerala ga da Te ponovno može ozdraviti. Sebično sam zahtijevala od Njega Tvoje čudesno ozdravljenje, nagovarala ga na to, dosađivala... Čudo sam tražila, čudo očekivala, a onda se čudo doista počelo događati...

Događalo se, ali ne čudo ozdravljenja, nego čudo dostojanstvenoga ljudskog svjedočkog umiranja.

Hvala što si nam pokazao da je mudrost potrebna ne samo za život, nego i za dostojanstveno umiranje i smrt.

Hvala što si posvjedočio da se - s Bogom i u Bogu - ljudske snage višestruko umnažaju.

Hvala što si nam dijelio osmijehe, tople poglede, blagoslove, riječi.

Hvala što si nam pokazao kako se - do Božje volje - nositi s bolešću, starošću i ograničenostima.

Hvala što si nam pokazao što je praštanje i samilost, tolerancija i poniznost.

Hvala što si dokazao kako čovjek uz Boga, uzdignute glave može proživjeti život.

Hvala što si tako konzervativan - kažu - privukao Bogu tolike mlade.

Hvala što si rekao - Ne bojte se! - Doista, čemu strah kad smo Božji, a Ti naš zagovornik kod Boga!?

Hvala što si pokazao da sveci žive, rade i umiru i u našem vremenu, a ne samo biblijskom.

Hvala Bogu što Te je pozvao u svećenike, a Tebi što si se odazvao.

Hvala Ti...

Na dan sprovoda pape Ivana Pavla II.

U Zagrebu, 8. travnja 2005.

Jasna Kulešević-Ivančić

OBJAVLJENA PAPINA OPORUKA

Papa zahvaljuje Bogu što mu je spasio život u atentatu i na "velikom daru Drugoga vatikanskog koncila" - Papa 2000. razmišljao o povlačenju

U Vatikanu je 7. travnja objavljena oporuka pape Ivana Pavla II. Oporuka, koju je Ivan Pavao II. pisao u različitim razdobljima svoje papinske službe, započinje riječima: "Totus Tuus ego sum. U ime Presvetoga Trojstva. Bdijte, jer ne znate u koji dan Gospodin vaš dolazi". Papa u oporuci piše kako za sobom ne ostavlja nikakvu imovinu te traži da njegov osobni tajnik don Stanislaw Dziwisz spali sve njegove osobne bilješke. U oporuci je i Papina želja da bude pokopan u zemlju, a ne u kamenom grobu.

Ističe kako ga je "božanska providnost" uvijek "čuvala na čudesan način od smrti", da mu je Gospodin 13. svibnja 1981. (kada je Ali Agca na njega izvršio atentat) "produljio život", odnosno, kako ističe, "u određenom smislu mi ga je ponovno vratio". Piše da je zahvaljujući "božanskoj providnosti" hladni rat završio bez "nuklearnog sukoba" koji se nadvijao nad svijetom. U oporuci Papa je razmatrao mogućnost da se njegov ukop održi u Poljskoj. No, 1985. godine prepustio je odluku o ukopu Kardinalskom zboru, koji ukoliko to bude smatrao shodnim može se savjetovati s poljskim "sunarodnjacima".

Iz oporuke je vidljivo kako je Papa u godini Velikog jubileja 2000. razmišljao o povlačenju. "Prema božanskom naumu providnosti bilo mi je dano živjeti u teškom stoljeću koje odlazi u prošlost, i sada u godini u kojoj se moja životna dob bliži osamdesetima treba se zapitati nije li došlo vrijeme da ponovim s biblijskim Šimunom: Nunc dimittis", stoji u oporuci.

Nadalje se ističe kako je "pad komunizma sa sobom donio druge probleme". "Posljednje desetljeće proteklog stoljeća nije bilo označeno napetostima kao prethodno; to ne znači da nije sa sobom donijelo nove probleme i poteškoće", piše Papa. Ivan Pavao II. još jednom zahvaljuje Duhu Svetom "za veliki dar Drugoga vatikanskog koncila, čijim se zajedno sa čitavom Crkvom - a nadasve sa cijelim episkopatom - smatram dužnikom". Papa izražava uvjerenje kako će Koncil još dugo biti bogato vrelo nadahnuća novim naraštajima.

Papa se u oporuci spominje kardinala, nadbiskupa i biskupa, mnogobrojnih svećenika, redovnika i redovnica, vjernika laika i pripadnika ostalih kršćanskih vjeroispovijesti i drugih religija, ali i svijeta kulture, znanosti, politike te predstavnika sredstava društvenog priopćivanja. Posljednji dio oporuke Papa je pisao neposredno prije svoje smrti 17. ožujka 2005. U njemu je napisao: "In manus Tuas, Domine, commendo spiritum meum", "U ruke Tvoje, Gospodine, predajem duh svoj". /IKA/

IZBOR ZNAMENITIH CITATA PAPE IVANA PAVLA II.

- ◆ "Ne bojte se. Širom otvorite vrata Kristu." - iz Papina prvog obraćanja javnosti nakon izbora 16. listopada 1978.
- ◆ "Nikad nije bilo jednostavno prihvatiti poruke Evandjelja u cijelosti i nikad neće biti" - obraćajući se američkim katolicima u SAD-u 1987.
- ◆ "Papa ne može biti zatočenik Vatikana. Želim doći do svih... od stepskih nomada do redovnika i sestara u njihovim samostanima... Želim prekoračiti prag svakog doma." - u razgovoru s novinarima na počecima pontifikata.
- ◆ "Fizička kondicija ili odmakla dob nisu zapreke za dobar život. Bog ne gleda vanjska obilježja nego dušu." - na svoj 83. rođendan u 2003.
- ◆ "Želim li išta doznati o svom zdravlju, sve što trebam jest - pogledati novine" - šaleći se s novinarima tijekom leta za Kubu u 1998. godini.
- ◆ "Još sam u jednom komadu. Još nisam mrtav" - tijekom prvog pojavljivanja u javnosti nakon iščašenja ramena u 1993.
- ◆ "Nije li volja Krista da ovaj papa, ovaj slavenski papa, točno u ovom trenutku pokaže duhovno jedinstvo Europe?" - tijekom posjeta Poljskoj 1979.
- ◆ "Ne ratu! Rat nije uvijek neizbježan. On je uvijek poraz za čovječanstvo" - diplomatima 13. siječnja 2003. pred irački rat.
- ◆ "Nikad više nasilja! Nikad više rata! Nikad više terorizma! Neka, u ime Božje, svaka religija donese zemlji pravdu i mir, oprost i život. Ljubav." - obraćajući se mirovnom skupu u Assisiju u Italiji 2002. nakon terorističkog napada na SAD 11. rujna.
- ◆ "Stvari se ovdje doista moraju promijeniti." — u predavanju o nejednakosti u 1983. na Haitiju koje je kao skamenjen slušao predsjednik Jean-Claude Duvalier.
- ◆ "Bog je jednom rekao Ne ubij. Nikakva skupina, mafija ni bilo koja druga, ne smije pregaziti ovaj najsvetiji Božji zakon" - u govoru protiv mafije tijekom posjeta Siciliji u 1993.
- ◆ "Kršćani i Muslimani — općenito, loše smo se razumjeli. U prošlosti bili smo suprostavljeni pa se čak i iscrpljivali u polemikama i ratovima. Vjerujem da nas Bog danas poziva da promijenimo stare navike." - tijekom posjeta Casablanci u 1985.
- ◆ "Vi ste naša voljena braća, a na izvjestan se način može reći i da ste naša starija braća." - obraćajući se Židovima tijekom povijesnog posjeta rimskoj sinagogi u 1986. godini.
- ◆ "Nikad nije bio kršćanin i nikad nije pretendirao biti to, ali sam od njega puno naučio." - o Mahatmi Gandiju tijekom posjeta Indiji u 1986.
- ◆ "Do danas Auschwitz ne prestaje upozoravati, podsjećati nas da je antisemitizam veliki grijeh protiv čovječanstva." - o logoru u svojoj knjizi "Prijeći prag nade".
- ◆ "Objavljujem da Crkva nema ovlast da proširi zaredenje na žene i da prosudbu o tome definitivno trebaju donijeti svi Crkvi odani" - iz pisma kojim u 1994. potvrđuje zabranu zaređenja žena.
- ◆ "Nacija koja ubija svoju djecu nema budućnosti". - osvrćući se 1996. na rasprave u Poljskoj o liberalizaciji pobačaja.
- ◆ "Ne možemo izbjeći svaku kritiku niti je moguće udovoljiti svima" - tijekom posjeta SAD-u 1979.
- ◆ "Što su mi učinili?" - poruka koju je napisao nakon traheotomije 24. veljače 2005.

MISA ZADUŠNICA ZA IVANA PAVLA II. U SRIJEMSKOJ MITROVICI

Svečanu misu zadušnicu za papu Ivana Pavla II. u prepunoj konkatedrali Sv. Dimitrija, đakona i mučenika, u Srijemskoj Mitrovici na dan Papina ukopa 8. travnja predvodio je pomoćni biskup đakovački i srijemski i generalni vikar za srijemski dio biskupije Đuro Gašparović, zajedno sa srijemskomitrovačkim dekanom i župnikom Eduardom Španovićem, te uz sudjelovanje velikog broja vjernika. Misa je bila u liturgijskom ruhu crvene boje u znak povezanosti sa Srijemskim mučenicima čiju je 1700. obljetnicu mučeništva protekle godine svečano obilježila Đakovačka i Srijemska biskupija. Pozdravljajući vjernike biskup Gašparović posebno je istaknuo da nas je sama vijest o Papinoj smrti ispunila žalošću i tjeskobom, a žalost i tjeskoba se kroz naredne dane pretvarala u ponos i zahvalnost da smo imali tako velikog Papu, jer nam je u njemu Gospodin dao neumornog svjedoka i pastirskog slugu za čitavu Crkvu i za čitav svijet koji ga je volio i poštivao. U propovijedi je biskup govorio o osobi i službi pape Ivana Pavla II., rekavši kako je Papa utvrđivao braću u vjeri znajući da je vjera često stavljena na kušnju. Biskup je podsjetio i na godine rata te na Papin posjet Đakovačkoj i Srijemskoj biskupiji. Liturgijsko pjevanje u uskršnom ozračju predvodili su pjevači konkatedralnog zbora župe Srijemska Mitrovica. Na kraju su svi nazočni zapjevali pred slikom Svetog Oca pjesmu "Krist na žalu". U trenutku kad je objavljeno da je papa Ivan Pavao II. "otišao u dom Gospodnji" u subotu 2. travnja zazvonila su zvona konkatedrale manje bazilike te zvona crkva diljem Srijema, a kroz dane do sprovoda zvona su oglašavala Papinu smrt prema mjesnim običajima. /IKA/

O PAPI NA OBITELJSKOM SUSRETU

U petak, 15. ožujka, na mjesečnom "Obiteljskom susretu" sudionicu su se gledajući dokumentarni film o Ivana Pavlu II. još jednom podsjetili tog "velikog i svetog" Pape. Nakon filma župnik **Andrija Anišić** je govorio o svoja dva susreta s njim koja je imao dok je bio tajnik biskupije, na posebnim audijencijama s biskupom **Ivanom Péntzesom**. On je također govorio o svom doživljaju sudjelovanja na sv. misi u Papinoj kapeli te na njegovim misama u Pečuhu, Dubrovniku, Mariji Bistrici i Zagrebu. Nakon njega još je nekoliko sudionika govorilo kako su doživjeli Papine mise na kojima su sudjelovali u Zagrebu i Osijeku, a jedna žena prisjetila se susreta u Španjolskoj gdje je kao djevojka sudjelovala s mladima iz Subotice. Neki su ispričali kako su doživjeli sam događaj smrti i ukopa Sv. Oca. Opći je zaključak da je doista bio veliki Papa, koji je volio sve ljude i puno toga učinio za dobrobit Crkve i čovječanstva. Više njih je posvjedočilo da se u svojim molitvama njemu već obraćaju za zagovor i pomoć te se nadaju da će brzo biti proglašen blaženim i svetim. /Zv/

POČETAK KONKLAVA PRVI PUT U IZRAVNOM TELEVIZIJSKOM PRIJENOSU

U Vatikanu su 18. travnja započele konklave za izbor novog pape na kojima sudjeluje 115 kardinala elektora sa svih kontinenata, među njima prvi put u povijesti i dva hrvatska kardinala - zagrebački nadbiskup Josip Bozanić i vrhbosanski nadbiskup Vinko Puljić. Nakon kraće molitve koju je u Dvorani blagoslova predvodio dekan kardinalskog zbora kardinal Joseph Ratzinger, kardinali su se u ophodu uputili u Sikstinsku kapelu gdje će se održavati glasovanja sve do konačnog izbora 264. Petrova nasljednika, to jest 265. pape u povijesti Katoličke crkve. Tijekom ophoda pjevane su Litanije svih svetih, a zatim je otpjevan duhovski himan "O, dođi, Stvorče, Duše svet".

Dekan kardinalskog zbora Joseph Ratzinger pročitao je obrazac prisege iz apostolske konstitucije "Universi dominici gregis" (br. 53) te je zatim svaki pojedini kardinal izbornik prema redu prvenstva prilazio evanđelistaru i izgovorio "... obećajem, obvezujem se i prisežem" i stavivši ruku na Evanđelje dodajući "Tako mi Bog pomogao i ova sveta Božja Evanđelja koja svojom rukom dotičem". Tom se prisegom svaki od kardinala obvezuje na šutnju o svemu što je vezano uz izbor pape ali jednako tako se obvezuje da će, ukoliko upravo on bude izabran za papu, "vjerno vršiti munus Petrinum pastira sveopće Crkve".

Kada je glavni ceremonijar nadbiskup Piero Marini objavio "extra omnes", svi osim kardinala izbornika izašli su iz Sikstinske kapele.

Iza zatvorenih vrata duhovni nagovor održao je češki kardinal Tomas Spidlik, a zatim će se kardinali odlučiti hoće li danas održati prvo glasovanje.

Početak konklava prvi put u povijesti praćen je u izravnom televizijskim prijenosu diljem svijeta.

Nakon tri glasovanja Papa nije izabran, što je posvjedočio crni i sinoć oko 20 sati i danas oko 12 sati dim iz dimnjaka sa krova Sikstinske kapele. Taj čin promatrali su deseci tisuća ljudi koji s nestrpljenjem očekuju vijest o izboru novoga Pape.

Inače, iduća tri dana slijede glasovanja prema utvrđenom redoslijedu, dva ujutro, dva popodne sve dok se ne postigne dvotrećinska većina. Ako i u trećem nizu od sedam glasovanja nema rezultata, slijedi dan odmora, a ako rezultat ponovno izostane, kardinali će odlučiti hoće li se novi papa birati načelom apsolutne većine ili biranjem između dva kandidata koji su u prethodnom glasovanju dobili najviše glasova.

Konklave su obavijene najstrožom tajnošću i u javnost nisu "procurile" nikakve informacije o kardinalima za koje se jučer glasovalo, pa novinama nije preostalo ništa drugo nego da se bave, često neutemeljenim, nagađanjima. Da bi se spriječio svaki kontakt s vanjskim svijetom, Sikstinska kapela je pretražena kako bi se uklonili svi eventualni prislušni uređaji. U hotelu u kojem borave kardinali zabranjeni su ne samo telefoni i internet, već također radio i televizija. Mediji ističu kako je Sikstinska kapela najnedostupnije mjesto na svijetu, "nešto poput IBM-a", navodeći kako čak ni u doba raspada Sovjetskog Saveza nije nedostajalo izvora o tome što se događa u Kremlju. /IKA/

OPROŠTAJ SUBOTIČKE BISKUPIJE OD VOLJENOG PAPE

I naša biskupija pridružila se općoj Crkvi u molitvi najprije za njegovo zdravlje, a onda za njegov pokoj, premda su mnogi isticali da se već mole njemu a ne za njega.

MISA ZA PAPU NA BUNARIĆU

Misa za pokoj duše pape **Ivana Pavla II.** održana je u Svetišću Majke Božje na Bunariću, 3. 04. 2005. Obrazac mise bio je o božanskom Milosrđu. Ta misa je služena u sobi Ivana Pavla II. neposredno prije njegove smrti. Tom misom započelo je ovogodišnje hodočašće na Bunarić, no, ovog puta početak je bio izuzetan jer je obilježen smrću dragog nam Pape.

Vjernici i štovatelji pape Ivana Pavla II. su se spontano okupili na Bunariću, sjedinjeni u molitvi s katolicima čitavoga svijeta, koji su u tim trenucima žalili za vrhovnim poglavarom Katoličke Crkve i tražili utjehu u Božanskom Milosrđu Isusa Krista. Misu je predvodio rektor Svetišća, **dr. Andrija Kopilović** i nadahnuto, s ganućem propovijedao iznijevši svoje osobne doživljaje sa susreta s Papom. Subotički mediji su izvještavali sa ovog skupa. /Zv/

IZJAVA SUBOTIČKOG BISKUPA

U ime subotičkoga biskupa **dr. Ivana Pénzesa**, koji je zbog današnjega otvorenja Knjige žalosti u Apostolskoj nuncijaturi u Beogradu bio spriječen predvoditi konferenciju za tisak 4. travnja, njegovu izjavu povodom smrti pape Ivana Pavla II. pročitao je ceremonijar Subotičke biskupije **dr. Andrija Kopilović**, uz kojega su na novinarska pitanja odgovarali i gl. i odgovorni urednik katoličkoga mjesečnika "Zvonik" **preč. Andrija Anišić** te tajnik biskupije **preč. Slavko Večerin**.

Kako se navodi u izjavi biskupa Pénzesa, smrt Pape veliki je gubitak za cijelo čovječanstvo jer je on bio najveći moralni autoritet svoga vremena te je označio povijest prelaska u novi milenij, ostavio nam je plodove svog dugog pontifikata i kao poruku i kao testament koji trebamo slijediti. Nadalje, biskup Pénzes u svojoj izjavi poziva sve svećenike, redovnike, redovnice ali i vjernike Subotičke biskupije da se u molitvama zajedno sjećamo plemenite duše Ivana Pavla II., budući da će u srijedu 6. travnja u subotičkoj katedrali-bazilici sv. Terezije s počekom u 18 sati biti služena svečana sveta misa zadušni-

ZVONIK ❖ 4 / 2005

ca za papu Ivana Pavla II. Na kraju svete mise nazočnima će se obratiti i predstavnici kršćanskih crkava te vjerskih zajednica. "Neka lik i djelo Ivana Pavla II. živi ugrađeno u povijest našega vremena i sve što bijaše njemu veliko i nama dalje svijetli nakon što je prešao u pokoj", zaključuje u svojoj izjavi biskup Pénzes.

Istaknuvši kako je Subotička biskupija za Ivana Pavla II. vezana i osobnim susretima, posebno hodočašćem mladih koje je bilo organizirano još za vrijeme komunističke vlasti '80-ih godina, dr. Kopilović i preč. Anišić tu su priliku iskoristili za evociranje uspomena na dirljive osobne susrete sa Svetim Ocem.

Na kraju konferencije za tisak dr. Kopilović kratko je novinarima pojasnio daljnji tijek događanja vezan uz izbor novoga poglavara Katoličke crkve.

Željka Zelić

Okružnica biskupa Pénzesa u povodu Papine smrti

Subotički biskup **Ivan Pénzes** uputio je okružno pismo župnim uredima i samostanima u Subotičkoj biskupiji u kojem je dao preporuke i odredbe za biskupiju u svezi s pogrebom **pape Ivana Pavla II.** U okružnici se navodi kako će 6. travnja biti misa zadušnica za pokojnoga papu Ivana Pavla II. u katedrali bazilici Sv. Terezije Avilske u 18 sati.

Nadalje, u okružnici se navodi kako je svaki svećenik dužan služiti tri mise za pokojnoga Papu. Na dan ukopa 8. travnja u 10 sati trebaju se oglasiti sva zvona u župnim i samostanskim crkvama Subotičke biskupije u trajanju od 26 minuta kao spomen na 26 godina Papina pontifikata.

Kod nedjeljnih misa koje se služe za narod na kraju treba dodati i posebnu molitvu nakon koje je potrebno izmoliti i Očenaš, Zdravo Marijo i Slava Oca te zaziv za mrtve. Molitva se moli sve do početka zasjedanja konklava.

Svećenici su obvezni na svim crkvama i crkvenim zgradama izvjesiti crni stijeg do ukopa. Nakon početka konklava potrebno je moliti za izbor novoga poglavara Katoličke crkve. Nakon što započnu konklave, na nedjeljnim misama neka se pjeva himan "Dođi Duše Presveti". U zazivima molitve vjernika nedjeljom, potrebno je dodati molitveni obrazac za izbor novoga pape. Izbor novoga pape neka se oglasi svečanim zvonjenjem svih crkvenih zvona kod mise. Nakon izbora novoga pape u nadolazeću nedjelju neka se pjeva himan "Te Deum" te Papinska himna.

Željka Zelić

KNJIGA ŽALOSTI I SVETA MISA ZADUŠNICA

U srijedu, 6. travnja u 9 sati u subotičkoj katedrali-bazilici sv. Terezije otvorena je Knjiga žalosti u povodu smrti pape Ivana Pavla II. Prvi su se u knjigu žalosti upisali biskup **dr. Ivan Pénzes** te gradonačelnik **Géza Kucsera** i predsjednik

Odlazak Pape Ivana Pavla II.

općine Subotica **Saša Vučinić**. Cijeli dan vjernici su se upisivali u Knjigu žalosti, uz koju su se neprestano, kao počasna straža, izmjenjivali "Čuvari Božjeg groba" obučeni u bunjevačku narodnu nošnju.

Grad Subotica i Subotička biskupija istoga dana navečer oprostili su se od voljenog Pape svečanom sv. misom koju je predvodio subotički biskup mons. dr. Ivan Péntzes u zajedništvu s preko 50 svećenika i redovnika uz sudjelovanje mnoštva vjernika. Na misi u subotičkoj katedrali-bazilici sudjelovali su i najviši predstavnici kršćanskih Crkva u Vojvodini kao i predstavnici židovske zajednice u Subotici. Misi je nazočila i mjesna samouprava na čelu s gradonačelnikom, generalni konzuli R. Hrvatske i Mađarske te predstavnici kulturnih, društvenih i politički udruga. Pjevali su združeni katedralni zborovi "Albe Vidaković" i "Sv. Terezija" kao i zbor mladih "Collegium Catholicum" pod ravnanjem s. **Mirjam Pandžić**. Božju riječ i molitve vjernika čitali su odnosno predmolili vjernici laici i sjemeništarc. Misa je bila dvojezična - hrvatski i mađarski.

Prigodnu propovijed održao je biskup Péntzes, koji je prikazujući život i djelovanje pape Ivana Pavla II. među ostalim rekao: "Svidjelo se Uskrsnom Gospodinu, poslije Kalvarije i križnog puta, pozvati svog namjesnika na vječnu uskrsnu svečanost u nebo. Neka se vrši volja Božja i po smrti njegovog vjernog sluga, koji je preuzimajući kormilo Petrove lađe, pozvao sve da Kristu jedinom otkupitelju čovjeka otvore svoja vrata. Čvrsto vjerujemo i nadamo se kako mu je Otac nebeski sada otvorio širom vrata raja i uveo ga u veselje Gospodara svoga..."

Navodeći zatim statističke podatke njegovog neumornog pastoralnog djelovanja istaknuo je: "Papa Ivan Pavao II. je bio

ponizan i skroman, ali i osoba velikog autoriteta... I sada, kad razmišljamo o njemu imamo dojam kako se radi o 'Božjem generalu' koji je vodio borbu sa zlom, te diljem svijeta branio božanska i ljudska prava..." U nastavku propovijedi biskup Péntzes je podsjetio na Papin "vapaj" iz Santiago de Compostella (1982.) kojim je izrekao svoju viziju Europe: "Ja, biskup Rima i pastir sveopće Crkve obraćam se tebi, stara Europo, i vapim glasom punim ljubavi: Pronađi sebe, budi svoja. Otkrij svoje religiozne korijene i oživi ih. Oživi autentične vrednote koje su te učinile slavnom i na drugim kontinentima. Ti si kadra još uvijek biti svjetlo civilizacije i poticaj ljudskog napretka".

Svoju propovijed na hrvatskom jeziku završio je riječima: "Mi smo svjesni koga smo izgubili. Izgubili smo dragog prijatelja, oca i poglavara. No, očima vjere, koju je i papa Ivana Pavao II. neumorno svjedočio i propovijedao, gledamo na ovaj nenadoknadiivi gubitak, te se nadamo i vjerujemo kako smo sada dobili moćnog zagovornika kod Boga. Njemu, koji je čvrsto vjerovao u otajstvo Isusovog uskrsnuća, neka sada Gospodin udijeli radost vječnog blaženstva."

U mađarskom dijelu propovijedi biskup se posebno osvrnuo na njegov životni put, na njegovo geslo "Totus tuus" te je naglasio kako među ono što je najčešće za svog dugog pontifikata ponavljao možemo ubrojiti njegovu poznatu rečenicu: "Ne bojte se!". Mogli bismo je nazvati i sažetkom njegove nauke. S tom rečenicom uputio je Crkvi i čovječanstvu mnoge pozive: "Ne bojte se! Otvorite, raskrilite vrata Kristu; Ne bojte se biti sveti u trećem tisućljeću kršćanstva; Izvezite na pučinu, ne bojte se graditi civilizaciju ljubavi; ne bojte se otvoriti vrata Kristu; ne bojte se jer je Gospodin s nama do svršetka svijeta..."

Poslije sv. pričesti riječi sućuti Katoličkoj crkvi kao i sjećanja na lik Ivana Pavla II. nazočnim vjernicima uputili su i svi predstavnici drugih kršćanskih Crkava Vojvodine. Episkop bački **Irinej Bulović**, koji se i osobno susreo s Papom, za tu je prigodu nosio pektoral koji mu je darovao Ivan Pavao II. kao i medaljon s likom Gospe Čenstahovske. On je istaknuo da mu je susret s papom Ivanom Pavlom II. ostao u dubokom sjećanju te da je sretan što je mogao biti na čelu delegacije SPC prigodom njenog prvog službenog posjeta Papi i Vatikanu. Biskup reformirane kršćanske Crkve **István Csete Szemesi** podsjetio je kako je ovaj Papa puno učinio za zbližavanje i ujedinjenje kršćanskih Crkava te podsjetio da je prigodom pohoda Mađarskoj posjetio i jednu reformiranu kršćansku crkvu i u njoj predmolio Velikosvećeničku molitvu. Biskup slovačke evangeličke Crkve **Samuel Vrbovsky**, izražavajući sućut katolicima podsjetio je na veliki događaj Augsburške vjeroispovijesti koju su potpisale

Evangelička i Katolička crkva, što je djelo pape Ivana Pavla II. Nazoćnima se obratio i superintendent evangeličke Crkve **Árpád Dolinsky** a rabin **Harbur Tamás**, pročitao je nekoliko stihova Psalma 18. Na kraju ovoga komemorativnoga dijela govorio je gradonačelnik Subotice **Géza Kucsera**, ističući neprocjenjiv doprinos pape Ivana Pavla II. u širenju mira i ljubavi među narodima svijeta. U posebnom priopćenju granonačelnik je pozvao Subotičane da se pridruže svijetu u žalosti za Svetim ocem te dodao: "Smrću Svetoga Oca svijet je izgubio jednoga od najvećih humanista čovječanstva. Ivan Pavao II. - koji je nepokolebljivo vjerovao u mir i u duhu uvijek ostao mlad, napustio nas je nakon papinske službe duge četvrt stoljeća, uvjeravajući ne samo svoje vjernike, već i sve ljude koji vjeruju da je duh modernih vremena spojiv s vječnim vrijednostima. Njegovom smrću postali smo siromašniji za jednoga čovjeka čiji su život i djelo bili posvećeni svim ljudima i koji su postali dio svih nas. Cijeli svijet je u žalosti za Svetim Ocem, pridružimo se tome i mi, Subotičani. Zajedno sa Subotičkom Rimokatoličkom biskupijom pozivam Vas da 8. travnja 2005. godine, na dan pokopa svi zajedno i dostojanstveno ispratimo Karola Woytilu - papu Ivana Pavla II".

Dok su biskup i svećenici izlazili iz katedrale, pjevali smo uz suze Papinu pjesmu "Krist na žalu", upirući tako pogled na "drugu obalu" na koju je sretno prispio naš dugogodišnji vrhovni poglavar i dobri pastir papa Ivan Pavao II.

Andrija Anišić

SOMBORCI KOD PAPE

Tijekom osamdesetih godina prošloga stoljeća vjernici župe Presvetoga Trojstva iz Sombora dva puta godišnje pohodili su Vatikan i posjećivali papu Ivana Pavla II. Župnik **Josip Pekanović** vrlo uspješno je organizirao ova hodočašća u Rim koja su, nažalost, kasnije prekinuta zbog ratnih događanja u Jugoslaviji.

Imao sam sreću sa suprugom putovati u Rim u rujnu 1990. godine prigodom posljednjeg takvog hodočašća. Putovali smo autobusom a u Rimu nas je čekao ugodan smještaj u Domu hrvatskih hodočasnika. Prečasni Pekanović, kao izvanredni poznavalac Rima, upriličio nam je obilazak mnogih povijesnih znamenitosti u Vatikanu i Rimu.

Svakako najveći dojam na nas ostavio je susret s Papom. Sveti Otac je u dvorani za prijeme, među mnogim hodočas-

Legenda: Papa pozdravlja hodočasnike iz Sombora u rujnu 1990. godine

nicima iz cijeloga svijeta, pozdravio i hodočasnike iz župe Presvetog trojstva iz Sombora. Kasnije nam je prišao i udijelio blagoslov. Tom ga je prigodom župnik Pekanović pitao kada će nas posjetiti. Odgovorio je da će rado doći čim dobije poziv. U 26 godina njegovog pontifikata posjetio je više od 130 zemalja, nažalost zvanični Beograd za cijelo to vrijeme nije našao za shodno da Svetoga Oca pozove u posjet.

Josip Z. Pekanović

SJEĆANJE NA PAPU IVANA PAVLA II.

Jedna sam od sretnica koja je hodočastila u Zagreb 1994. godine prigodom prvog posjeta Sv. Oca Hrvatskoj. U tom nepreglednom mnoštvu vjernika mi hodočasnici iz Subotičke biskupije imali smo vrlo dobro mjesto tako da smo sve dobro vidjeli i čuli. Bili smo ponosni što su mladenci **Ivan i Blaženka Piuković** s gospođom **Stankom Kujundžić**,

tadašnjom potpredsjednicom grada Subotice, izbliza mogli pozdraviti Papu i predati mu prigodne darove. Bio je to za mene najveličanstveniji događaj u životu. Naročito me ganulo to što je Papa govorio na hrvatskom jeziku. Još i danas pamtim suze radosnice koje su mi tekle niz lice. Tom prilikom sam načinila par snimaka koje vam šaljem. Dragi su mi iako su načinjeni s velike udaljenosti.

Proteklih dana suosjećala sam sa svim vjernicima Katoličke crkve zbog odlaska dragog nam Pape koji nas je toliko volio i tako silno obogatio svojim neumornim radom i tako pozitivnom energijom ljubavi koju je unosio u sve svoje susrete s ljudima čitavoga svijeta. Uvjerena sam da je on već u raju pa se njemu molim za našu Crkvu i za našu budućnost.

Jelena Bošnjak

IVANU PAVLU II.

Ti si ta iskra sveta,
biser poslan s neba
da obnoviš cijeli svijet.
Ti si ta zvijezda u tami,
svjetionik usred noći
na putu u 21. vijek.

ZA SVAKI TVOJ KORAK,
POGLED I RIJEČ,
ZA SUZU U OKU, MOLITVE,
ZA BLAGOSLOV, ZA ZAGRLJAJ,
HVALA TI SVETI OČE!

Najveći apostol-putnik,
nježan otac si Ti,
što grliš nas ljubavlju Isusa.
Ivane Pavle, Tebe volimo!
Sveti Oče, za Tebe molimo!

U srcu Tvom Marija živi,
cijeli svijet Njoj si posvetio,
život Tvoj, Ona za nas čuva.
Jer mi smo Tvoja nada,
a Ti čvrsta stijena
što nas brižno Kristu poziva.

Verica Kraš
Pjesmu je uglazbio
Danijel Trubić

Uređuju: Robert Mađarić i Vinko Cvijin

Blagdan svetog Josipa - rektorov imendan

U Crkvi se još od najranijih vremena ukorijenila praksa da kršćanske obitelji daju svojoj djeci imena svetaca ili takva imena koja imaju duboku biblijsku simboliku. Tako svatko od nas ima svoga sveca zaštitnika, koji već prebiva u Kristovoj slavi i kojemu upravljamo naše molitve u želji da posreduje između nas i našeg nebeskog Oca. Imendani stoga predstavljaju jednu od najznačajnijih svetkovina u životu svakog kršćanina. Tako su sjemeništarci 19. ožujka, proslavili blagdan svetog Josipa, koji je nebeski zaštitnik direktora naše gimnazije i rektora zavoda **mons. Josipa Mioča**.

Uoči samog blagdana sjemeništarci su pripravili skroman program u njegovu čast. Maturanti su održali prigodne govore na hrvatskom i mađarskom jeziku, a zatim smo se jednostavnim darovima i pjesmom zahvalili gospodinu rektoru za dugogodišnji uporan i požrtvovan rad u Paulinumu.

Blagdan svetoga Josipa proslavili smo svetom misom u sjemenišnoj kapelici, koju je predvodio gospodin rektor, prikazujući je upravo za nas sjemeništarce, te da Božji blagoslov prati ovu našu sjemenišnu zajednicu. Mi smo se pak molili za našeg poglavara da ga Bog poživi još mnogo ljeta, te da mu da snage za rad u toj veoma odgovornoj službi.

Robert Mađarić

Paulinum na prezentaciji srednjih škola

U Subotici je 12. i 13. travnja u velikoj sportskoj dvorani održana po prvi put prezentacija svih subotičkih srednjih škola. Sve škole su na jednom mjestu mogle predstaviti svoja usmjerenja, radove i dostignuća. Među brojnim stručnim školama i među trima subotičkim gimnazijama, predstavila se i Biskupijska klasična gimnazija "Paulinum". Paulinci su odgovarajući na brojna pitanja posjetitelja pokušali predočiti uvjete za upis, za učenje i rad, koje nudi četverogodišnje školovanje i život u Paulinumu za daljnje, prije svega bogoslovno, školovanje.

Robert Mađarić

Posjet franjevcima

Na poziv gvardijana subotičkog samostana **fra Zoltána Dukaija** sjemeništarci su 10. travnja bili u gostima i na susretu s vjernicima u franjevačkoj crkvi sv. Mihaela. Svečano misno slavlje predvodio je **p. Ivan Holetić** u koncelecijaciji s duhovnikom sjemeništa **mons. Markom Forgićem** i prefektom **vlč. Ignacom Brasnyóm**. Nakon propovijedi, sjemeništarac **Franjo Kožul**, učenik četvrtog razreda, održao je kratak govor o svom zvanju i o tome kako je odlučio krenuti Kristovim stopama. Nakon pričesti **Anto Čartolovni** recitirao je pjesmu "Uskrsnuće". Poslije svete mise sjemeništarci su bili počašćeni bratskim agapeom, a zatim su još u poslijepodnevnom satima ostali na razgledanju samostana i u bratskom razgovoru.

Vinko Cvijin

Oproštaj od pape Ivana Pavla II.

Čuvši da je Sveti Otac papa Ivan Pavao II na smrtničkoj postelji, naša mala zajednica se okupila u sjemenišnoj kapelici, gdje smo se molili da mu Otac olakša namijenjeni mu križ i da mu podari svoj mir. Sutradan, 2. travnja u kasnim večernjim satima ga je milosrdni Otac pozvao k sebi, što su nam i oglasila zvona bazilike sv. Terezije Avilske. Pomolili smo se Bogu za pokoj njegove duše, a nakon toga smo pošli na počinak, a sutradan smo izmolili vespere na istu nakanu.

U ponedjeljak smo u kapelici održali prvu sv. misu - Requiem za pokoj duše dragoga nam pape Ivana Pavla II. Svetu misu je predvodio rektor sjemeništa, **mons. Josip Mioč**. Ispred oltara smo postavili sliku s Papinim likom, te smo slijedeće dane, skupa s cijelim svijetom, proveli u žalosti.

U srijedu, 6. travnja, održana je svečana biskupska misa u bazilici sv. Terezije Avilske koja je za nakanu imala pokoj duše dragoga nam pokojnika, na kojoj su pored predstavnika drugih kršćanskih Crkava i vjerskih zajednica, uglednih gostiju i mnoštva vjernika sudjelovali i sjemeništarci.

A onda su, 8. travnja, u 10 sati zazvonila sva zvona naše biskupije punih 27 minuta, podsjećajući na 27 godina pontifikata Ivana Pavla II. Pogreb smo mogli pratiti preko televizije.

Izgubivši papu, izgubili smo velikog prijatelja i brata na zemlji, ali smo dobili jakog zagovornika kod našeg Oca nebeskog, i stoga se trebamo radovati, jer svaka smrt jest bolna, ali svaka smrt u sebi nosi iskru uskrsnuća.

Život je križ... smrt nas oslobađa od križeva... a On od smrti!

Gabrijel Lukač

Uređuje i piše: s. Blaženka Rudić

VRŠENJE BOŽJE VOLJE i SVETOST

Ima kršćana koji nikad ne postavljaju pitanje što je volja Božja, što Bog od njih traži. Sami odlučuju o svom životu, sami biraju ono što je po njihovu mišljenju dobro. A Bog im poručuje: "Misli vaše nisu moje misli i puti moji nisu vaši puti" (Iz 55,8). Možda čak nastoje izvršiti svoje vjerske dužnosti, ali nedostaju plodovi vjere ili oni ne dopiru u njihov svakodnevni i konkretan život.

Ima onih koji žele znati volju Božju, ali ne da je izvrše, nego da Bogu prigovaraju zbog njegovih djela i da mu spočitavaju njegove pogreške. Takvima Bog poručuje: "Dan za danom oni mene traže i žele znati moje putove, kao narod koji vrši pravdu i ne zaboravlja pravo Boga svoga" (Iz 58,2). Čemu znati volju Božju ako je ne želimo izvršiti?

Ima napokon i onih koji govore s psalmistom: "Milje mi je, Bože moj, vršiti volju tvoju, Zakon tvoj duboko u srcu ja nosim" (Ps 40,9). Takvi Božju riječ slušaju i vrše je. Volja Božja je vrlo bliska Božjoj riječi, Božjem Zakonu. Bog nam u svojoj riječi objavljuje svoju volju.

Ovo je volja Božja: vaše posvećenje (1 Sol 4,3)

Bog je u Starom zavjetu neprestano poticao i pozivao svoj narod: Budite sveti, jer svet sam ja, Bog vaš (usp. Pnz 11,45). Isus Krist je svojim utjelovljenjem učinio da nam Božja svetost bude očita i opipljiva. Štoviše, on nam je pokazao kako trebamo sveto živjeti. "Njegovo smo djelo, stvoreni u Kristu Isusu za dobra djela, koja Bog unaprijed pripravi da u njima živimo" (Ef 2,10). Božja volja jest da se mi spasimo, a on nam pokazuje put i nudi sredstva i pomoć. Ako želimo postići cilj, a to je sreća i blaženo gledanje Boga za koje smo stvoreni, onda moramo nastojati oko posvećenja bez kojega se nitko ne može svidjeti Gospodinu (usp. Heb 12,14).

Međutim, nije lako vršiti volju Božju. Ako je čovjek i spozna, ona je toliko različita od mišljenja ovoga svijeta da čovjek od nje lako odustane kao od

puste tlapnje. Čovjek je pod utjecajem reklama, uspjeha pod svaku cijenu, pod utjecajem uživalačkog mentaliteta. Kako se oduprijeti? Kako ustrajno prepoznavati i slijediti Božju volju? Apostol Pavao nam savjetuje: "Ne suobličujte se ovom svijetu, nego se preobrazujte obnavljanjem svoje pameti da možete razabirati što je volja Božja, što li je dobro, Bogu milo, savršeno" (Rim 12,2). Ili, na drugom mjestu govori, da svjetski čovjek, zemaljski čovjek ne može prihvatiti ono što dolazi od Duha. Samo čovjek koji živi po Duhu prosuđuje život i svijet na ispravan način (usp 1 Kor 2,14).

Kako živjeti po Božjoj volji?

Ljudi se često pitaju: Kako ću znati što je volja Božja? To sigurno neće biti jasno odjednom. S naše strane mora postojati iskrena želja da volju Božju ispunimo, da činimo ono što Bog hoće. Vidi li Bog kod nas tu želju on će nam sve jasnije očitovati što nam je činiti. I kako budemo sve više približavali svoje misli i osjećaje Kristovim, tako će nam biti jasnije što je volja Božja. Apostol Pavao savjetuje tri koraka: "Uvijek se radujte! Bez prestanka se molite! U svemu zahvaljujte! Jer to je za vas volja Božja u Kristu Isusu" (1 Sol 5,16 - 18).

Onaj tko vrši volju Božju živi spokojno i radosno, znajući da Bog sve okreće na dobro onima koji ga ljube (usp. Rim 8,28). Ako ga snađe i trpljenje raduje se kao zajedničar Kristovih patnji, jer zna da će klicati s Kristom u slavi (usp. 1 Pt 4,13). On svaki dan i svaki tren života očekuje kao Očev dar, znajući da Bog daje dobre dare svojoj djeci. Zašto su onda kršćani tjeskobni, tužni i razočarani kao i ostali koji nemaju vjere?

Božju volju nije moguće prepoznati bez molitve. U molitvi, koja je susret Oca i njegove ljubljene djece, otkrivamo čudesnost Očeva plana, koji mi ljudi nikada ne možemo tako pobrkati da se on ne bi snašao, da ne bi imao neko rješenje. U molitvi primamo snagu da

Božju volju koju smo spoznali ispunimo. Često puta to nije lako i mnogo toga nas želi odvratiti. Zato najčešće ne činimo dobro za koje osjećamo poticaj; nemamo duhovne snage. Ili ako i započnemo brzo malakšemo i odustajemo.

Ako umijemo zahvaljivati Bogu za sve što nam život donese postajemo slobodni od straha. Ne bojimo se i ne strahujemo pred budućnošću. Zahvaljivanjem iskazujemo ljubav i povjerenje u našeg nebeskog Oca. Ako sada i ne vidimo kako nešto ima smisla i čemu koristi, zahvaljivanjem očitujemo vjeru da će sve imati dobar ishod. Ne očekujemo da će nas Bog zaštititi od nevolja, zla i smrti. Nego naprotiv, ako nam je i proći kroz mnoge nevolje i samu smrt, čeka nas život koji nikada ne prolazi.

"Svaki događaj je sakrament, otajstvo Božje volje. Kao što je Kristovo tijelo skriveno u kruhu i vinu, tako se i Božja volja krije u svakidašnjim događajima. Svi događaji u povijesti su sveti kao što je Sveto pismo, jer su također izraz Božje volje. Pa i najbeznačajniji događaj svakidašnjice izraz je Božje volje i stoga jednako važan kao i najveći povijesni događaji.

Božja volja je neobično zamršeno tkanje, koje neprestano presijeca ljudska slobodna volja, ali ga ipak ne razdire. Jedino grijeh nije volja Božja. Grijeh ovisi isključivo o nama, a ne o Božjoj volji. Grijeh zbunjuje Božju volju, on je njezina jedina protivnost. Sve što ne ovisi o našoj volji Božja je volja. Čak i učinci i posljedice grijeha su Božja volja. Zato bismo trebali za sve što se dogodi, blagoslivljati, jer sve je, pa i posljedice grijeha, Božja volja.

Ponekad ne želimo prihvatiti volju Božju jer nam se čini strašnom. Volja Božja se često krije u neuspjehu, nevolji, osamljenosti i smrti. Volja Božja može nam prići zaodjenuta u rak, u prometnu nesreću... Zaista ju je, tako zaodjevenu, teško prepoznati i blagoslivljati.

Mi ne znamo što je za naše dobro, zato ne smijemo ništa htjeti i ništa ne htjeti, nego prihvatiti ono što Bog od nas hoće ili neće; on, naime, jedini zna što nam treba. Ne znamo ni svoju budućnost, a i naša sadašnjost i prošlost poznate su nam tek djelomično. Grijeh je vjerovati da bolje znamo od Boga što je za naše dobro; pogrešna je pretpostavka da je Bog u ovom ili onom slučaju prema nama naopako postupio." (E. Cardenal, Život u ljubavi, 83-87)

Piše: mr. Mato Miloš, OCD

ESHATOLOŠKI ZNAČAJ PUTUJUĆE CRKVE (6)

3. Vremeniti život u eshatološkoj perspektivi

"Obnova dakle, koja nam je obećana te je očekujemo, već je počela u Kristu, napreduje u slanju Duha Svetoga i po njemu se nastavlja u Crkvi, u kojoj po vjeri bivamo također poučeni o smislu svoga života, dok privodimo kraju djelo što nam ga je povjerio Otac s nadom u buduća dobra i dok djelujemo za svoje spasenje (usp. Fil 2,12)" (LG 48,2).

a. Svrhovitost života na zemlji

Smisao i svrhovitost ovozemaljskog života, kao i djelovanja, približno znači isto što i vrednota života odnosno djelovanja. Ovozemaljski život i djelovanje je neka vrednota, neko dobro za koje se vrijedi i isplati žrtvovati. Ovaj život je vrijedan života. Sabor nas uči da smisao našeg vremenitog života spoznajemo "dok dovršujemo djelo koje nam je od Oca u svijetu povjereno, s nadom u buduća dobra i dok radimo za svoje spasenje". Smisao vremenitog života otkriva nam se u vjeri, ukoliko je vjera ujedno "nada u buduća dobra" (LG 48,2). Bez te nade koja se oslanja na proslavljenog Krista, a "nada ne postiđuje" (Rim 5,5), ljudski život na zemlji i naše vremenito djelovanje ne bi mogli imati pravi smisao. Bez uskrslog Krista, koji je pobijedio smrt i jamči našu pobjedu nad smrću, nema nikakva izlaza za ljudski rod. Smrt je radikalizacija i konkretizacija problema o smislu života kao cjeline. Kroz problem smrti u nama se najdublje i s najvećom silom budi pitanje o smislu i besmislu života na zemlji. Pred pitanjem smisla i besmisla života dolazi nam u pomoć uskrsno jutro, kako to lijepo tumači teolog Teilhard de Chardin. Bez navještaja onoga što se dogodilo s Kristom na uskrsno jutro, cijeli bi ljudski rod bio zatvoren u veliki zatvor bez ikakvih izlaznih vrata. Proslavljeni Krist jedini jamči posvemašnju sigurnost za sve napore koje ljudsko društvo ulaže u stvaranje humanijeg života. Uskrsli Krist je zalag stvaranja novog neba i nove zemlje. Tu je čovjek pozvan da bude Božjim suradnikom pri stvaranju i

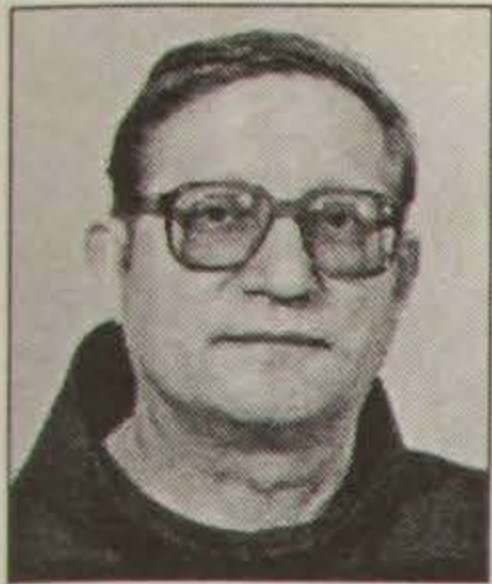
pri spasavanju. Čovjek koji se priključuje proslavljenom Kristu može i onda kad umire sa sviješću da nikako nije izvršio svoje poslanje, dati smisao ne samo svojoj smrti nego i svome životu. Umiranje može za njega postati posljednji čin "obraćenja", čin žrtve iz ljubavi u Kristu i s Kristom, i čin ufanja, koje se ne oslanja na nešto nestalno i kolebljivo, na bilo kakvu utopiju, nego na Krista Gospodina koji ne vara i ne može prevaren biti (usp. Rim 5,5; 8,17). Slavljenje Euharistije kao izrazito eshatološke stvarnosti simbolizira i ujedno tajanstveno ostvaruje uključivanje ljudskoga rada i svijeta, uz koji se taj rad vrši, u Krista. Sve stvorenje s čovjekom kao svojim svjesnim i živim središtem određeno je da po Kristu u Duhu Svetom bude privedeno Ocu. Stvarnost svih tih obećanja već je ovdje na zemlji Euharistija, sakrament Novog i vječnog saveza u krilu Crkve kao sakramenta spasenja. Crkva ima zadaću da čovječanstvu daje "injekciju nade" koja nam je zasjala s Isusovom uskrsnom pobjedom nad smrću.

b. Crkva je označena s "već" i s "još ne"

Crkva kao cjelina bitno je označena napetošću između onoga što se u teologiji označuje kao "već" i "još ne". Ti su izrazi uzeti iz Pavlove poslanice (1 Kor 10,11), u kojoj se kaže da je svršetak vremena već stigao do nas, da nas je već dodirnuo i da ga sada dodirujemo. Obnova spašenog čovječanstva i svijeta nije samo definitivno ustanovljena, nego se u nama i među nama već ostvaruje, već sada djeluje, premda na zastrti način. Poslužimo se učenjem teologa Karla Rahnera. Uskrsni blagdan nije proslava nekog prošlog događaja. Blagdan Uskrsa razglašuje početak kojim je već ustanovljena najdalja budućnost. Uskrs nam govori: početak veličanstvene slave već je tu. Govorimo dakle o Uskrsu, o uskrsnuću. Ono je počelo, konačna budućnost je već počela. Proslava i preobrazba svijeta nije samo ideal i nije samo zahtjev, nego je stvarnost. Povijest prirode s čitavim svojim razvojem i svojim nadilaženjima same sebe već je stigla do svog nenadmašivog vrhunca, premda za sad tek u

prvom primjerku. Ta najviša točka je materijalna stvarnost koja je posve proslavljena i kao takva slavno tijelo Boga u svu vječnost. Ljudska je povijest u jednom čovjeku, u predstavniku te cjelovite povijesti, već stigla do svoga svršetka. I to potpuno, ne više samo kao duh i proslavljena duša, nego kao cjelovit čovjek, onaj koji je tvorac te povijesti i koji je u njoj trpio. Središte, gdje se očitovao takav početak dovršenog svršetka jest Isus Nazarećanin, Raspeti i Uskrsnuli. Budući da je njegov grob prazan, budući da se on, koji je bio mrtav, očitovao kao živ u cjelini svoje konkretne ljudskosti, sve je uistinu već počelo postajati dobro. To nije utopijski ideal, nego stvarnost koja već postoji. Istinska klica konačne slave kraljevstva Božjega, koja će jednom na vidljiv način zavladati u čovječanstvu i svijetu, krije se ispod koprene vremenitosti, slično kao što u krhkom žiru djeluje skrivena moć hrasta gorostasa. Prije svog posljednjeg očitovanja u slavi Isus Krist svojom svećeničkom vlašću ovdje na zemlji upravlja u uvjetima napora, pomanjkanja očevitosti, ograničenosti, što ih uvjetuju sporost i sloboda ljudi. Ovdje na zemlji još ostaje dvojstvo Crkve i svijeta. S jedne strane područje na kojem je Isus Krist priznat, gdje se ljudi s njim sjedinjuju kao udovi otajstvene glave i, s druge strane, šire područje koje je još područje svijeta a koje Krista ne prima. Svrha je Crkve svetost, milost, objavljivanje i priopćavanje Boga ljudima. Dok god još traje hodočašće vjere prema "novom nebu i novoj zemlji", potrebna su nam sredstva milosti. Sva ta sredstva milosti nose na sebi oznaku "već" i "još ne". Stoga nam je potrebna hijerarhija u smislu služenja i od Boga zajamčenog vodstva. Potrebni su nam sakramenti i obrasci vjeroispovijesti dok smo još na putu i odijeljeni od Gospodina. Dokle god je Crkva još u stanju izgradnje, potrebne su i "skele" i sve ostalo što služi izgradnji. Tek kad pri drugom Kristovu dolasku Crkva bude dograđena, tada će se moći odstraniti sva sredstva uz čiju se pomoć gradilo. Kao što je Izraelcima, koji su ušli u Obećanu zemlju, prestala padati mana s neba, tako će slično i za nas nestati sakramenti, a od njih i najvažniji među njima - Euharistija. Tada ćemo gledati Boga licem u lice. Putujuća Crkva, uvrštena među stvorenja, putuje doslovce kroz suznu dolinu, jer stvorenja još uzdišu i muče se u porođajnim bolima, sve do dana kada će uistinu biti rođena za Boga (prema Rim 8,19-22).

Piše: dr. Tadej Vojnović, OFM

Dina

Jednom mi je jedna osoba vratila Bibliju koju sam joj posudio. Pitao sam je što tako brzo? Prestala sam je čitati, kazala je. A zašto? Pa ja sam mislila da je to sveta knjiga i jako sam se razočarala kad sam vidjela da se u njoj ljudi samo tuku, ubijaju, žive u razvratu. Neću to više čitati! Rekao sam joj tada da je Biblija ipak sveta knjiga! Ali to je knjiga o Bogu i čovjeku, knjiga o Božjoj dobroti i Božjem planu s čovjekom ali i knjiga koja - kao niti jedna druga - opisuje čovjekova otuđenja, njegove grijehe. Ali nije Biblija tako strogo podijeljena na svjetlo i tamu, na ono Božje i ljudsko. Kroz mrak ljudskih otuđenja i zabluda probija se svjetlo Božje dobrote koje želi doseći čovjeka i obasjati ga. Vrhunac tog prodora svjetla je sam utjelovljeni Sin Božji koji je za sebe rekao: "Ja sam svjetlo svijeta" (Iv 8,12) i pozvao ljude da za Njim idu, jer tko za njim ide, ne hoda u tami.

Loš ishod posjete

Dina. Osramoćena Dina. O njoj nam pripovijeda 34. glava Knjige postanka. Bila je jedino žensko dijete u velikoj porodici patrijarha Jakova. Dinu je rodila Jakovljeva žena Lea. U Bibliji se spominje samo na tri mjesta: prilikom njenog rođenja (Post 30,21), zatim u pripovijedanju tragičnog događaja koji upravo opisujemo i u navođenju Jakovljevih članova porodice koji su stigli u Egipat (Post 46,15). Samo ime joj znači "sud, presuda".

Jakov se nastanio i udario svoje šatore pred gradom Šekemom a njegova su stada pasla po padinama i brežuljcima okolice grada. Šekemom je u to vrijeme upravljao Hamor koji je bio poglavica grada. Sve je počelo jednom šetnjom Dine koja je poželjela posjetiti u samom gradu neke žene. Ovaj podatak govori o tome kako su mještani prihvatili nomada Jakova koji je s velikom porodicom i stadima udario svoj šator izvan grada. Ali sve se završilo loše po Dinu.

O samom događaju Biblija nas kratko izvještava: "Opazi je Hivijac Šekem, sin Hamora, poglavice kraja, pa je pograbi i na silu s njom leže" (34,2). Dina je, dakle, silovana i to od čovjeka

čiji je otac poglavica grada. Kako je do toga došlo, pisac na neki način pokušava protumačiti. Hamorov sin je vjerojatno već duže vrijeme pratio lijepu Dinu i zaljubio se u nju. Sigurno da Dinin izlazak nije bio prvi i jedini koji je ona učinila s nakanom da posjeti žene onoga kraja. Po svemu sudeći Hivijac Šekem ju je pratio, sviđala mu se i poželio ju je. U njemu je pobijedila strast, zamaglila mu razum tako da ju je u jednom trenutku pograbio i silovao je.

Što se događalo u Jakovljevoj porodici. On je saznao ali se suzdržao. Čekao je svoje sinove da dođu s polja kako bi se o svemu dogovorili. Dina je imala svoja dva brata koji su joj to bili po ocu i majci a to su bili Šimun i Levi. Oni su trebali odlučiti. Bili su ojađeni, bili su ljuti. Pisac posebno ističe da je u Izraelu to sramota. Time želi naglasiti uzvišenije moralne norme od onih koje su imali mnogobožački narodi.

Prosci

Hamorov sin Šekem svakako je želio imati Dinu za svoju ženu. Bio je zaljubljen u nju, nastojao je pridobiti djevojčino srce te je nagovorio svojega oca da zaprosi Jakovljevu kćer Dinu. Hamor kod prošnje ništa ne spominje čin svojega sina Šekema koji je osramotio Dinu. On predlaže brak između Dine i njegovog sina a kao razlog navodi da se Šekem "svom dušom zaljubio" u Dinu. Poziva Jakova da se "oprijatelje". To će ujedno biti početak većeg povezivanja ove nomadske Jakovljeve porodice s mještanima grada Šekema. Otvara se mogućnost mješovitih brakova i većeg povezivanja što bi Jakovljevoj porodici dalo veću sigurnost. Osim toga Hamor nudi Jakovu zemlju, slobodno kretanje, mogućnost trgovine i stjecanja imovine.

Vidimo da je Hamoru vrlo stalo da za svojega sina dobije Jakovljevu kćer Dinu. Spreman je dati bilo što, što god Jakov zatraži. On je spreman na sve. Izgleda da su braća Dinina samo to čekala i da je njihov dogovor pao unaprijed. Premda su govorili prijevarno i lukavo, njihovi su razlozi izgledali sasvim opravdani. Oni traže da se najprije obreže Šekem a u daljnjem nastavku njihovog uvjetovanja i svi muškarci.

Tumači ovoga mjesta Biblije misle da se ovdje sastaju dvije predaje od kojih je jedna sadržavala prvi zahtjev a druga drugi. Pisac redaktor je ova dva uvjeta spojio u jedan razgovor.

Kao što sam rekao, uvjeti su izgledali opravdani i prihvatljivi. Dinina ih braća iznose vrlo uvjerljivo: "Ne možemo pristati da damo svoju sestru čovjeku koji nije obrezan jer bi to za nas bila sramota!" Uvjet se sada proširuje i na ostale muškarce grada Šekema što je bilo moguće budući da je Hamor bio poglavica grada. Osim toga tu je i prijetnja, ako ne pristanu oni odlaze zajedno s Dinom iz toga kraja.

Mladić Šekem odmah je pristao što govori o njegovoj ljubavi i želji za Dinom. Mogao je to tražiti i od drugih budući da je bio najužaženiji u očevom domu.

Vijeće

U tu svrhu održano je gradsko vijeće. Na tom vijeću je bila pohvaljena Jakovljeva porodica, "ovaj svijet je prijazan, neka se među nama u zemlji naselle..." Nakon tih pohvala iznosi se u vijeću uvjet koji su postavili Jakovljevi sinovi, braća Dinina. U prilog prihvaćanja obrezanja iznose se dva razloga: prvi je što su Jakovljevi svi obrezani a drugi je materijalni tj. ako se povežu s njima (a oni su vrlo bogati), "Zar ne bi sve njihovo blago bilo naše?"

Prevagnuli su razlozi. Svi su se muškarci "koji imaju pravo izići na gradska vrata" (status odraslosti) obrezali.

Osveta

Sve je bilo dobro smišljeno. Obrezani muškarci su ležali u svojim bolovima ništa ne sluteći. Trećega dana Dinina su braća Šimun i Levi uzeli svaki svoj mač, ušli u grad Šekem i poubijali sve muškarce. Došli su tako i u Hamorovu kuću. Tu je bila Dina. Ubili su Hamora i njegovog sina Šekema koji je obeščastio Dinu a svoju sestru Dinu uzeli su sa sobom. Nastalo je zatim veliko pustošenje grada koje su izvršili ostali Jakovljevi sinovi. Opljačkali su sve, stoku i imovinu a sve žene i djecu odveli u roblje. Bilo je strašno. No time su sebe doveli u nezavidan položaj. Očekivali su osvetu okolnih stanovnika i gradova. Što učiniti? Trebalo je otići i to što prije. Kuda? U Betel!

(U sljedećem broju: Jakov u Betelu)

Uređuje: Katarina Čeliković

DJEČJI OPROŠTAJ OD PAPE

Prijatelj malenih, djece, baš kao i Isus. Prijatelj s osmijehom na licu, u očima. Prijatelj cijeloga svijeta. Nosio je ime IVAN PAVAO II. Svi su ga znali. A on je bio "Petar naših dana" - predsjedatelj Isusove Crkve.

Brinuo je o onima koji nemaju jesti, koji su bolesni, štiti je njihov život.

Sjećate se, dragi Zvončići, kako se ovaj naš Papa borio za nerođenu djecu!

Sva su njegova putovanja bila u znaku djece i mladih. Najviše je ljubavi primao od njih. A vi ste znali Papi vratiti tu ljubav. Gledam ovih dana vaše crteže, sastave, gledala sam vas u katedrali na oproštaju, u Zagrebu pred katedralom, na televiziji... Djeca cijeloga svijeta bila su zagledana u najpozitivnijeg idola ovoga vremena. Vjerujem da Papa već radi za nas kod Boga.

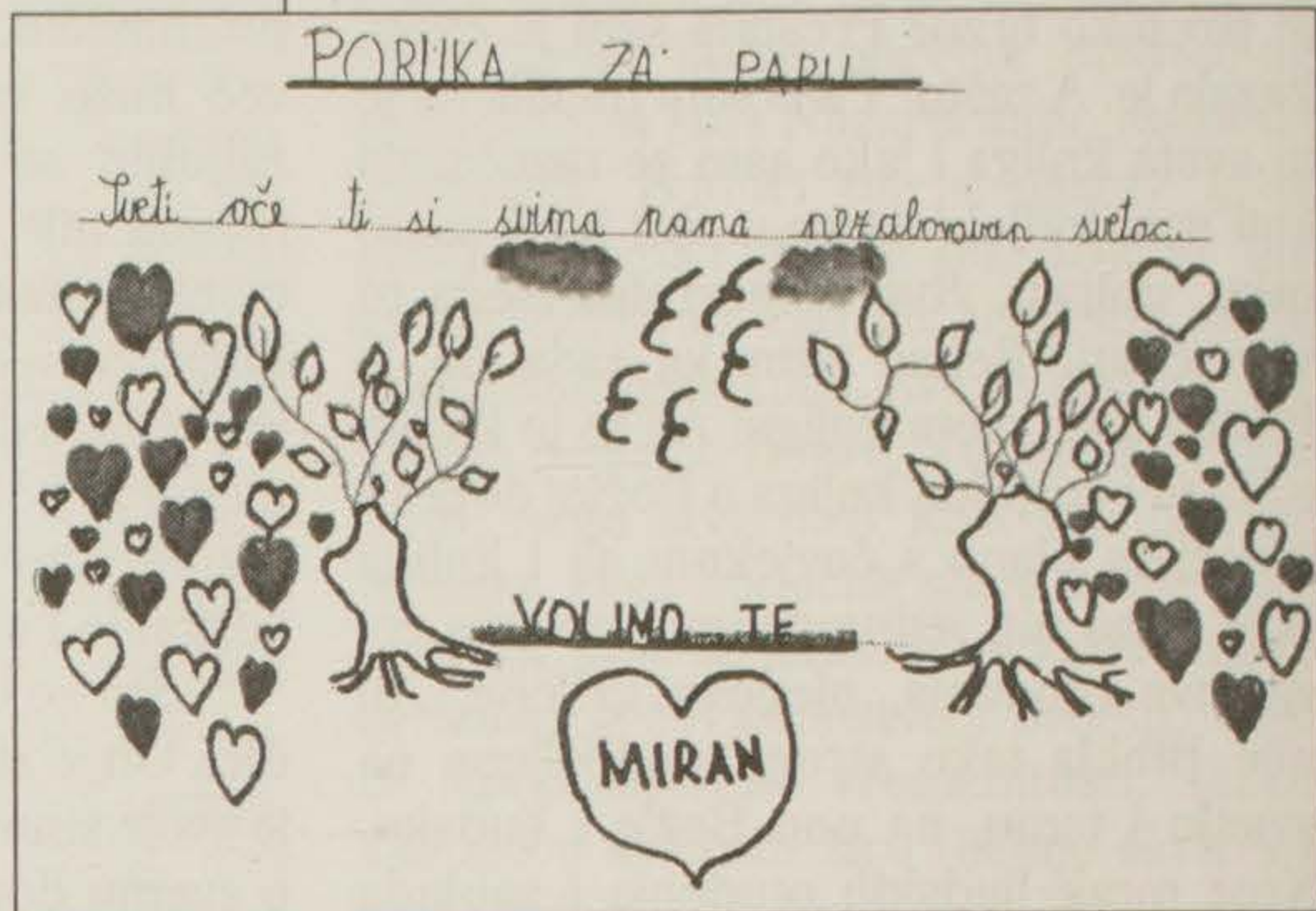
Oproštaj u ljubavi bio je nezaboravan. Oproštaj nije rastanak, ovo je bio poljubac do sljedećeg susreta - u vječnosti.

Vaša Zvončica

Dragi Papa

Dragi Papa puno ti hvala što tvoja čuda nisu mala. Hvala ti i na lijepoj riječi koja će mi uvijek u srcu teći.

Mila Kujundžić, III. h
OŠ "Matko Vuković", Subotica

DJECA IZ OŠ "MATKO VUKOVIĆ" - SUBOTICA

S LJUBAVLJU NAŠEM PAPI

Pitao sam se kako Papa oprosti svima i kako izdrži sve te bolove. Napokon sam dobio odgovor. Svima oprosti jer ima veliko srce, a oprosti i onima koji njega ne vole.

Kada je umro, mislio je na sve nas i želio nam je najbolje.

Ivan Vaci, IV. a

ZA PAPU

Ivane Pavle II.
Moli za nas i mi ćemo za tebe.

DRAGI PAPA,
JAKO TE VOLIM.

Tvoj Ivan Beniš,
II. raz.

Dragi Papa

Ovih dvadeset i sedam godina si nam pružio puno ljubavi.

Mi smo te voljeli i tužni smo što si otišao. Morao si, jer si se mučio. Bilo je s tobom lijepo. Ti si sad s Isusom Kristom.

Dragi Papa, mi smo te voljeli i još uvijek te volimo.

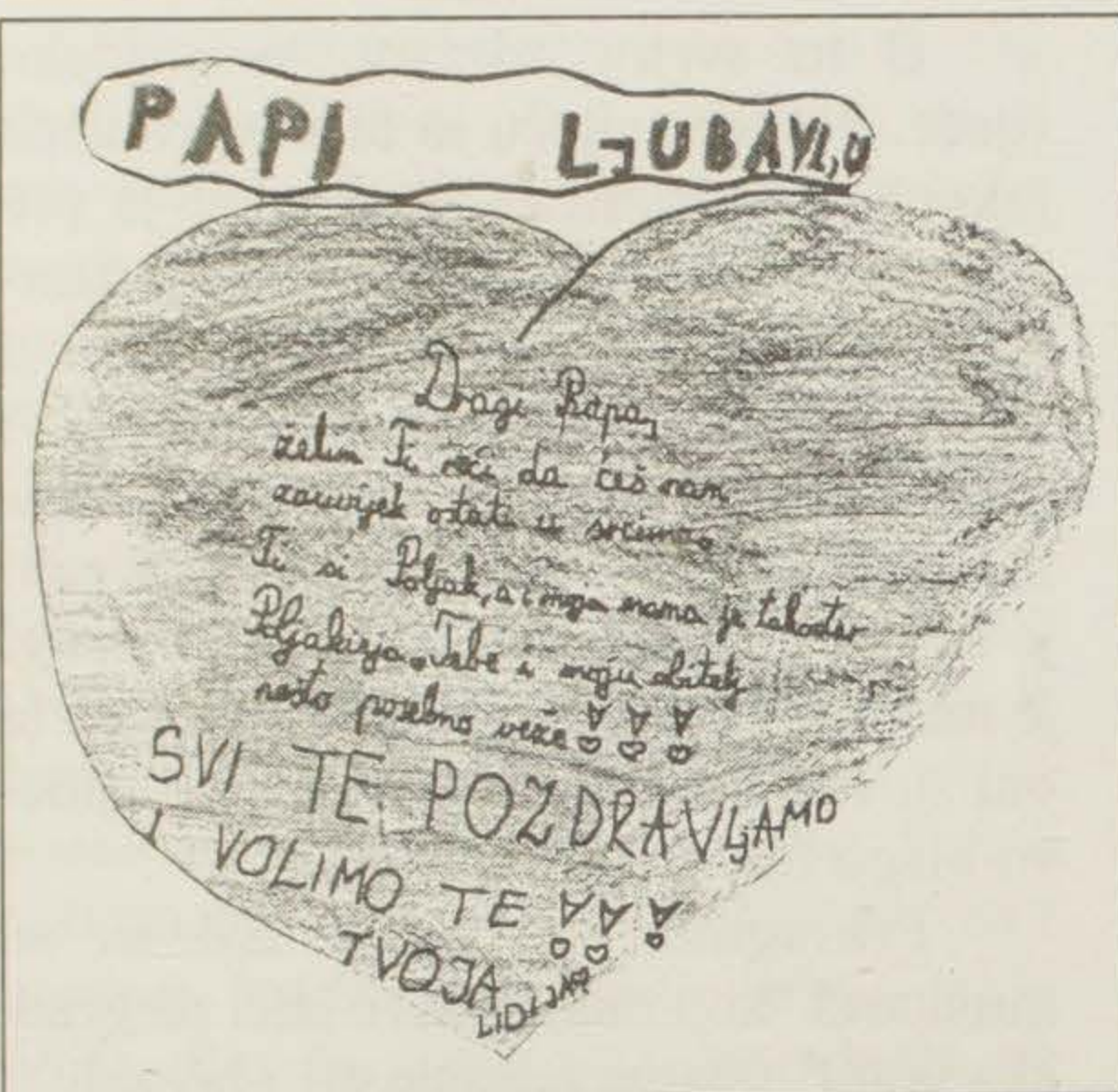
Ivona Peić Tukuljac,
III. h

Luka Nimčević,
OŠ "Matko Vuković" Subotica

Papa Ivan Pavao II. je sada na nebu. On je sada s dragim Isusom. Zato ja nisam tužan što je on umro.

Sande Orčić, III. h

Lidija Banović, III h
OŠ "Matko Vuković" Subotica

Korina Francišković, I h
OŠ "Matko Vuković" Subotica

IVAN PAVAO II

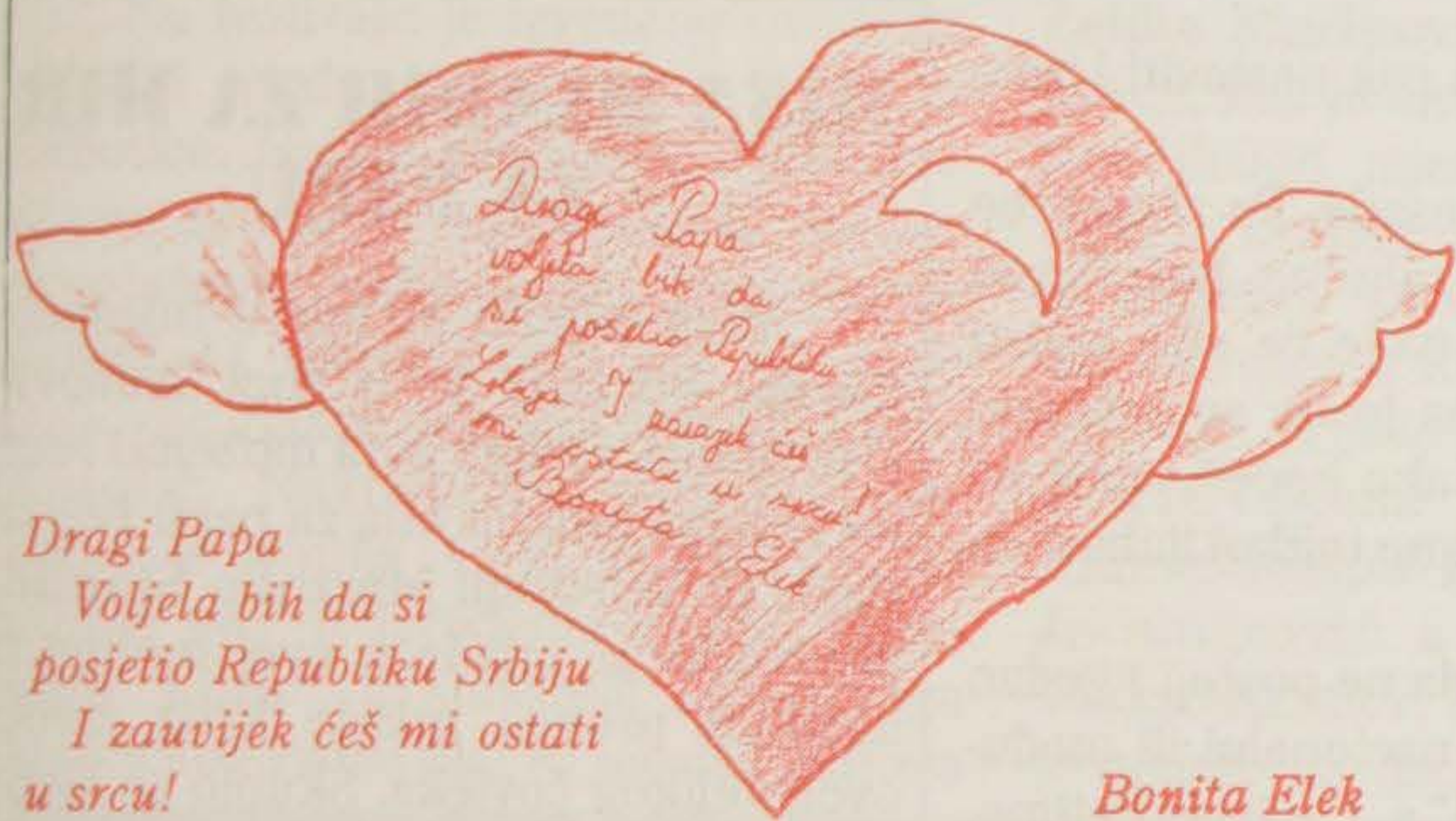
Zbogom ostaj
moj Woytila mili,
suzama smo
svijet potopili.

Volim Papu
volim narod mili
sa njim smo mi
slobodni bili.

Lidija Banović, III h
OŠ "Matko Vuković",
Subotica

Martin Nimčević

Dragi Papa
Voljela bih da si
posjetio Republiku Srbiju
I zauvijek ćeš mi ostati
u srcu!

Bonita Elek

Puno malih koraka do Uskrsa u župi sv. Jurja

Na početku korizme dobili smo Caritasove kutijice za skupljanje pomoći ljudima nastradalim u potresu u jugoistočnoj Aziji. Svatko je nastojao ubaciti koji novčić u svoju kutijicu, no vjeroučenici sedmog razreda učinili su i korak više. Oni su odlučili staviti kutijicu u školi i u svome razredu. Ta se akcija odvijala u OŠ "Ivan Goran Kovačić", a ravnateljica škole je podržala tu ideju. Za tjedan dana prikupljeno je 870 dinara.

Na prvu korizmenu nedjelju dobili smo korizmeni album sa određenim "zadacima" za svaki tjedan, a tko je sudjelovao na nedjeljnoj misi dobio je odgovarajuću sličicu za tu nedjelju.

Na četvrtu korizmenu nedjelju sudjelovali smo na križnom putu za djecu. Tradicionalno se taj križni put održava vani na Kalvariji, ali zbog snijega ove godine smo ga obavili u crkvi Isusova Uskrsnuća. Na križnom putu smo aktivno sudjelovali držeći simbole Isusove muke i predmoleći Oče naš.

Dvije zadnje subote u korizmi imali smo uskrsnu radionicu koju je osmislila i vodila **Adrijana Forgo**. Bojali smo i šarali jaja na sve moguće načine. To je bila prilika i za međusobno druženje i suradnju. Ispočetka je trebalo malo više uputa, a kasnije su ideje dolazile same i nastajala su prava umjetnička djela. Na Uskrs smo te naše umjetnine ukrašene ljubavlju darovali starijim članovima naše župne zajednice, na obostranu radost i veselje.

Jurica

DRA GI PAPA IVANE PAVLE II
MI SMO DJECA IS
VRTIĆA "MARIJA PETKOVIĆ" SUNČICA
MOLIMO TE DASE NA NEBU
MOLIŠ SA NAS DA BUDEMO
SDRAVI I DOBRI, SLUŠAMO TATU I
MAMU, I DA SE NE TUČEMO,
DA BUDEMO PAMETNI I DA NAS
ČUVALU NAŠI ANĐELI ČUVARI
ŽELIMO DA TI BUDE
LILEPO NA NEBU I DA NAS
ČEKAŠ DA DOĐEMO KAD BUDEMO
STARI, POZDRAVI NANEBU: DRAGOG BOGA,
ISUSA I MARIJU I JOSIPA I ANĐELE I SV. NIKOLU I SVE
SVI TE PUNO VOLIMO DJECA!!!

POSLJEDNJI POZDRAV P A P I

Matej Budimčević - Vrtić "Marija Petković"

Otišao je naš Ivan Pavao II. Bio je Isusov sljedbenik. Kada je umro, bila je to velika žalost. No, želim vam svima reći - ja jesam tužna što nisam mogla biti tamo dok je on umirao i držati ga za ruku, ali sam sretna jer znam da ćemo jednom svi zajedno sjediti za istim stolom, jesti kruh i piti vino.

Ja sam imala priliku vidjeti Papu u Osijeku i bilo mi je jako drago. Kako je on bio Isusov sljedbenik, uči nas slijediti Isusa Krista. Trudimo se slijediti Isusa, kao naš dobri Papa!

Nastasja Marjanović, III. h

OŠ "Matko Vuković",
Subotica

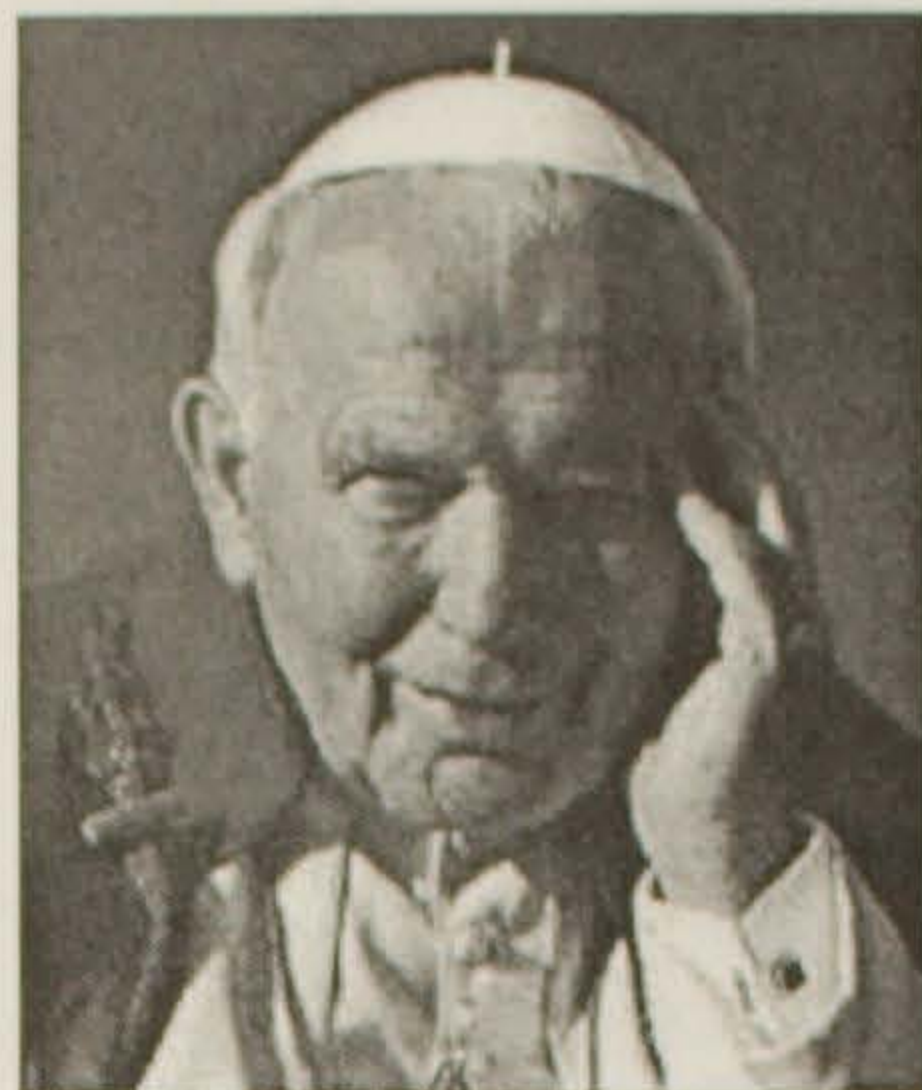

Uredio: Petar

NJEMU SE PREPUSTITE

Svaki dan nas davao na sve moguće načine želi baciti u grijeh, čije su nam posljedice poznate: depresija, lijenost... Zašto moram učiti? Zar me nijedan profesor ne voli? Da li me itko voli? Pod pritiskom grijeha spremni smo na sve. Sotona nas zavodi pitanjima: "S kim li je on/ona sad? Sigurno se super provode dok ti tu sjediš u kući na ovoj tvrdoj stolici! Pa što da učiš, kao da će ti to ikad trebati. Idi i uživaj u životu: pij - pa valjda je zato i piće stvoreno, iskači se u gradu kao nikad, a kad ti i to dosadi, još više pij, bit će ti bolje, a ako ti i to nije dosta, probaj malo nešto jače, pa ajde probaj malo marihuanu..."

I sada želim postaviti jedno pitanje: i šta onda?

Da li oduzeti sebi život, ili se posvađati sa svima oko sebe, ili pak nastaviti i tako dalje - pa valjda ću dogurati do tridesete? NE!

Pa nije valjda Krist visio na križu jer nije znao što raditi od dosade. Pa zbog tebe i mene je sve to podnosio, zato nemojmo dozvoliti da sve to bude uzaludno. Ivan Pavao II. je rekao: "Totus tuus" - "Potpuno tvoj". Kad postaneš Božji, tvoje će oko vidjeti neizmjernu visinu koja će biti iznad svakog bola i zla. Na nama je da se potpuno predamo Bogu i jednostavno kažemo, sa sigurnom vjerom: Oče, ako hoćeš, riješi mi ovaj problem. I - vidjet ćeš kakvi su rezultati!!! Potpuno se prepustimo tolikoj ljubavi da nas vodi...

"Blažena Djevica Marija je krunici podarila takvo djelovanje da ne postoji nijedan materijalni ili duhovni, osobni, obiteljski, društveni, ekonomski, nacionalni ili međunarodni problem koji se putem nje i naše žrtve ne bi mogao riješiti" s. Lucija iz Fatime.

Kroz svibanj molite krunicu za sve one koji imaju iste probleme kao i vi, a možda i veće.

PeTaR

TRIBINA MLADIH

Naši križevi u svjetlu Kristovog križa

Na preduskršnjoj Tribini mladih, koja se održala 20. ožujka, preč. **Andrija Anišić** govorio je na temu "Naši križevi u svjetlu Kristovog križa". Evo nekoliko misli koje su obogatile slušatelje.

- Što je, ustvari, križ? Križ, sam po sebi, nije ništa lijepo, naprotiv. On je nekad bio simbol boli i patnje. No, danas, mi kršćani, rado imamo križ kao simbol. On nama predstavlja beskrajnu ljubav Božju. Bog je, da bi čovjeku pokazao koliko ga voli, dao svoga sina da umre na križu. Da Isus nije umro na njemu, križ ne bi ništa značio. Križu sjaj i snagu daju Uskrsnuće i Isusov prazan grob.

- Isusov križni put je počeo u vječnosti kada je pristao na utjelovljenje. "Radi nas ljudi i radi našega spasenja sišao je s nebesa i utjelovio se po Duhu svetom od Marije Djevice i postao čovjekom." Bog je kroz Isusa raširio svoje ruke i rekao: "Čovječe, toliko te volim!" Sa križa je sišao eho koji se prolama kroz svemir "Zbog tebe sam to uradio, zbog tvojih grijeha, toliko te volim!"

- Čim si odlučio biti kršćanin, uzeo si križ. "Tko želi biti moj učenik, neka se odrekne samoga sebe i uzme svoj križ." Nemoj se žaliti na njega - nosi ga s osmijehom na licu i u srcu. Bog nikom nije dao križ ni milimetar duži ni miligram teži nego što ga može nositi. Nitko nije dobio pretežak životni križ.

- Grijeh je najveći neprijatelj čovjekove sreće. Isus nije predvidio dva križa koja nosimo zbog grijeha. To je križ koji sam sebi nabacuješ i križ koji nam drugi daju vrijeđanjem, ponašanjem i djelima. Bog nas toliko voli da ne dopušta ni da nas ova dva križa unište. Ne smijemo pasti u očaj kada nam križ dođe. On je za naše dobro - to su naše stepenice do neba. Ne gubi radost i mir ni dok ti suze teku, ni dok trpiš - to je kršćanstvo. "Uvijek, odmah i s radošću prihvati križ!"

Ivana

ŠTO ĆE BITI, GDJE I KADA

TRIBINA MLADIH

Župa sv. Roka (izuzetno)
24. travnja u 19 sati
(trebala je biti 17. ali je odložena zbog Uskrs-festa i koncerta Bunjevačkog kola)
Predavač: mons. Stjepan Beretić
Tema: Uskrsnuće međuljudskih odnosa

MISA MLADIH ZA MIR

Marija Majka Crkve
Aleksandrovo
6. svibanj u 20 sati

MISA MLADIH ZA MIR - ZA PAPU

Misa mladih za mir u mjesecu travnju održana je u župi Isusova Uskrsnuća. Ovoga puta možemo reći da je misa mladih bila za papu Ivana Pavla II. Velečasni **Marinko Stantić** predvodio je mlade u ovoj molitvi i ukratko proveo mlade kroz život ovog velikog čovjeka. Skupio se lijep broj mladih ovoga puta pa vas sve očekujemo i idućega mjeseca.

Mirjana

PAPINE MISLI

"Ljudi moraju znati da u svećeničkom pozivu i vjerskom životu nema mjesta za one koji bi nanijeli zlo mladima" - američkim kardinalima u travnju 2002. na kriznom sastanku u povodu optužbi za pedofiliju protiv američkih svećenika.

"Ja sam mlad čovjek, star 83 godine" - u obraćanju španjolskoj mladeži u Madridu u svibnju 2003.

USPJEH SUBOTIČANA NA USKRSFESTU 2005.

Treće mjesto za Mariju, Nikolu i Josipu

Pod geslom "Dođosmo mu se pokloniti" (Mt 2,2) održan je u dvorani "Vatroslav Lisinski" u Zagrebu 17. travnja "Uskrsfest", festival duhovne glazbe u organizaciji Ureda za mlade Hrvatske biskupske konferencije i Hrvatskoga katoličkog radija pod visokim pokroviteljstvom, zagrebačkog nadbiskupa, kardinala **Josipa Bozanića**.

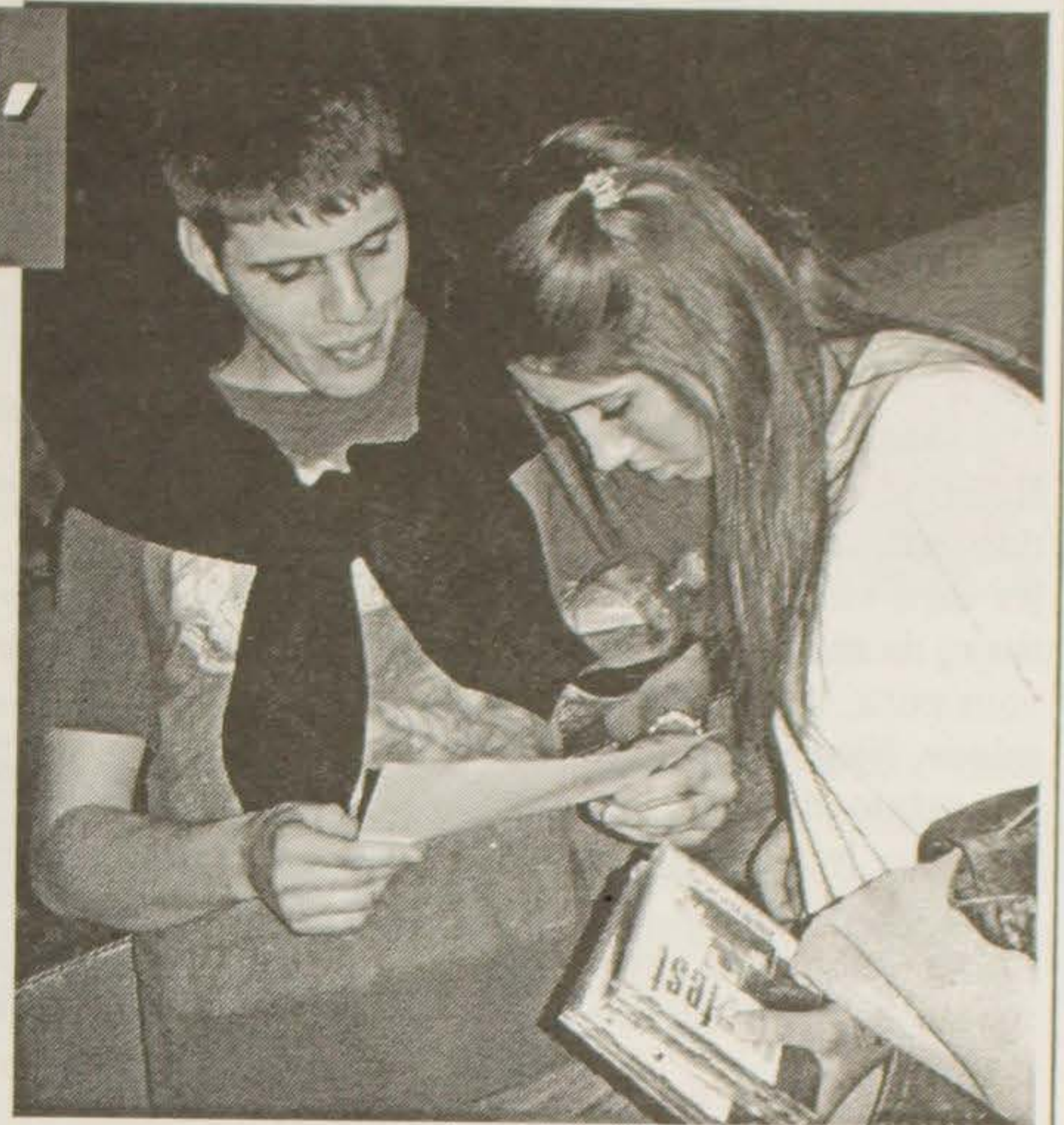
Na festivalu je izvedeno dvadeset skladbi među kojima je i jedna iz Subotice. Nakon revijalnog dijela programa za nas je najuzbudljiviji dio bio proglašenje pobjednika. Evo nagrađenih. Za dugogodišnji rad na polju duhovne glazbe nagradu je dobio **Čedo Antolić**. Nagradu za najbolji tekst dobio je **Siniša Česi** za pjesmu "Ti možeš sve" u izvođenju grupe "Apostoli mira", a slušatelji Hrvatskoga katoličkog radija dali su najviše glasova

pjesmi "U tvojoj ruci" koje je izvela grupa "Sve boje ljubavi". Lijepo priznanje dodjeljuju izvođači nekome između sebe, ove su godine izabrali **Davora Terzića** iz Rijeke za najboljeg izvođača.

Ocjenjivački sud je ovako odlučio: pobjednička pjesma je "Nebeski cvijet" u izvođenju **Željke Marinović** i **Čede Antolića**, koji je ujedno i kompozitor, drugo mjesto pripalo je pjesmi "Posljednja večera" koju je otpjevao **Davor Terzić** s bogoslovima iz Rijeke, a **TREĆE**, za nas najdraže, pripalo je **MARIJI JARAMAZOVIĆ** i pjesmi "Drvo križa" koju je na stihove **Josipe Dević** skladao **Nikola Jaramazović** a aranžman potpisuje **Viktor Kestler**. Uz Mariju i Nikolu bilo je mnogo navijača, onih koji su jednim autobusom do

putovali u Zagreb ali i Subotičana koji studiraju ili žive u Zagrebu.

Program festa ove godine je bio znatno drugačiji. Izvođači su se dan ranije upoznali u radu u

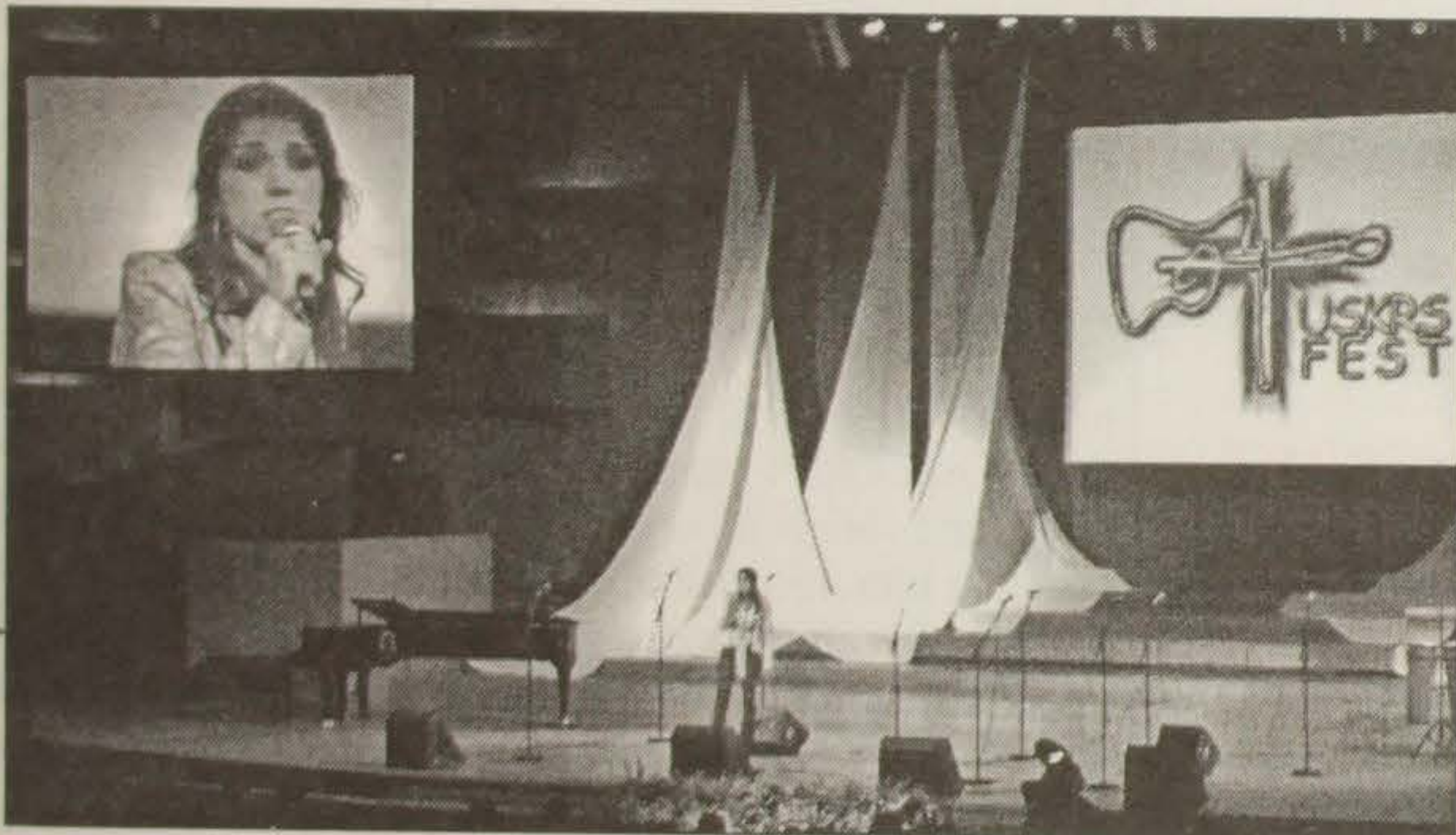

uskrsfest u Lisinskom
17. travnja 2005.

radionicama te samo natjecanje više nije bilo toliko važno. Predavači su govorili da je upravo Isus jedan jedini zbog kojeg je taj fest. Da nije bilo njega i njegovog uskrsnuća ne bi bilo ničeg, a natjecanje nije najvažnije jer se svjetla pozornice gase... U radu su prodiskutirane i teme: moje mjesto u crkvi u okviru Uskrsfesta, sudjelovanje na misi pjevanjem, sudjelovanje u župnoj zajednici našom glazbom.

Nastup i odlazak Subotičana na Uskrsfest i ove godine organizirao je **dr. Marinko Stantić**. Zahvaljujemo.

PeTaR

Udahni i razmisli - što ti se danas sve dogodilo...

Isus?!

Svo vrijeme dok te nose vjetrovi i oluje života, svo vrijeme, On je tu! Pruža ti ruku... ali, ne!!! Ti si pametniji, radoznao i samo još jedan kutak ovog života da istražiš. I još jednom da pokušaš ukrotiti vjetar, natjerati cvijet da raste ili sunce da ranije grane.

Sve ove stvari, znaš dobro, da ne možeš uraditi sam. Zato trgni se! Otvori oči! Vremena i prostora je malo da bi ga traćio na nerviranje, patnju i suze. Ako iz tog kaosa pružiš ruku Isusu, koji te zove i čeka, sve te "nemoguće" stvari doći će same od sebe specijalno zapakirane, možda neprepoznatljive, a da ih ti i ne zatražiš - Isus zna što tvojoj duši treba!

Pruži ruku! Vremena i prostora je malo...

Nevena

Prijatelj

Kakav prijatelj je Isus, naše boli nosi On. I naš teret i sve jade, On nam lakša brigom svom... Naš najbolji prijatelj doista je Isus. Isusu možeš reći sve, svoje tajne, probleme, misli... On sve čuje i nikada neće izdati tvoje povjerenje. Nikada nije zauzet, uvijek je spreman saslušati, budno čeka svaku tvoju riječ - samo trebaš reći: Isuse, trebam te! On će već znati što ti je na srcu. Njegovu prisutnost osjetiš uvijek, čuješ ga kada se povučeš u tišinu, kada koračaš ulicom osjećaš kako ide uz tebe. Bit će s tobom i kada si radostan i kada ti treba utjeha. Kada smo u školi, pred neki kontrolni ili ispitivanje nesigurni u sebe, najbolje nas može ohrabriti Isus. I tada On sjedi do nas i pomaže nam. Svatko je za Njega poseban, svakoga poznaje do detalja i svakoga voli bezuvjetno i takvog kakav jest! On je prijatelj kakvog nije lako pronaći, pa ga stoga trebamo vjerno čuvati!

Mirjana H.

Moje susret s Papom

Godina 2003. je za mene bila posebna jer je te godine, 5. lipnja, u Dubrovniku bio moj prvi susret s Papom. Tada je Marija Petković bila proglašena blaženom.

Susret nije bio običan. Napose za Marinu Remeš i mene. Imali smo čast prinositi darove iz naših krajeva (kruh, slika od slame) na oltar Svetom Ocu. Prinos darova je za mene bio značajan, nestrpljivo i s radošću sam ga čekao.

Od Pape smo dobili krunicu, koju često volim moliti, i naravno blagoslov, za mene najsvetiji blagoslov.

Papa Ivan Pavao II. je od toga dana još dublje ušao u moj život, jer sam vidio da se žrtvuje, da nas vodi k pravom putu, i da voli nas mlade. Njegova smrt me je razalostila, ali se radujem jer je Papa u mom životu ostao kao draga osoba, za koju molim da postane Svetac!

Novica

Napojiti se na Izvoru Ljubavi

Pri posljednjem posjetu Svetog Oca Hrvatskoj primila sam veliki blagoslov od Njega. Imala sam priliku predati Svetom Ocu kruh, simbol naših polja i vrijednih ruku. Mogla sam pričati samom Izvoru Ljubavi. Pošto sam prignula svoja koljena pred Njim, zapljusnuo me jedan veliki val, val ljubavi, koji se bez ikakvih prepreka širio mojim bićem. To, na prvi pogled staro, izborano i umorno lice, zračilo je neizmjernom blagošću. Mogla sam osjetiti kako se plima osjećaja širi mojom dušom. Dobivši blagoslov, poklonila sam se i krenula, ali puna ljubavi, mira i blagosti, zahvaljujući Izvoru na kom sam se napojila. Taj val u meni se ni danas nije umirio, on i dalje zapljuskuje obale moje duše, kao vječna uspomena na taj blagi pogled i široki osmijeh Svetog Oca Ivana Pavla II.

Marina R.

POD GESLOM

“DUHOVNIM PUTOM BL. IVANA MERZA U GODINI EUHARISTIJE” MLADI HODOČASTILI U RIM I SUDJELOVALI NA POGREBU PAPE IVANA PAVLA II.

Pedesetak župnih animatora mladih iz raznih župa Zagrebačke nadbiskupije, predvođenih povjerenikom za pastoral mladih vlč. Božidarom Tenšekom i postulatorom bl. I. Merza, o. Božidarom Nagyom sudjelovalo je od 3. do 9. travnja 2005. na hodočašću u Rim. Na prijedlog Postulature bl. Ivana Merza hodočašće je organiziralo Povjerenstvo za pastoral mladih Zagrebačke nadbiskupije u suradnji s Postulaturom, a pod geslom “Duhovnim putem blaženog Ivana Merza u Godini euharistije”. Taj pohod Vječnome gradu bio je dio priprema za Drugu sinodu Zagrebačke nadbiskupije i ujedno prigoda da se na osobit način proslavi Godina euharistije, i napose da se upozna duhovni lik i poruka bl. Ivana Merza kojega je Papa Ivan Pavao II. proglasio blaženim i postavio ga za uzor i zaštitnika mladeži. Veoma je zanimljivo da je ovo hodočašće mladih u Rim, pripremano još četiri mjeseca prije i to na poticaj bl. Ivana Merza koincidiralo sa smrću Pape Ivana Pavla II. na čijem su pogrebu mladi i sudjelovali. Kako objasniti ovu koincidenciju, ili “slučajnost”? Budući da se ništa slučajno ne događa u našem životu jedino bi objašnjenje moglo biti ovakvo: bl. Ivan Merz koji u vječnosti već participira u Božjem sveznanju i vidio je da će uskoro Bog pozvati k sebi Papu koji ga je uzdigao na oltar, potaknuo je da se organizira ovo hodočašće u Rim te da tako predstavnici hrvatske mladeži, za koju je on inače na samrti prikazao svoj život, budu prisutni na pogrebu Kristova Namjesnika i to onoga Pape koji je njega, Ivana Merza, uzdigao na oltar kao blaženika; i da mu tako zahvale za sve dobro što je Papa učinio hrvatskom narodu.

Postulatura bl. Ivana Merza

PAPA IVAN PAVAO II. - VELIKI i ja

Ime “Papa” je za mene a i za većinu nas mladih bilo vezano za jednu osobu. Dovoljno je bilo reći “Papa” i odmah bi naše asocijacije išle u smjeru Ivana Pavla II. Ni na kraj pameti nam nije bilo da netko drugi može biti “Papa”.

U trenutku smrti našeg dragog Pape cijeli svijet se ujedinio u molitvi. I to svaka osoba na svoj način. Svatko je imao svoj osobni, jedinstven odnos s Papom te je shodno tomu svatko na drukčiji način molio i sjećao se ovog Pape.

Kako je samo volio Ivan Pavao II. mlade! I koliko je veliko povjerenje imao u nas. Njegova je ideja bila Svjetski Dan mladih - susret koji se organizira svake 2-3 godine na svjetskoj razini. Moj prvi susret uživo s Papom bio je baš na jednom od tih susreta u Rimu 2000. godine. Najljepši dio susreta je svakako bilo bdjenje na Tor Vergati s Papom. Dva milijuna mladih na jednom mjestu. Bilo je predivno. Teško je opisati emocije koje su mi u tom trenutku ispunile srce.

Jednom prilikom imao sam čast pjevati u zboru na misi koju je predvodio Papa u Bazilici sv. Petra. To je bila sigurno najljepša misa na kojoj sam u životu bio.

Ono što se mene najviše dojmilo kod Pape jest njegov optimizam i upornost. Borio se za mir, poštivanje ljudskih prava, pravo na slobodu, pravo na život... I rezultati se danas itekako vide. Bio je jedan od najzaslužnijih za pad komunizma u rodnoj Poljskoj, za pad Berlinskog zida i još mnogo toga. Nije uvijek uspijevao u svojim zamislima ali to ga nije zaustavljalo, dapače to mu je davalo još više energije. Sjećam se iz filma o njemu jedne njegove misli: odustati - to može svatko. On nikad nije odustajao od svojih ciljeva i uvijek je štiti sve ljude bez obzira na njihovu pripadnost.

Njegova junačka i dostojanstvena borba koju je vodio posljednjih godina svog života protiv bolesti može biti primjer svima nama na koji način trebamo prihvatiti križ i nositi ga. Bez obzira na bolest, uvijek je uspio “nabaciti” i osmijeh na lice.

Jako sam želio otići iz Bolonje na pogreb u Rim ali više nije bilo mjesta u vlakovima. Ipak, skupa s velikim mnoštvom mladih oprostio sam se Velikog Pape na glavnom trgu u Bolonji a u mislima i srcu bile su mi poruke mladih svome Papi dok je proživljavao svoje posljednje trenutke:

TU SMO SVI POD TVOJIM KRIŽEM.
TVOJI MLADI.

Igor

JUTARNJI S MLADIM HRVATSKIM HODOČASNICIMA U VATIKANU

Ako treba, stajat ćemo u ovom redu do sutra jer je ovaj papa čovjek koji je svojim odnosom prema nama mladima te i zaslužio, kažu mladi vjernici

Deset sati u koloni do vatikanskog trga

Uređuju:
Vesna
i
Ladislav
Huska

8. svibnja je Majčin dan

Savjet djeci: Za njen dan, daruj majčici originalnu "Radosnicu" - u notešćić nalijepi vašu zajedničku fotografiju i napiši par riječi o dragoj uspomeni, nešto o mami i tebi, nešto nježno i toplo što će mama čuvati i možda nositi uvijek sa sobom, a u srcu sigurno...

Savjet mami: Pročitaj dolje što teenageri od svojih mama očekuju i svakako počasti sve svoje milene onim Tvojim najboljim kolačima!!!

Da sam mama...

nastojala bih imati poseban odnos sa svojom djecom, odgajala bih ih i pružala im sve što bi im kasnije u životu pomoglo. Najviše bi to bila ljubav, pažnja, razumijevanje. (N. DŽ.) ... učinila bih sve (donekle) da moja djeca i obitelj budu sretni, kao i ja sama. (J.D.) ...razvijala bih djecu i upućivala ih na dobar put, pri čemu bih sa svojim suprugom ujednačila snage. Bila bih im prijatelj. (S. H.) ... ne bih stalno ispitivala djecu što rade, gdje su bili, itd. i posvetila bih svojoj djeci pažnju koliko im je potrebno, ne bih pretjerivala, jer to ponekad zna smetati (I. Č.) ... vrijedno bih radila po kući i potrudila se da svi oko mene budu sretni (I. M.) ... po mogućstvu ne bih radila, nego bih bila kod kuće s djecom i tako bi oni imali potrebnu podršku i ljubav i imala bih više vremena za njih (igra, učenje...) (A. Đ.) ... nikada ne bih vikao na svoju djecu i učio bih ih poštenju, odgovornosti (Z. G.) ... pravila bih puno kolača za svoju obitelj, i bila bih malo strožija da mi djeca budu odgovorna. (B. O.) ... volio bih svoju obitelj i svaki dan pravio kolače (G. V.) ... voljela bih svoju djecu i ona bi mi bila sve na svijetu. Ne bih nikada vikala na njih i lijepo bih ih odgajala, i pričala s njima o raznim stvarima. (S. B.) ... ne bi bilo tajni u obitelji i ne bih "popovala" djecu za neke sitnice. (M. K.) ... jedva čekam! Posvetila bih svu pažnju svijeta svojoj djeci. Brinula bih o njima, čuvala ih, mazila, pazila. (Z. P.) ... pravila bih djeci najbolje kolače na svijetu. (Z. Š.) ... ne mogu znati jer sam muško. (N. D.) ... bio bih fin prema djeci. (F. T.) ... savjetovao bih svoje dijete da postigne nešto u životu. (D. L.) ... bila bih najbolja mama na svijetu. (S. B.)

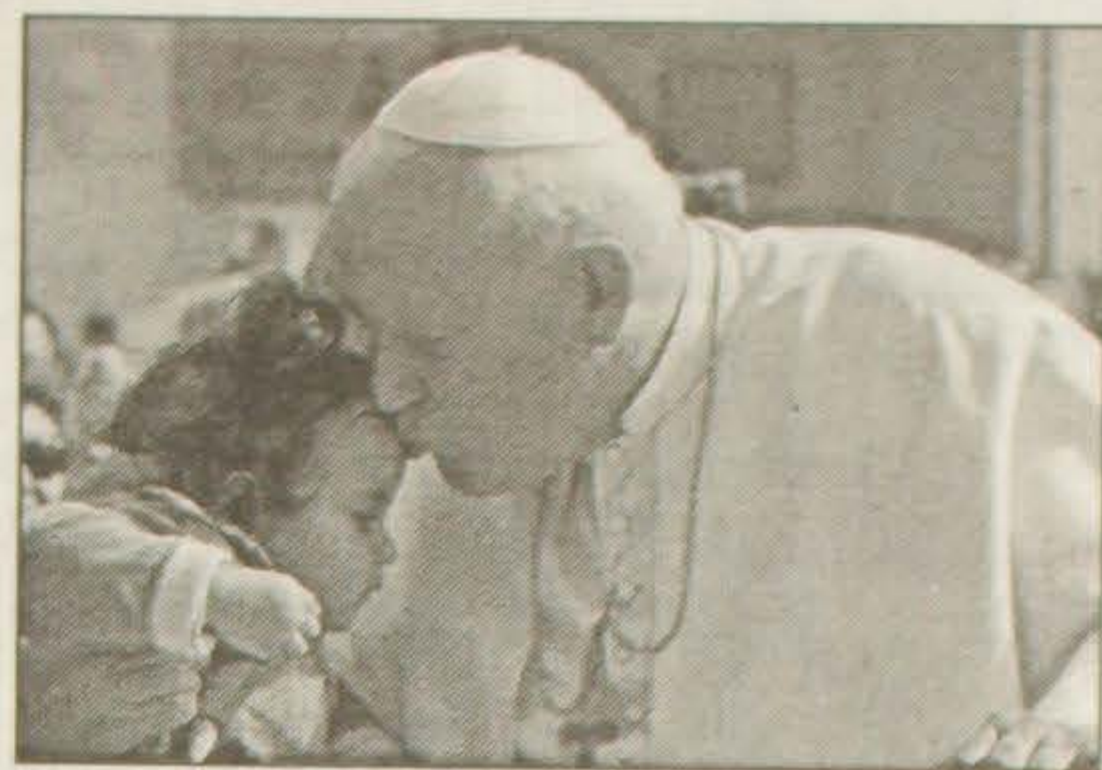
priča o ljubavi:

PAPA I OBITELJ

Dragi Papa, hvala Ti!!! Za Tvoju riječ i djelo za obitelj, za to što u Nebu moliš za nas, našu djecu i cijeli svijet!

"Da, potrebno je da suvremene obitelji ponovno sebe nađu! Treba da one idu za Kristom!" Kršćani osim toga imaju zadaću da s radošću i uvjerenjem navješćuju "radosnu vijest" o obitelji, koja ima neograničenu potrebu da uvijek iznova čuje i sve dublje shvaća autentične riječi koje otkrivaju njezin identitet, njezine unutarnje snage, važnost njezina poslanja u gradu ljudi i u gradu Božjem." (Ivan Pavao II, "Obiteljska zajednica")

Budista koji je bio u Rimu i susreo Papu: "Moja djevojčica sada ima devet godina, a kad je bila mala Papa je pomilovao po glavi. Još i sada mi se živo vraća u sjećanje lik Ivana Pavla II. koji je dao da osjetimo tu toplinu, iako mi nismo kršćani. I ja kao čovjek želim živjeti svoj život slijedeći Papino srce. Dolazi mi samo da mu kažem 'hvala' i da počiva u miru."

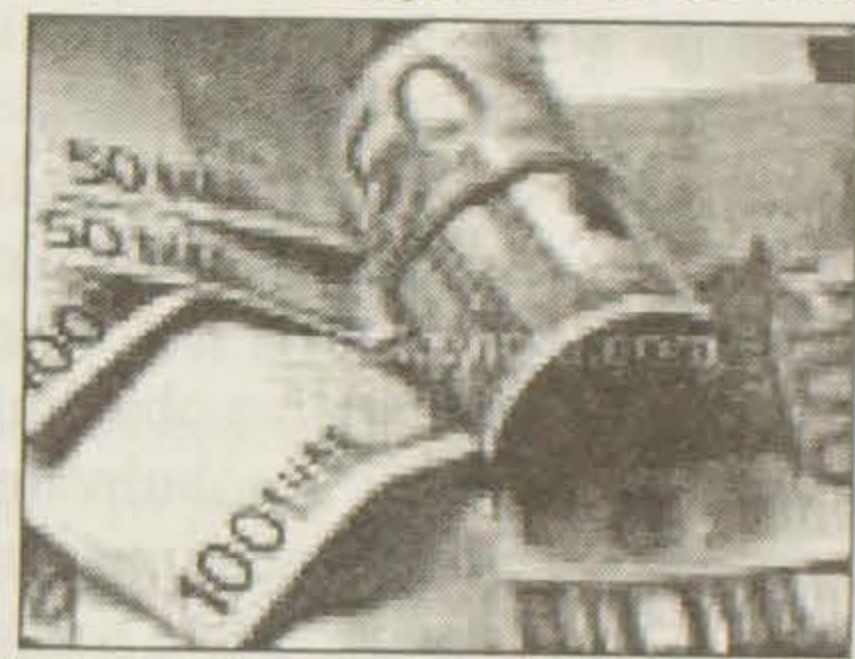

KRŠĆANSTVO I ... MREŽNI MARKETING

Vrijeme koje živimo traži od nas da se trudimo zaraditi što više i što brže, jer nam je već dosta oskudice, nesigurnosti i zabrinutosti. Savjete za "dopunsku, laku, a pristojnu zaradu" obilato nudi i već istrošeni proizvod Zapada (nastao 50-ih godina prošlog vijeka u SAD) - mrežni marketing. Za njega su svi već čuli, mnogi ga isprobali, neki već i odustali, razočarani zbog neuspjeha ili čak gubitaka, ili zadovoljni što su se oslobodili nečega što u "paketu" nudi sve, ali i traži od čovjeka - sve! "Početni kapital" su mu ljudi, jer svi se svode na kariku u lancu: ili su potencijalni kupci, potrošači ili suradnici.

Pravi kapital možda i nije toliko važan, jer je prolazan. Jedino što nije prolazno je Bog, naša duša i ljubav prema bližnjem. To je ono što kršćani ne žele i ne smiju izgubiti. A Bog obilato blagoslivlja svoje, osobito one koji se u Njega uzdaju više no u sebe!

V. H.

MOJE ISKUSTVO

Božja prisutnost je uvijek među nama i u nama, ali je ja samo ponekad primijetim! Ispričat ću događaj u kojem sam osjetila tu prisutnost.

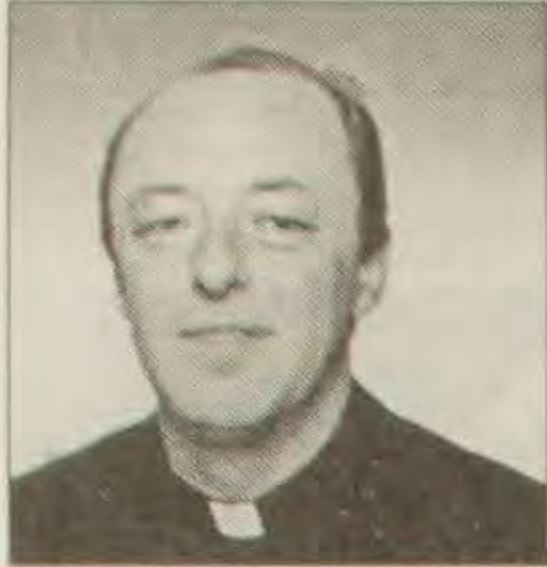
Poslije jednog predavanja (Neokatekumenskog pokreta), dok smo išli kući, na semaforu gdje smo mi imali prvenstvo prolaza, udario me automobil. Pala sam licem direktno na beton pri čemu sam dobila frakturu kosti lica i još neke manje povrede. Poznavajući sebe, u ovakvoj situaciji bih se trebala jako uplašiti i pitati se "što sam Bogu zgriješila", ali je tu Božja milost tako snažno djelovala na mene da sam ostala mirna i bez straha. Zahvaljujem Bogu na toj milosti. Imala sam osjećaj da mi kroz ovaj događaj Bog želi nešto reći. "Poruka" je stigla već poslije nekoliko dana: dok sam molila, osjetila sam ili čula da se ne trebam truditi oko materijalnih stvari za druge i za sebe nego da se više posvetim duhovnom. Do tada su se moji dani uglavnom trošili na dva posla od kojih je jedan za mene bio pogrešan. Nudio je za cilj (jednog dana!) veliki novac, a da bih do toga došla morala bih cijelu sebe dati i postati rob posla i novca u što sam polako i upadala. Potrebno je biti marljiv i radan, ali ne smijemo posao i novac staviti na prvo mjesto jer to mjesto pripada našem Bogu. Ako mi je Bog zbilja na prvom mjestu, onda ću sigurno naći vremena za Njega! Da sam nastavila raditi oba posla, fizički ne bih mogla dva puta tjedno biti u Neokatekumenskoj zajednici gdje slušamo Božju Riječ i trudimo se živjeti po njoj. Moram priznati da sada nemam ništa manje novca nego prije, a mislim da je to zato jer je Isus rekao: "Tražite stoga najprije Kraljevstvo i pravednost njegovu, a sve će vam se ostalo dodati" (Mt 6,33)

Hvala Ti, Bože, što si ti najbolji pedagog, jer si prema nama pun neizmjerne ljubavi! Ali kada mi, Tvoja djeca, ne ćemo priznati svoje pogreške, u opasnosti smo stradati zauvijek, onda nas Ti, kao pravi Otac, moraš prekorigiti.

Ankica

VRHOVNI EKUMENSKI SASTANAK U NOVOM SADU

Uređuje: Jakob Pfeifer

SASTANAK MEĐUNARODNE BISKUPSKE KONFERENCIJE SVETOG ĆIRILA I METODA SA SVETIM ARHIJEREJSKIM SINODOM SRPSKE PRAVOSLAVNE CRKVE

U Vladičanskom dvoru u Novom Sadu 12. travnja održan je drugi sastanak Međunarodne Biskupske Konferencije Svetog Ćirila i Metoda i Svetog Arhijerejskog Sinoda Srpske Pravoslavne Crkve.

Prije ovog sastanka Njegova Svetost patrijarh srpski **gđin Pavle**, služio je u Sabornom hramu Svetog Velikomučenika Georgija Svetu Liturgiju, kojoj su prisustvovali članovi Svetog Arhijerejskog Sinoda Srpske Pravoslavne Crkve, članovi Međunarodne Biskupske konferencije Svetog Ćirila i Metoda, kao i visokopreosvećeni metropolit Francuske **gđin Emanuil**, šef Kancelarije Vaseljenske patrijaršije pri Europskoj Uniji u Briselu i **mons. Eugenio Sbarbaro**, apostolski nuncij u Beogradu. Na kraju Svete Liturgije vjernicima se prvo obratio episkop bački **dr. Irinej**, domaćin sastanka, potom se vjernicima, koji su ispunili ne samo saborni hram, nego i crkvenu portu, obratio patrijarh srpski Pavle, a zatim i nadbiskup beogradski, **mons. Stanislav Hočevar** koji je, između ostalog, rekao: "Najveća radost je naviještati Spasitelja svijeta Gospodina Isusa Krista. Zato smo i mi, Njegovi učenici, ponizni ali hrabri, okupljeni radi toga, puni zahvalnosti ali i straha od odgovornosti da Njega propovijedamo. Molimo se Ocu Nebeskom da Njegov Duh ispuni naše misli i naša djela."

Nakon ovih bratskih pozdrava, u Vladičanskom dvoru su održani zvanični razgovori. Tema predavanja je bila "Misija Pravoslavne Crkve i Katoličke Crkve u ovom povijesnom trenutku, iz perspektive objedinjavanja Europe i procesa globalizacije." Iscrpnost i sveobuhvatnost predavanja na najaktualniju temu bili su pravo nadahnuće za diskusiju u kojoj su od strane Srpske Pravoslavne Crkve sudjelovali Njegova Svetost patrijarh **gđin Pavle**, preosvećena gđa episkopi: niški **Irinej**, bački **Irinej**, šumadijski **Jovan**, budimljansko-nikšićki **Joanikije** i vikarni episkop jegarski **gđin dr. Porfirije**, a u ime Biskupske konferencije, predsjednik **mons. Stanislav Hočevar**, metropolit i nadbiskup beogradski, **mons. Zef Gashi**, nadbiskup barski, **mons. dr. Ivan Pénzes**, biskup subotički, **mons. Ilija Janjić**, biskup kotorski, **mons. László Huzsvár**, biskup zrenjaninski, **mons.**

Đuro Gašparović, pomoćni biskup đakovačko-srijemski, i prečasni **dr. Andrija Koplivić**, predsjednik Katehetskog vijeća Biskupske konferencije.

U prvom dijelu predstavnici dviju Crkava su razgovarali o pitanjima vezanim za misiju i pastirski rad, koja se u istoj ili sličnoj mjeri, tiču i pravoslavnih i katolika. Sagledana je i suradnja između dvije Crkve u razdoblju od prethodnog do ovog sastanka.

U drugom dijelu razgovarali su o konkretnim temama i problemima čije rješavanje treba doprinijeti daljem razvoju dobrih međucrkvjenih odnosa. Zaključeno je da se stavovi dviju Crkava u velikoj mjeri podudaraju, a da će se u slučajevima kada ima razlike u mišljenjima, rješenja tražiti kroz dijalog koji će trajati dok se ne dođe do jedinstvenog rješenja.

Poseban ton razgovoru, u kontekstu uvodnog predavanja metropolita Emanuila, dale su i riječi nedavno preminulog pape Ivana Pavla II. da Europa treba disati na oba plućna krila i da u tome Pravoslavna Crkva i Katolička Crkva preuzimaju posebnu odgovornost. Predstavnici obje Crkve naglasili su da gradeći viziju buduće Europe, kroz jedinstvo u različitosti tradicija i kultura, temelj ujedinjenog kontinenta ne može biti postavljen bez ključnog duhovnog doprinosa kršćanskih Crkava, uz uvažavanje i suradnju pripadnika i drugih vjerskih zajednica. Zaključeno je da u narednom razdoblju dijalog treba nastaviti i kroz rad već imenovanih bogoslovskih komisija obje Crkava.

Sastanak je završen svečanom euharistijskom službom u crkvi Imena Marijina koju su služili nadbiskup beogradski **mons. Stanislav Hočevar**, biskup-domaćin **msgr. dr. Ivan Pénzes** i **mons. László Huzsvár**, biskup zrenjaninski, i svi ostali biskupi i svećenici. Svetoj misi su prisustvovali Njegova Svetost patrijarh srpski **gđin Pavle**, s arhijerejima Srpske Pravoslavne Crkve. Nadbiskup Hočevar je u nadahnutoj homiliji na hrvatskom jeziku istaknuo značaj dijaloga između Pravoslavne Crkve i Katoličke Crkve. Uz pozdrave Nadbiskup je istaknuo da je najvažnije da nastojimo biti

što bliži Bogu i da ćemo se tako na najbolji način približiti jedni drugima. Homiliju na mađarskom jeziku održao je zrenjaninski biskup **mons. László Huzsvár**. On je govorio vrlo doživljeno o nedavno preminulom Svetom Ocu Ivanu Pavlu II. i baštini koju nam je ostavio u nasljeđe. Na kraju mise vjernicima se obratio Patrijarh i zaključio molitvom za Svetoga Oca Ivana Pavla II., a govorio je i metropolit Emanuil.

Susret je nastavljen razgovorom i nakon svete mise. Zaključeno je da se ovakav susret održi barem jedanput godišnje, a susreti Komisija barem dva puta godišnje. U važnim stvarima da se prema javnosti očituju zajednički stavovi. Veliko prisustvo naroda u jednoj

i u drugoj crkvi najbolji je znak koliko vjernici prepoznaju ove susrete kao Božji dar.

Svetu misu iz crkve Imena Marijina uživo je prenosio Radio Marija. Konferencija za tisak održana je u popodnevnoj pauzi, a govorili su nadbiskup beogradski **mons. Stanislav Hočevar** i episkop bački vladika **Irinej**. /Čaba Kovač/

Piše: Alojzije Stantić

USKRŠNJE RADOSTI

Posli kratke, al po vrimenu zdravo ladne korizme, virnici su se posli šest nedilja posti, odricanja i duhovne obnove spremili da po starovinskom adetu najpreg blagoslovom posvetilišta i posli virskim obredom u crkvi dočekaju Uskrsnuće. Danas je to tako, a kadgod su salašari, većinom raštrkani, u prostranim pustarama, daleko od crkve Uskrsnuće dočekali pod svojim, najbližim atarskim križom. Taki doček Uskrsnuća nije bio ni toliko svečan, a ni s toliko svita ko u današnjoj crkvi, al je bio obavljen pod križom od obližnji salašara s izmoljenim križnim putom. Salašari, većinom odmireni, nisu se žurili pod križ već su se pod njeg polagano počeli kupit oko ponoći na Veliku subatu. Oni koji su malo ranije došli vrime su proveli u molitvi, al i u divanu s poznatima.

Kad su se većina skupili, kogod je pridvodio molitvu. Kad su je obavili razminili su čestitanje Isusovog Uskrsnuća, al nisu se oma razbižali na salaš, već su ostali da se izdivane, jel su se u pustarama visti prinosile od usta do usta. Ako je vrime bilo tiho, pa još misečina, sićam se takog dočeka Uskrsnuća, onda se nikom nije žurilo na salaš, jel će i tako najpreg morat naranit josag, pomuzit krave, dotirat se u red i onda svi zajedno sist za astal da se maše posvetilišta.

Posvetilište

Iako je ritko ko od naši stari znao zašto se sprema i ide posvetilište, po talovanom adetu su ga se držali, jel je ono uspomina na izbavljenje Izraelaca iz ropstva Egipatskog:

Jahve je Izraelcima prija izbavljanja iz ropstva naredio da poidu: "Živinče neka bude bez mane, od jedne godine i muško. Možete izabrati bilo janje, bilo kozle." (Izl 12,5), kako i ko

koliko mož jel "ništa od njega ne smijete ostaviti za sutradan: što bi god do jutra ostalo, morate na vatri spaliti" (Izl 15,10). Izraelci su posli Jahvine pashe, siti krenili "put pod noge", zakoracili u izbavljenje iz ropstva.

Otaleg je do naši stari dospio adet, kojeg se i danas držimo, da u posvetilištu mora bit pečenica od jagnjeta, a nju su okitili ilom kojim se diči salašarska kujna, iako to u ono vrime nisu ili Izraelci: skuvana jaja u lupinji, divenica i šunka, a da njim to bolje padne ilu su dodali natrenican ren i mlad crn luk, po di ko je posvetilištu dodo i bocu s rakiom, s kojom će nazdravit prija neg se maše ila. Dok su Izraelci meso ili s breskvasnim kruvom, salašari su, kako njim priliči, ispekli kvasni pleten kolač zakuvan s mlikom.

Oduvik su se čeljad paštrila da njim za posvetilište dotekne da skuvaju šunku i ne šporuju divenicu, a salašari nisu oskudivali ni u jaganjcima, jel su rad vune i kožica takoreć u svakom salašu odranjivali makar nikoliko ovaca.

I ove godine su crkve bile pritisne da čeljad jedan nuz drugog, poređani ko sardine u škatulji, jedva stanu ko na priliku u Kersku crkvu. To me podsutilo kako smo kadgod nosili posvetilište u bajmačku, a posli 1935. i u đurđinsku crkvu, kad narod nije mogo stat u crkvu, pa se "višak" poređo oko crkve i to u dva reda. Da, tako je bilo.

Posvetilište je željno čekano ilo posli posti, al je kadgod salašarima bilo i naviščaj početka veliki poljski poslova i da se ocele neće razmećat s mrsnom ranom, često će zasipačom iz zdile vadit soparnu čorbu. Ilom iz posvetilišta su dali tilu na volju, al čim su ga poili pošivali su starovinski nauk: "više je dana neg divenica." U posvetilištu je uvik ila više neg koliko triba za jedno ilo, dotekne da ga idu više puta, a često u tom pomažu i gosti.

Da Uskrsno blagovanje oste i čeljad kojima nije doteklo da sprema posvetilište, nastarali su se oni kojima je doteklo za njeg. Tako je bilo i ove godine kad su u crkvama karitasovci skupili milošće iz posvetilišta i udilili je potrebitima, ko na priliku u Kerskoj crkvi, di su skupili dva košuljna košara kojekakog ila iz posvetilišta. To je lip adet, al i opomina svima koji potrebitima nisu dali ništa da razmisle, i na godinu, ako da Bog, kad donesu posvetilište da malo od svog udile sirotinji. Jel kad kogod ima malo, od tog uvik mož udilit onima koji nemadu ni toliko, da potrebiti i tilom oste da je

Uskrs. Naši stari su odreda davali milostinju sirotinji iz posvetilišta, jel se kadgod oko crkve skupilo na desetak prosjakova i još više oni koji nisu daleko od prosjačkog štapa.

Staromodni varošćani se drže reda da na prvi dan Uskrsa, posli obalaska kalvarije i prve (što ranije) mise idu posvetilište, iako ono tušta njima pomrsi nakanu da se drže prolične dijete, jel je prazan stomak zdravo ositan kad ga ošine miris pušenog ila.

Jedared sam čuo šereta da je kazo, kad je vidio naše posvetilište: "Danas svo čovičanstvo gladuje, jedna trećina ne smi da ide, a dvi trećine nemadu šta da idu." Nek i ove riči potaknu čeljad s posvetilištem na davanje milostinje, od onog obilja rane u čemu toliko nji oskudivaju.

Piše: Stjepan Beretić

Što su Konklave?

Latinski conclave (CUM CLAVE = S KLJUČEM, POD KLJUČEM) znači sobu koja se može zaključati. Tako se zove i vijeće kardinala koje se sastaje radi izbora rimskoga pape. Konklave su i zatvorene prostorije u kojima se obavlja izbor pape. Zašto se kardinali zaključavaju? Je li konklava uvijek postojala?

Pod ključem, bez krova nad glavom, o kruhu i vodi

Građani gradova Perugia i Viterbo svojataju nastanak konklava za svoje gradove. U gradu Perudi u srednjoj Italiji rimska je Kurija stolovala 1216. godine. Kad je te, 1216. godine umro **papa Inocent III.**, tamošnji su građani obeščastili njegove posmrtno ostatke. Zato se 19 crkvenih visokih dostojanstvenika zaključalo, pa su za papu izabrali **Honorija III.** (1216. - 1227.). Glasački listići su najprije primijenjeni za izbor pape Inocenta III. 1198. godine.

Stanovnici Viterboa (90 km sjeveroistočno od Rima) drže da su oni pronašli Konklave, kad su kod izbora pape kardinale "cum clave" (lat.: ključem) zatvorili. Godine 1266. podignuta je papinska palača u Viterbu. Na najduljim konklavama u povijesti (od prosinca 1268. do rujna 1271.), u Viterbu je izabran **Grgur X.** Kardinalski kolegij je sačinjavalo samo 17 kardinala: 11 Talijana, 5 Francuza i 1 Mađar. Kako se u izbor umiješao **Karlo Anžuvinski**, kralj Napulja i Sicilije, nikako se nije postigla dvotrećinska većina. Da pospješe izbor, građani Viterboa su zaključali kardinale, pa ipak, ni mjeseci nisu bili dovoljni izbornicima da izaberu papu. Na to je gradonačelnik Viterboa naredio da se digne krov s palače gdje su bile konklave, kako bi studene noći, kiša i vrućina prisilila kardinale da izaberu novoga papu. Kad je k tome hrana svedena na kruh i vodu, konačno su izbornici izabrali **Grgura X.**

Grgur X. odredio gladovanje dok se ne izabere papa

Grgur X. je, da bi se u budućnosti izbjegle preduge konklave, 16. srpnja 1274. izdao glasovitu konstituciju "Ubi periculum" (kad se pokaže opasnost). Stroge se odredbe te konstitucije nisu dopadale kardinalima, budući da je Grgur X odredio da kardinali kad u konklave uđu zajedno s jednim slugom, ne smiju

izlaziti do kraja izbora. Zabranjen im je bio razgovor i dopisivanje. Ako za tri dana ne izaberu novoga papu, narednih bi pet dana za ručak i večeru dobivali samo po jedno jelo. Nakon tih pet dana dobivali bi samo vodu, vino i kruh. Te su odredbe bile učinkovite, ali su se one u kasnijim konklavama zanemarivale.

Kratke avignonske konklave

Klement V. (1305. - 1314.) je premjestio sjedište pape u Avignon, čime je papinstvo postalo žrtva francuskih interesa, pa se taj dio povijesti naziva "babilonsko sužanjstvo Crkve". **Filip Lijepi** je iskoristio papu da se domogne posjeda templarskoga reda i da se riješi dugova templarima. Pet avignonskih konklava nisu (1334, 1342, 1352, 1362, 1370) bile preduge, ponekad čak samo jedan dan ili tek par sati. **Grgur XI.** (1371. - 1378.) je vratio sjedište pape u Rim, između ostalog i zato da spasi Papinsku državu. I sveta **Katarina Sienska** je navaljivala da se papa vrati u Rim, dok to nije i postigla. Grgur XI. je za izbor pape tražio jednostavnu većinu glasova.

Zapadni raskol

Nasljednik Grgura XI., **Urban VI.** bio je prvi papa koji je nakon 75-godišnjeg avignonskog sužanjstva biran u Rimu. Za njegovoga pontifikata Crkva zapada u velike napetosti koje su se završile zapadnim raskolom. Samo pet mjeseci nakon izbora zažalili su kardinali što su izabrali Urbana VI., pa su izabrali protupapu **Klementa VII.** Tako su protupape bili i **Benedikt XIII.** (1394. - 1423.), **Aleksandar V.** (1409. - 1410.) i **Ivan XXII.** (1410. - 1415.). Dok je **Benedikt XIII.** bio u Avignonu, **Grgur XII.** (1406. - 1415.) je kao pravi papa stolovao u Rimu. On se zahvalio 4. srpnja 1415. Time ipak nije uspostavljen mir budući da Benedikt XIII. nije htio napustiti Avignon. Sljedeće konklave su bile u njemačkom gradu Konstanz. Tamo su konklave počele 8. studenog 1417. Na listi izbornika je bilo 23 kardinala i još po 6 predstavnika engleske, francuske, španjolske, talijanske i njemačke narodnosti. Onda je 11. studenog 1417. za službenog papu izabran **Martin V.** (1417. - 1431.). On se 30. rujna 1420. godine vratio u Rim, gdje ga je dočekalo oduševljeno mnoštvo, a u Crkvi je uspostavljen mir.

Konklave

Konklave i način izbora pape se mijenjao vremenom. Suvremena tehnika je utjecala na izmjene u konklavama. Najnovije odredbe za konklave je dao papa **Ivan Pavao Drugi** u svojoj konstituciji "Universi Dominici Gregis" 22. veljače 1996. I sada postoji službenik koji će kardinale uvesti u konklave i zaključati ih dok ih nakon izbora novoga pape ne bude pustio. Kardinali će na konklavama 18. travnja 2005. biti smješteni u gostinjskoj "Kući svete Marte" kod sestara iz kongregacije ljubavi prema bližnjima. Riječima "Extra omnes" ("Svi van!") zamolit će se trenutni gosti u gostinjskoj kući, sikstinskoj kapeli i ostalim prostorijama, da ih napuste i prepuste ih kardinalima. Tako će kardinali stanovati izvan vatikanske palače. Samo teški razlozi mogu odgoditi konklave na 20. dan poslije papine smrti, a redovito imaju početi 15 dana poslije smrti. Televizori, radioparati, mobilni i fiksni telefoni, magnetofoni, mikrofoni, videokamere i fotoaparati su strogo zabranjeni. Pismeni ili telefonski kontakti s vanjskim svijetom su posve isključeni. Između sikstinske kapele i Kuće svete Marte kardinale će tamo i natrag prevoziti poseban autobus sa zatamnjenim prozorima. Također će se pregledati sve prostorije da se otklone minijturni prislušni uređaji (mikrošpijuni). Kardinal **Kamerlengo** angažira dvojicu tehničara, koji će mjesto izbora - sikstinsku kapelu pregledati, da se uvjere, kako nema prislušnih uređaja. U konklave smiju ući samo: tajnik Kardinalskog zbora (on ima ulogu tajnika izborne skupštine); papinski ceremonijar s dvojicom ceremonijara papinske sakristije; jedan klerik, koga je izabrao dekan Kardinalskog zbora (**Ratzinger**). Taj će mu asistirati kod njegove službe. Tamo je i nekoliko redovnika različitih jezika za ispovijed i dva liječnika za eventualne hitne slučajeve. Tamo je i osoblje koje dvori kod blagovanja i spremači. Sve te osobe moraju položiti prisegu da će pod prijetnjom duhovnih i kanonski kazni čuvati tajnu.

Pravila izbora

Samo kardinali mlađi od 80 godina imaju aktivno pravo biranja, pasivno pravo uživa svaki kardinal i muškarac u Crkvi bez obzira na starost. Broj kardinala s pravom izbora smanjio je papa **Pavao VI.** na 120. Ukinuto je pravo veta na izbor pape koje su neke države imale. **Pio IX.** ne bi postao papom da je veto austrijskog cara i kralja stiglo na vrijeme. **Pio IX.** je s 31 godinom, 7 mjeseci i 22 dana bio papa s najduljim pontifikatom u povijesti. **Sveti Pio X.** je dokinuo pravo veta članica "Svete Alijanse".

(Nastavlja se)

Piše: dr. Andrija Kopilović

ŠTO JE POSLANJE CRKVE

Oprostite za ovo pitanje. Malo je provokativno. Imam dojam da se Crkva bavi svim i svačim. Što je zapravo njezino bitno poslanje?

E. M., Subotica

Makar se činilo da je vaše pitanje malo provokativno, ipak ono izriče pitanja mnogih, pa i ozbiljnih vjernika. Činjenica je da naše vjersko znanje, napose o Crkvi, nije dostatno da bismo u vjeri našli uvijek odgovor za ono što doživljavamo. Još teže je prepoznati u životu i praksi Crkve ono po čemu bi se ona "lako" prepoznavala. Toliko je "natruha" kroz povijest i toliko "ljudskih elemenata" da je zbilja teško u svakom času svoga života sebi, a kamoli drugima, dati jasan odgovor što je Crkva i što je njeno bitno poslanje. Koristeći vaš ovakav način pitanja, pokušat ću dati vrlo sažeto odgovor na pitanje, makar toga morate biti svjesni i vi i ja da je nemoguće na jednoj stranici izreći ono što je II. vatikanski sabor izrekao u dvije temeljne konstitucije "Svjetlo naroda" i "Radost i nada". Kada bi se upustio samo u analizu naslova ta dva temeljna dokumenta, već bih premašio ovaj prostor. Ako pratite naš *Zvonik*, zahvaljujući p. Mati Milošu, imate krasan komentar prvog dokumenta "Svjetlo naroda". No, pođimo redom. Postoji u teologiji jedna teološka disciplina koja se zove ekleziologija, to jest nauka o Crkvi. Slijedeći logiku toga pristupa, pokušavam dati sažeti odgovor. Ponajprije nikada ne smijemo smetnuti s uma da je Isus Krist jedini Spasitelj ljudi i da je začetnik novoga čovječanstva, to jest Novi Adam. To djelo "novoga stvaranja" On je učinio svojim utjelovljenjem, životom, smrću i uskrsnućem. Tako je stekao sebi novi narod i milošću koju je kao Spasitelj donio, podigao čovjeka u nadnaravni - milosni red. Dakle, Crkva je zajednica onih koji su po krštenju, potvrdi i euharistiji "preobraženi" u Isusa Krista, to jest postali su "novi stvor", kako bi rekao apostol Pavao. Dakle, biti kršćanin znači po učenju apostola Pavla, biti novi čovjek. Zajednica tih "novih ljudi" čine čvrsto povezano tkivo koje isti apostol naziva

Mističnim Tijelom Kristovim. To Mistično Tijelo Kristovo je živi Krist na zemlji. To je Crkva. Crkva dakle u biti je zajednica i organizam, i to živa zajednica i živi organizam. Duša duše te zajednice po kojemu ona živi nije nešto, nego je netko. To je Duh Sveti. Dakle, Duh Sveti čini da je Crkva živi organizam, a ne tek puka organizacija. I kroz djelovanje Duha Svetoga u toj i takvoj zajednici nastavlja se djelo spasenja čovjeka, "pretvaranje" u novoga čovjeka. Sakramenti Crkve su ona djela Božja po kojima se spasenjska milost Isusa Krista, snagom Duha Svetoga, događa u onima i među onima koji vjerom prihvaćaju spasenje. Dakle, u biti poslanje Crkve je: nastaviti djelo spasenja Isusa Krista u snazi Duha Svetoga. To Crkva čini na više načina i to je njeno poslanje. Nabrojat ću u vrlo staroj i posvećenoj formi tih pet područja poslanja Crkve. Crkva je ponajprije pozvana navješćivati Riječ. Ona je pozvana, dakle, u cjelini navješćivati evanđelje u svim vremenima i svim ljudima, tumačeći onako kako je to navijestio i tumačio Isus Krist. Dakle, Crkva je u biti i na prvom mjestu Službenica Božje Riječi. Na drugom mjestu je Crkva po svojoj biti ona koja u otajstvima slavi Gospodina. Ona je liturgijska zajednica. Liturgija nikada nije ceremonija, niti nekakvo "sveto skazanje" nego je uvijek događaj spasenja koji se u znaku i riječi svaki puta događa kada se vjerom pristupa tim Otajstvima. U Crkvi ima sedam sakramenata. To su te "silnice" na kojima počiva Crkva i što iznutra nju čini Tijelom. Bez sakramentalnog života ne bi bilo Crkve. Treće područje na koje je Crkva u biti pozvana je izgradnja zajedništva. Ona je, naime, kako je gore spomenuto, po naravi zajednica i odnosi unutar te zajednice trebaju biti takvi da se kao zajednica ljubavi prepoznaje. Isusova oporuka glasi: Po tome će znati da ste moji učenici ako budete imali ljubavi među sobom - ljubite jedan drugoga kao što sam ja ljubio vas. Iz te činjenice zajednice i zajedništva proističe bitno poslanje Crkve - da je dijakonijska, to jest u službi potrebnih i malenih. Crkva ne može postojati a da ne čini dobro potrebnima i malenima. Ona je po naravi pomoćnica. Jasno, što se odnosi na

cjelinu, odnosi se i na pojedinoga člana Crkve. Ne može se biti kršćanin, a da se ne ispunja to poslanje izgradnje i služenja u zajednici. I konačno, peto područje bitnog poslanja Crkve je njena svjedočka dimenzija. Ona je znak. Svjetlo naroda. Sakrament Krista. Dakle, svojim življenjem i načinom života i djelovanja, Crkva potaje vidljivi i prepoznatljivi znak da je Isus Krist na djelu spasenja sada i ovdje. To su obrisi Crkve kako nam prikazuju Djela Apostolska, a zovemo je razdoblje Pracrkve. To su temelji koji će vrijediti vječno i samo će tamo biti ostvarena Crkva gdje su ostvarena ova područja poslanja. E, sada pitanje "sve i svašta". Crkvu uvijek treba razlikovati kao otajstveno Tijelo Kristovo i ljude u Crkvi. Crkva kao "Krist na zemlji", kako ju je nazvao jedan svetac, neporočna je zaručnica Kristova. Ali, ta Crkva je u isto vrijeme zajednica konkretnih i grešnih ljudi, koji se stvarno bave "svim i svačim". Crkva je u isto vrijeme u svojoj svetosti i mjesto čišćenja čovjeka, njegovog rasta, usavršavanja, obraćenja, posvećenja. Dakle, na tom putu da se postane sve savršenija Crkva, postoje razni i različiti stupnjevi. S druge strane, moramo priznati, i to s poštovanjem, da je Bog Crkvi povjerio ljudsku, a ne anđeosku dimenziju. Stoga je Crkva po svojoj naravi i kao otajstveno Tijelo okrenuta konkretnom čovjeku, konkretnom vremenu, konkretnim problemima. Po koji puta se nepravedno ta "okrenutost" prema problemima ovoga vremena i ovih ljudi krivo tumači kao "bavljenje" tuđim poslom. Crkva se po naravi okreće čovjeku, njegovom životu, njegovoj kulturi, njegovom poslanju, njegovom služenju, itd. Crkva je, dakle, na ovoj zemlji duboko ukorijenjena u konkretne narode, prilike, kulture i vremena. U svakoj toj kategoriji mora dati odgovor iz onih pet svojih temeljnih zadataka, i na prilike i na kulturu i na vrijeme i na probleme. Mora se baviti nečim što se na prvi pogled čini da nije njena bit. No, slažem se s vama da po koji puta, zbog ljudskih slabosti, ne dosežemo dovoljnu dubinu poslanja Crkve i stoga "pokrivamo njeno lice". Učinimo sve da se vidi Božansko lice Crkve i da bude odraz života čovjeka koji je spašen i pozvan i poslan biti Crkva. Dakle, Crkva smo mi, i kao zajednica i kao pojedinac. Što mi radimo, i kako radimo, to je odraz naše Crkve!

Zahvaljujemo našim darovateljima

Kafana - "Duka"

Subotica,
Preradovićeva 4
(u Bunjevačkom kolu)
Tel: (024) 555-738

Organizira:
- svadbe,
- rođendanska slavlja,
- bankete i dr.

Svakog dana: MENI RUČKOVI
Posebno se preporučamo za
organiziranje "Poduša"

Radno vrijeme: od 12 - 22
nedjeljom zatvoreno

Vremena su teška. Svaka pomoć nam je dobro došla.
Unaprijed hvala svakom darovatelju.

HORVAT BUSINESS CENTER
HRVATSKI POSLOVNI CENTAR
CROATIAN BUSINESS CENTER

Nagymező u. 49.
H. 1065 Budapest P.f. 468

Tel: (36-1) 269-1301
311-9200, 353-1501
Tel/fax: (36-1) 269-1300

Svake treće nedjelje u mjesecu novi broj "Zvonika"

Maksima Gorkog 20 (kod glavne pošte)

Radno vrijeme: radnim danom od 9,30-12 i 16,30-19 sati
Radno vrijeme očnog liječnika: radnim danom od 17-19 sati

RENAULT

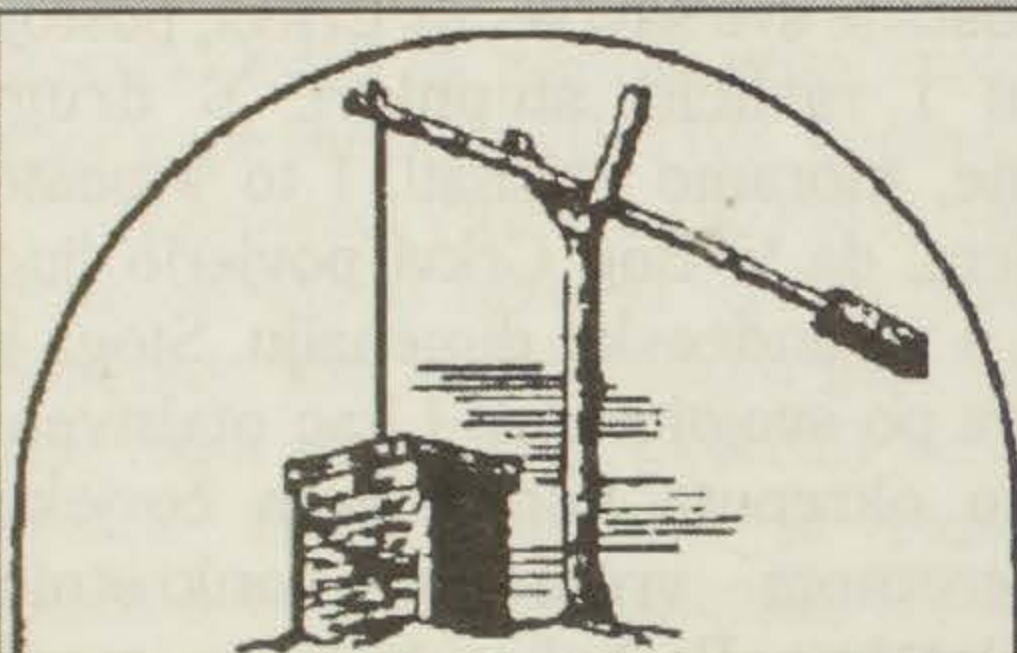

Koncesionar

VIDAKOVIĆ

Prodaja rezervnih delova i servis

Subotica, Braće Radlca 51-53
Tel./fax: 024/553-567

SALAŠ

ZEMLJORADNIČKA ZADRUGA

Tel: (024) 566 - 577

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

POLIKLINIKA

24000 Subotica
Jo Lajoša 4a
tel: 024 / 520-698

Radno vrijeme
radnim danom: od 9 do 19 sati
subotom: od 9 do 12 sati

Obavljamo:

- dermatovenerološke,
- otorinolaringološke,
- internističke, kardiološke,
- neurološke,
- ginekološke,
- kirurške,
- pedijatrijske i preglede infektologa,
- lasersku terapiju,
- pregled mladeža dermoskopom,
- uklanjanje kožnih promjena
- ispitivanje sluha, timpanometriju,
- ultrazvučni pregled trbušnih organa,
- štitne žlijezde, dojke, testisa i kukova djece,
- krvnih sudova i trudnica
- kućne preglede i liječenje

Millennium GSM Centar

Prodaja i **SERVIS**

Laptopovi i
Pentium
računari
AMD
XP
hp
najpovoljnije

Mobilni
NOKIA
Panasonic
KX-TCD445
Gigaset
A-180
house1
Klima
uređaji

www.millenniumgsm.co.yu
Tel 024/ 551-353 Prvomajska 6.

**Neka Bog
blagoslovi
sve koji
radom služe
braći
ljudima!**

Internet provajding
Prodaja računara
Instalacija i održavanje računarskih mreža
Pojedinačni i grupni kursevi
(Windows, Word, Excel, Internet)
☎ (024) 555-765 Karađorđev put br. 2. Subotica
e-mail: support@tippnet.co.yu

NAMA JE DOVOLJNO
DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

- SUBOTICA, Karađorđev put 2
Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33
- HORGOS, Borisa Kidriča 7
Telefon (danonoćno): 792-202

RASPORED SAHRANA NA INTERNETU

www.funero.co.yu

E-mail: funero@funero.co.yu

SUBOTICA - Banijska 2, tel: 024/547-274

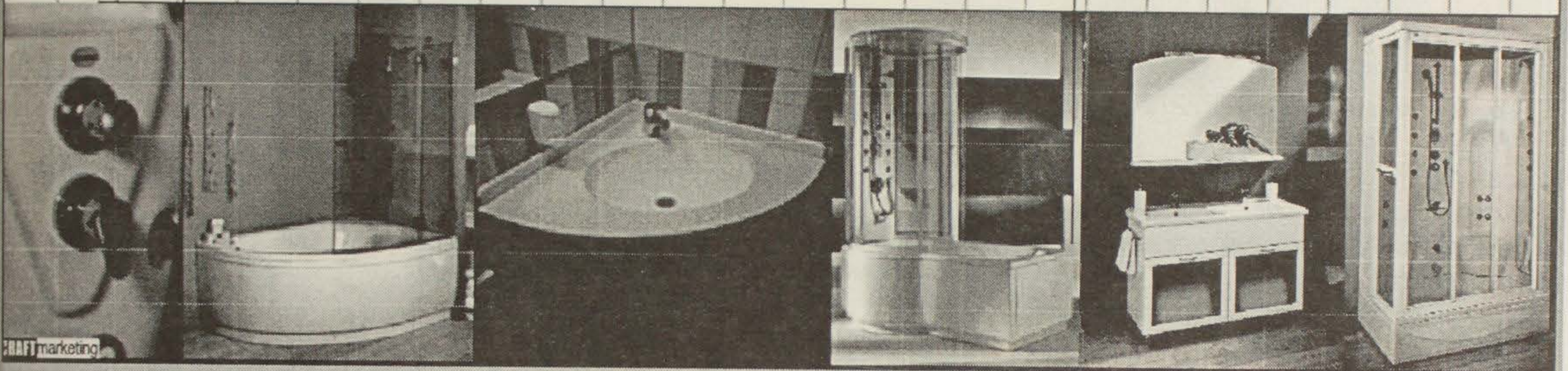
NOVI SAD - Rumenački put 11, tel: 021/518-093; BEOGRAD - Lješka 4, tel: 011/354-8063

kolpa·san®

KUPATILA

Za vaš ponos

sanitarija i pločice, kade, tuš kade, tuš kabine, saune, masažni sistemi - vodeni i vazdušni, bazeni za masažu, nameštaj za kupatila, ugradni vodokotlići i kupatilska galanterija

Prvi privatni i registrirani dom za stara i nemoćna lica

"Sv. Katarina"

PALIĆ, Sutjeska 47
Tel: 024 603-640
Mob.: 063 577-350
064 122-87-55

U ugodnoj paličkoj prirodi i zelenilu, u privatnoj kući s lijepim dvorištem, pružamo usluge, stručno i odgovorno:

Čuvanje i njegu starih i nemoćnih lica; usluge medicinskih sestara; liječničke i specijalističke usluge; njegu starih i nemoćnih lica na terenu (i u vašoj kući).

CSALÁDI MAGAZIN

Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474
Email: agape@eunet.yu

www.suboticka-biskupija.info

MONOLIT GRADNJA GRAĐEVINSKO I GRAĐEVINSKO-ZANATSKO PREDUZEĆE d.o.o.

Adresa: Subotica, Lenjinov park 13
Tel: 024/ 551-685, 553-111
e-mail: monolit@tippnet.co.yu

Računi:
220-3229-08 Mycro Finance banka
110-401601301333-38 Zepster banka

Hirvivo
Katolikus hotelap
1. kv. 1. ulica 2002. 05. 19.

Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo - Tel: (024) 883-040
Email: hirvivo@tothfalu.co.yu

Slušajte Radio Suboticu
program na hrvatskom jeziku svaku večer od 19-21 sat na frekvenciji 91,5 Mhz

Put Jovana Mikića 12
Tel: 024 55 22 00
Fax: 551-902

U obiteljskoj kući pružamo usluge čuvanja i stručne njege starih i nemoćnih osoba.

Informacije na telefon:
024/561-950
mobitel: 064 - 143 3932

JULIJA-OPTIKA

KULTURA NOŠENJA NAOČARA
33 GOD. TRADICIJA - STRUČNA USLUGA

- Veliki izbor klasičnih i modernih okvira
- Sunčane naočare od vodećih marki na svetu
- Kontaktno sočivo i sredstvo za održavanje

Uslovi kupovine:
- Gotovinsko plaćanje
- Čekovni kredit
- VISA kartica
- Sindikalna prodaja

VODITE RAČUNA O REZERVNIM NAOČARIMA!
24000 Subotica, Braće Radića 6
Telefon: 024/28-482

BLAGOSLOV ŽITA NA MARKOVO

25. travnja 2005. na Bikovu
u 17 sati sv. misu za usjeve i plodove
u župnoj crkvi

BD Marije na nebo Uznesene
služit će župnik vlč. Julije Bašić

Oko 17,30 kreće procesija na blagoslov
njiva i mladog žita.

Pozivamo sve mještane i stanovnike susjednih mjesta na blagoslov žita, da zajednički započnemo najveću manifestaciju žita i kruha u državi, Dužijancu 2005.

Organizacijski odbor Dužijance 2005.

DAN MLADIH 2005.

2. 05. 2005. od 9 sati

Ove godine izuzetno će biti održan u Somboru u Karmelićanskom samostanu u povodu 100. obljetnice njegovog postojanja.

Tema ovogodišnjeg dana mladih je:
DOĐOSMO POKLONITI MU SE

Prigodno predavanje održat će:

o. Vjenceslav Mihetec, karmelićanin

Srdačno pozivamo sve mlade srednjoškolce, studente i mlade radnike kao i ovogodišnje krizmanike (ali isključivo iz 8. razreda). Za detaljnije informacije neka se mladi obrate svojim župnicima.

Organizatori

POBOŽNOST PRVIH SUBOTA NA BUNARIĆU

7. 05. u 10 sati svečana sv. misa
i prigoda za svetu ispovijed

KRŠĆANSKA TRIBINA

28. 04. u 20 sati

u vjeronaučnoj dvorani župe sv. Roka

Tema: Kontemplativna i mistična
molitva

Predavač: **o. Mato Miloš, karmelićanin**
iz Sombora

SLUŠAJTE RADIO MARIJU na 102,9 MHz

za sada u Novom Sadu i u krugu 30 km -
do Bačke Topole. Uskoro se se moći slušati i
u Subotici i okolici. Molimo Mariju, Kraljicu
svibnja da nam izmoli tu milost što prije.

E-mail: rama@eunet.yu

Tel: 021 4790528, 021 4790529
021 4790530

HRVATSKI KULTURNI CENTAR
"BUNJEVAČKO KOLO" SUBOTICA
MUZIČKI ODJEL

raspisuje

NATJEČAJ

Za kompozicije koje će se izvesti na
V. "FESTIVALU BUNJEVAČKI PISAMA"

Festival će se održati
u rujnu (septembru) 2005. godine u Subotici

Osnovna svrha festivala je promocija i popularizacija nove bunjevačke glazbe i poticaj svima, a posebno mladim ljudima, da i sami doprinesu očuvanju i unapređenju kulturne baštine svoga roda i naroda.

PROPOZICIJE NATJEČAJA:

1. Tekst i muzika trebaju prezentirati život i običaje bačkih Bunjevaca;
2. Tekst pjesme mora biti pisan ikavicom ili ijekavicom;
3. Pjesma može imati 3-4 strofe;
4. Dužina pjesme je 3-5 minuta;
5. Note (melodija, akordi) i tekst treba dostaviti u 2 primjerka;
6. Uz tekst i melodiju obavezno dostaviti i demo snimku;
7. Radovi prethodno ne smiju biti izvođeni (premierno izvođenje);
8. Jedan autor može dostaviti najviše 3 kompozicije;
9. Primljeni materijali se ne vraćaju;
10. Radovi se šalju pod šifrom, a rješenje šifre (ime, prezime i adresa autora, kontakt telefon) mora biti u posebnoj, zatvorenoj kuverti;
11. Nakon odabira najboljih radova stručna komisija će autore izvijestiti o rezultatima;
12. festival se organizira isključivo na volonterskim principima, te se radovi neće honorirati;
13. Autor kompozicije koja je odabrana za izvođenje na festivalu samim slanjem kompozicije daje svoj neopozivi pristanak da se kompozicija studijski snimi i izda na nosaču zvuka i videokaseti radi popularizacije festivala.

Konkurs je otvoren

od dana objavljivanja do 30. 04. 2005.

Kompozicije slati na adresu:

HKC "Bunjevačko kolo" Subotica
Preradovićeva 4 ili

Vojislav Temunović, Rovinjska 5/13, Subotica,
sa naznakom:

ZA V. "FESTIVAL BUNJEVAČKI PISAMA"

Fotografije u ovom broju: Zvonik,
IKA, L'Osservatore Romano,
www.eparhija-backa.org.yu
i Photonino.com

HRVATSKI KULTURNI CENTAR
"BUNJEVAČKO KOLO"
Subotica, Preradovićeva 4
tel: (024) 555-589

ZVONIK

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje:

Rimokatolički župni ured
sv. Roka, 24000 SUBOTICA
Beogradski put 52

Telefon: 024/554-896;

Fax: 024/551-036;

E-mail:

zvonik@tippnet.co.yu.

Web: www.ZVONIK.org.yu

Uredničko vijeće:

Andrija Anišić,
Stjepan Beretić,
mr. Ervin Čeliković,
Katarina Čeliković,
Marko Forgić,
Ladislav Huska,
Vesna Huska,
Franjo Ivanković,
dr. Andrija Kopilović,
mr. Mato Miloš,
Lazar Novaković,
Jakob Pfeifer,
s. Blaženka Rudić,
Alojzije Stantić,
Mirko Štefković,
dr. Tadej Vojnović

Andrija Anišić
glavni i odgovorni urednik

Franjo Ivanković
zamjenik glavnog
i odgovornog urednika

mr. Ervin Čeliković
tehnički urednik

Katarina Čeliković
lektorica

Tisak:

Štamparija "PRINTEX",
Stipe Grgića 58, Subotica,
Tel.: 024/554-435

ISSN 1451-2149

Godišnja pretplata za "ZVONIK"

- SCG 840 dinara
- inozemstvo - 20 EURA
ili 160 kuna; avionom 50 USD
Pretplatnici iz inozemstva i
R. Hrvatske uplate mogu poslati
pošt. uputnicom ili čekom
na adresu:

Gabrijela Skenderović,
Kneza Trpimira 1/3, 44320
Kutina R. Hrvatska
- tel: +(00) 385 (0)44 681-272

MEDITACIJA U ŽUPI ISUSOVOG USKRSNUĆA
13. 05. 2005. u 19,30 sati

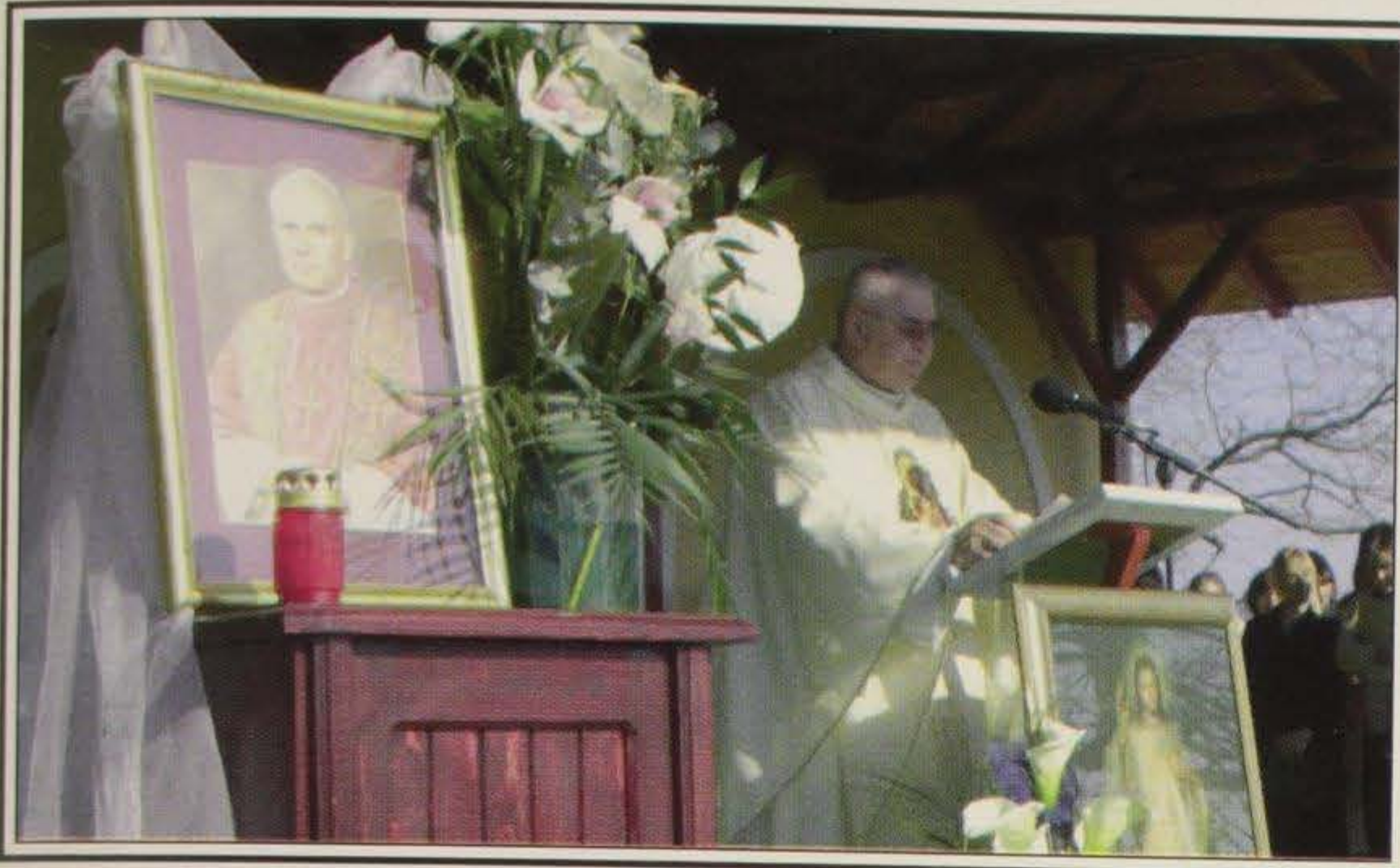
Hrvatska riječ
Informaciono-publikaistički centar, osnivači 1985. i 1994., obnovljen 2003.
Štampa: 31. srpnja 2005. Gornji 29. strana Broj 1

ČITAJTE "HRVATSKU RIJEČ"
hrvatskarijec@tippnet.co.yu
tel: (024) 55-33-55

URED HRVATSKOG
NACIONALNOG VIJEĆA
Subotica, Preradovićeva 4
tel: (024) 556-898 i 553-818

SUBOTICA - HVALA, TI SVETI OČE

Nedjelja Božanskog milosrđa - sveta misa za Papu na Bunariću

Grad Subotica i Subotička biskupija oprostili su se od Pape u katedrali, 6.04.2005.

Na misi je sudjelovalo preko 50 svećenika i mnoštvo vjernika...

... kao i biskupi kršćanski crkava u Vojvodini i predstavnici židovske zajednice

Subotička kalvarija na Veliki petak 2005.

Čuvari Božjeg groba u subotičkoj katedrali - bazilici sv. Terezije

Novi Sad, susret Sv. Sinoda SPC i MBK Svetog Ćirila i Metoda

Novi Sad - Spens: Familyfest 2005. "Obitelj - Ljubav koja gradi mir"

Subotičanka Marija Jaramazović (lijevo) osvojila je 3. mjesto na Uskrsfestu u Zagrebu

IVAN PAVAO II. 1978. - 2005.

Prvo pojavljivanje u javnosti, 16.10.1978.

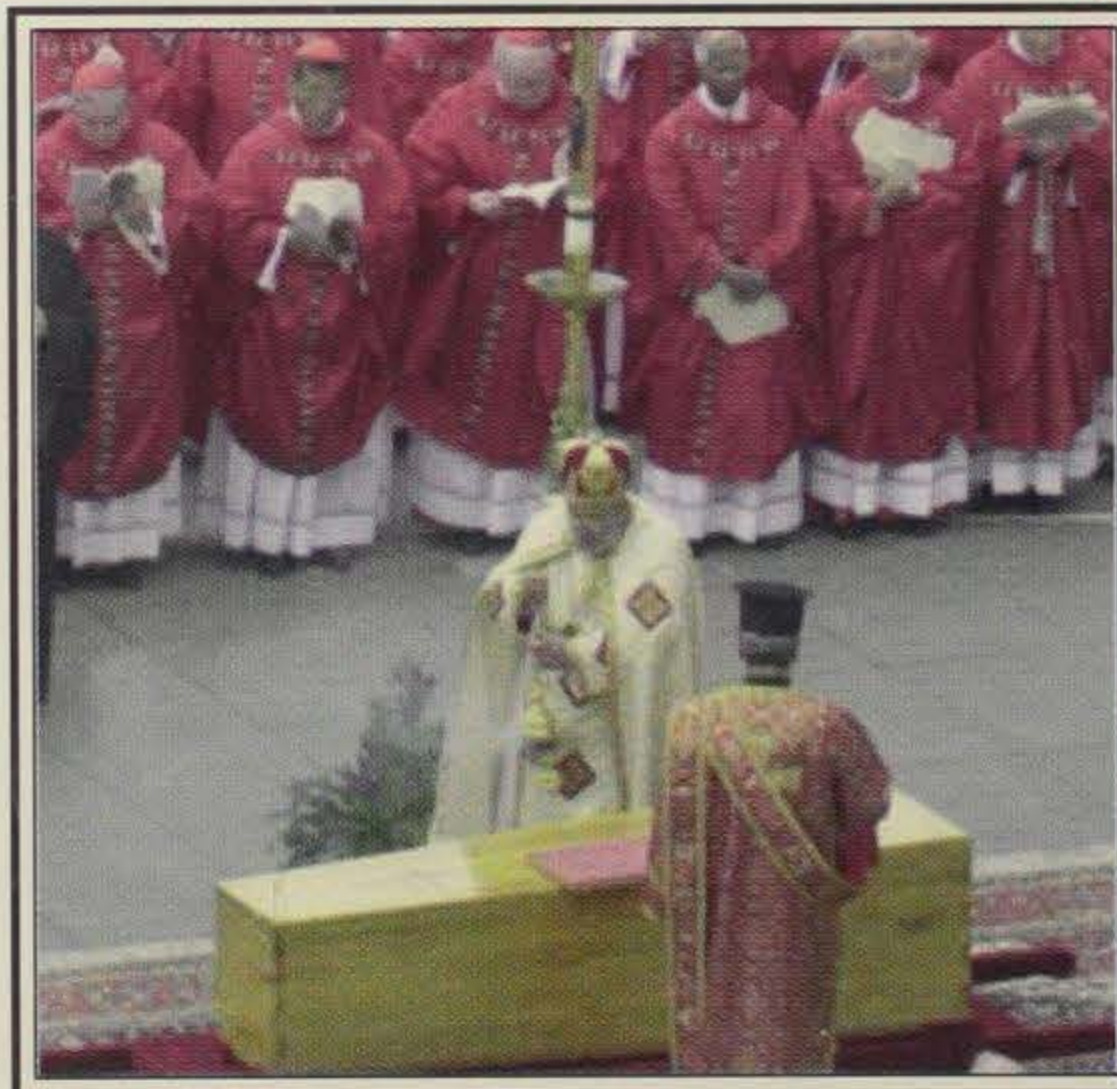
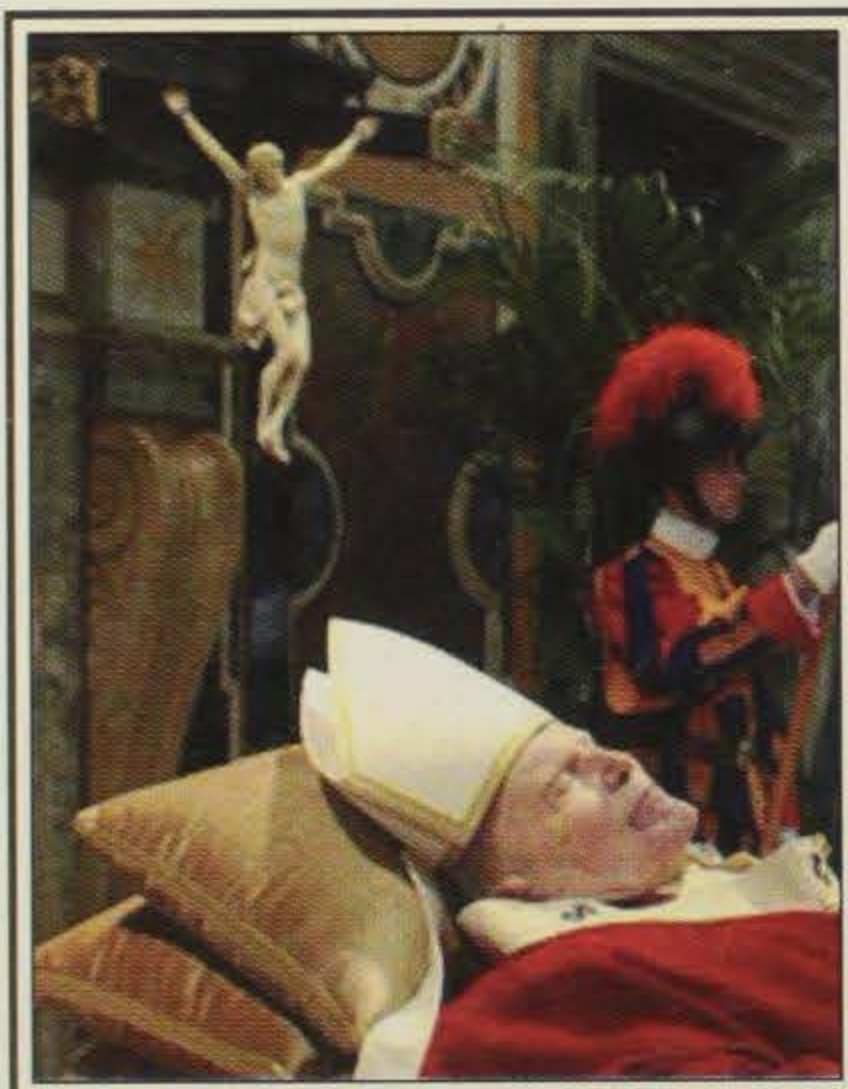
Papa je križni put iz Koloseuma pratio na TV u svojoj kapelici, s križem u ruci

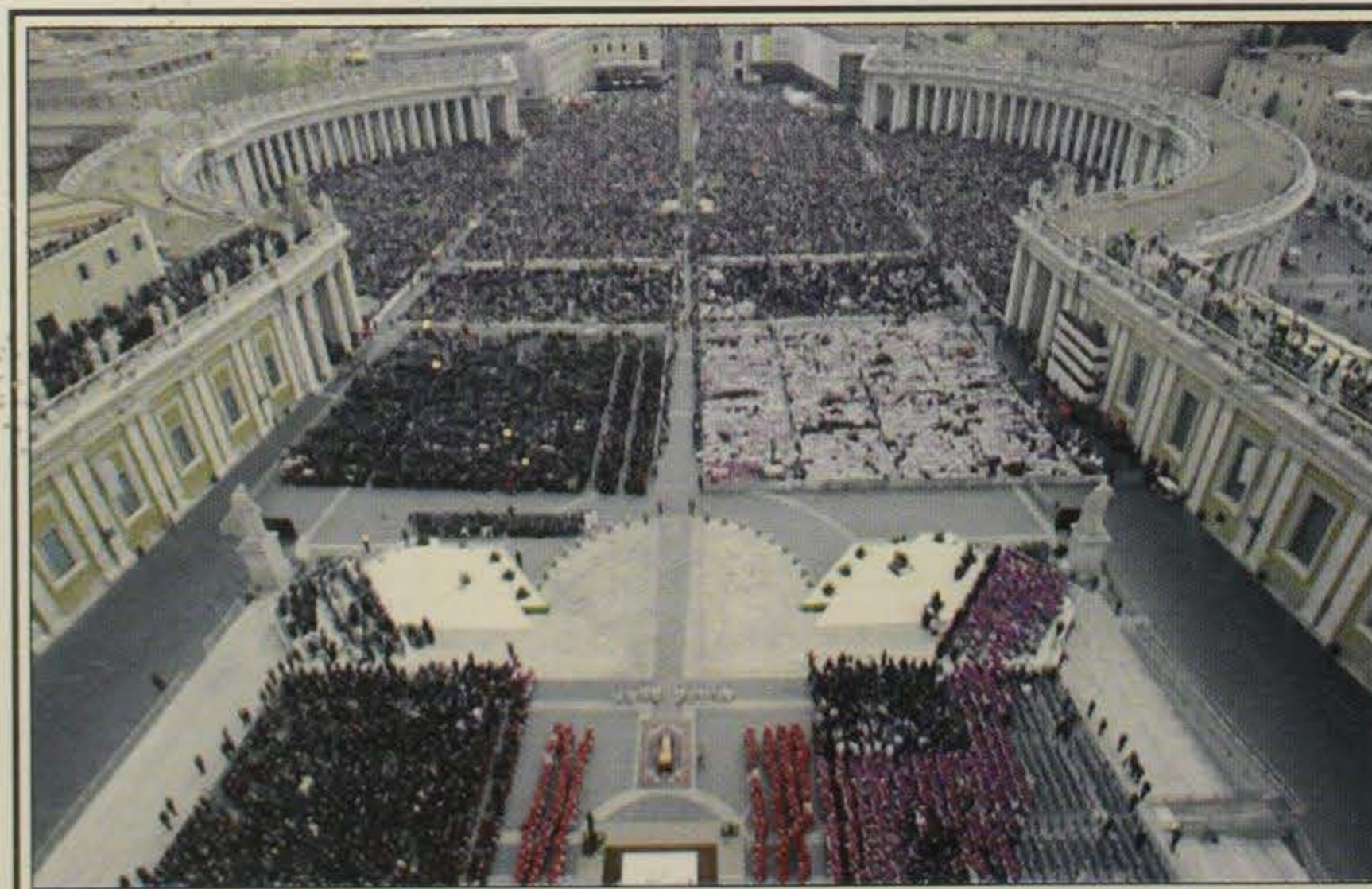
Papa na Uskrs, posljednje pojavljivanje u javnosti

Papino tijelo prije unosa u Baziliku gdje ga je u ophodu pozdravilo i počastilo par milijuna ljudi

Vjernici iz čitavoga svijeta opraštali su se od svog voljenog Pape nekoliko dana molitvom i mimohodom uz njegovo tijelo. Papa je pokopan u kripti Bazilike sv. Petra 8.04.2005. Pokopan je po obredima i Zapadne i Istočne crkve.

Ukop je bio veličanstven. U samom Rimu na nekoliko mjesta sudjelovalo oko 3 milijuna vjernika, koji su u jednom trenutku počeli klicati: "Svetac, svetac - odmah"